

รายงานการวิจัย

การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา

อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

(Mapping Local Information in Maeka Subdistrict,

Muang District, Phayao)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ จันทร์แดง

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2559

มหาวิทยาลัยพะเยา

รายงานการวิจัย

การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแมงกา

อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

(Mapping Local Information in Maeka Subdistrict,

Muang District, Phayao)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ จันทร์แดง

สาขาวิชาการสื่อสารสื่อใหม่ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2559

มหาวิทยาลัยพะเยา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา” เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณา ความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้จัดสรรงบประมาณรายได้ประจำปีงบประมาณ 2559 เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการวิจัย

คุณปิยะราช สุขภิญโญ และคุณสุตา ใจแก้ว นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ศูนย์บรรณสาร และสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ช่วยสร้างฐานข้อมูลสำหรับการเก็บข้อมูลจากแหล่ง สารสนเทศ การปักหมุดและการจัดทำแผนที่

คุณเปรมยุพล ปุริมไพบูลย์ บรรณารักษ์ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ช่วยตรวจรูปแบบรูปเล่มและการสะกดคำ

นิสิตสาขาการสื่อสารสื่อใหม่ ชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ช่วยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

คุณวงเดือน ศักดิ์บุญเรือง เจ้าหน้าที่งานวิจัยคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้อำนวยความสะดวกและดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารเพื่อการ วิจัย

ผู้ที่มีโอกาสเว้นการประกาศคุณูปการในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชาวบ้านในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยาตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ได้ให้ข้อมูลอัน เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

พรพรรณ จันทร์แดง

29 มิถุนายน 2562

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(5)
สารบัญ.....	(7)
สารบัญภาพประกอบ.....	(11)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ความหมายของแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น.....	5
2.2 ความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่น.....	6
2.3 ประเภทของแหล่งทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่น.....	9
2.4 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านในตำบลแม่กา.....	10
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
3.1 แหล่งข้อมูล.....	23
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.4 การตรวจสอบข้อมูล.....	25
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
3.6 การปิดกั้นแหล่งสารสนเทศ.....	25
3.7 การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น.....	26
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	27
4.1 แหล่งสารสนเทศสถาบัน.....	27
4.1.1 กลุ่มวัด.....	27
4.1.2 กลุ่มโบสถ์.....	53
4.1.3 กลุ่มการศึกษา.....	61
4.1.4 กลุ่มการรักษาพยาบาล.....	87
4.1.5 กลุ่มการเกษตร.....	93
4.1.6 กลุ่มช่างฝีมือ.....	101
4.1.7 กลุ่มหน่วยงานราชการ.....	107
4.1.8 กลุ่มอื่น ๆ	109
4.2 แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน.....	114
4.3 แหล่งสารสนเทศบุคคล.....	117
4.4 การปิดกั้นแหล่งสารสนเทศ.....	127
4.5 การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น.....	128
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	129
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	129
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	130
5.3 ปัญหา.....	131
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	131

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	137
ก การเก็บข้อมูลของโปรแกรมฐานข้อมูลวัดจังหวัดพะเยา.....	139
ข การเก็บข้อมูลของโปรแกรมฐานข้อมูลหน่วยงานตำบลแม่กา	143
ค แบบฟอร์มเก็บข้อมูลวัด.....	147
ง แบบฟอร์มเก็บข้อมูลหน่วยงาน/องค์กร.....	149
จ แบบฟอร์มเก็บข้อมูลบุคคล.....	149

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 วัดหม้อแกงทอง.....	30
ภาพประกอบ 2 วัดหม้อแกงทอง.....	30
ภาพประกอบ 3 วัดแม่กาห้วยเคียน.....	33
ภาพประกอบ 4 วัดแม่กาห้วยเคียน.....	33
ภาพประกอบ 5 วัดแม่กาหลวง.....	36
ภาพประกอบ 6 วัดแม่กาหลวง.....	36
ภาพประกอบ 7 วัดเวียงบัว.....	38
ภาพประกอบ 8 วัดเวียงบัว.....	39
ภาพประกอบ 9 วัดแม่กาไร่.....	41
ภาพประกอบ 10 วัดแม่กาไร่.....	41
ภาพประกอบ 11 วัดแม่กาโทกหวาก.....	44
ภาพประกอบ 12 วัดแม่กาโทกหวาก.....	44
ภาพประกอบ 13 วัดหนองแก้ว.....	46
ภาพประกอบ 14 วัดหนองแก้ว.....	47
ภาพประกอบ 15 วัดแม่ต๋ำบุญโยง.....	49
ภาพประกอบ 16 วัดแม่ต๋ำบุญโยง.....	49
ภาพประกอบ 17 วัดเกษตรสุข.....	52
ภาพประกอบ 18 วัดเกษตรสุข.....	53
ภาพประกอบ 19 หมวดคริสต์เตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา.....	57
ภาพประกอบ 20 หมวดคริสต์เตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา.....	58
ภาพประกอบ 21 โบสถ์คริสต์เตียนบ้านหนองบัว.....	60
ภาพประกอบ 22 โบสถ์คริสต์เตียนบ้านหนองบัว.....	60
ภาพประกอบ 23 มหาวิทยาลัยพะเยา.....	63
ภาพประกอบ 24 มหาวิทยาลัยพะเยา.....	64
ภาพประกอบ 25 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา.....	66

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ 26 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา.....	67
ภาพประกอบ 27 โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาโทกหวาก.....	70
ภาพประกอบ 28 โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาโทกหวาก.....	70
ภาพประกอบ 29 โรงเรียนบ้านห้วยเคียน.....	72
ภาพประกอบ 30 โรงเรียนบ้านห้วยเคียน.....	73
ภาพประกอบ 31 โรงเรียนบ้านแม่กา.....	75
ภาพประกอบ 32 โรงเรียนบ้านแม่กา.....	75
ภาพประกอบ 33 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก.....	78
ภาพประกอบ 34 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก.....	79
ภาพประกอบ 35 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน.....	81
ภาพประกอบ 36 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน.....	81
ภาพประกอบ 37 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่กา.....	83
ภาพประกอบ 38 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่กา.....	84
ภาพประกอบ 39 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียน.....	86
ภาพประกอบ 40 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียน.....	86
ภาพประกอบ 41 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่กา.....	90
ภาพประกอบ 42 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่กา.....	90
ภาพประกอบ 43 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านห้วยเคียน...	92
ภาพประกอบ 43 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านห้วยเคียน...	93
ภาพประกอบ 45 สถานีวิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา.....	95
ภาพประกอบ 46 สถานีวิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา.....	95
ภาพประกอบ 47 โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำ.....	97
ภาพประกอบ 48 โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำ.....	97
ภาพประกอบ 49 หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา.....	100
ภาพประกอบ 50 หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา.....	100

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ 51 สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา.....	103
ภาพประกอบ 52 สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา.....	103
ภาพประกอบ 53 ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีพะเยา.....	106
ภาพประกอบ 54 ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีพะเยา.....	106
ภาพประกอบ 55 เทศบาลตำบลแม่กา.....	108
ภาพประกอบ 56 เทศบาลตำบลแม่กา.....	108
ภาพประกอบ 57 แหล่งโบราณคดีเตาเผาเวียงบัว.....	111
ภาพประกอบ 58 แหล่งโบราณคดีเตาเผาเวียงบัว.....	111
ภาพประกอบ 59 อนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน.....	113
ภาพประกอบ 60 อนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน.....	113
ภาพประกอบ 61 สถานีกองทัพก ภาคที่ 3.....	115
ภาพประกอบ 62 สถานีกองทัพก ภาคที่ 3.....	116
ภาพประกอบ 63 พระครูอาชวพิมล.....	118
ภาพประกอบ 64 พระครูอาทรพัฒนพิศาล.....	120
ภาพประกอบ 65 นายประพันธ์ เทียนวิหาร.....	122
ภาพประกอบ 66 นายเจือ เปลวทอง.....	124
ภาพประกอบ 67 นางจิราภรณ์ คล้อยปาน.....	126
ภาพประกอบ 68 การปักหมุดแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นตำบลแม่กา.....	127
ภาพประกอบ 69 แผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นตำบลแม่กา.....	128

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยพะเยาตั้งอยู่ในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542 ในฐานะเป็นวิทยาเขตสารสนเทศ ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ต่อมาในปีพ.ศ. 2553 ได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยพะเยา สภาพบ้านเมืองในเขตตำบลแม่กา ตั้งแต่เริ่มต้นสร้างมหาวิทยาลัยพะเยา มีสภาพเป็นชนบทห่างไกลจากตัวเมือง ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินชีวิตด้วยการทำไร่ ทำนา หาของป่า ด้วยสภาพพื้นที่ที่ประกอบด้วยเนินเขาและภูเขา ทำให้การจัดตั้งชุมชนกระจุกตัวกันตามพื้นที่ราบเรียบถนนพหลโยธิน เส้นทางสายพะเยา-ลำปาง

มหาวิทยาลัยพะเยามีพัฒนาการอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด มีคณาจารย์และนิสิตจำนวนมาก ตลอดจนผู้ประกอบการต่าง ๆ เข้ามาประกอบธุรกิจค้าขาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นที่เคยอาศัยอยู่ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษดั้งเดิม ชาวบ้านบางส่วนได้ขายที่ดินให้แก่นายทุนเพื่อประกอบกิจการหอพัก ร้านค้า ตลาด ฯลฯ โดยชาวบ้านที่ได้ขายที่ดินไปแล้วนั้นจะอพยพตนเองและครอบครัวเข้าไปอยู่ในที่ดินรกร้างบ้าง ที่ดิน สปก. บ้าง ทำให้สภาพสังคมโดยรวมมหาวิทยาลัยพะเยามีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท

การอพยพย้ายถิ่นฐานที่ตั้งของชาวบ้านทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สารสนเทศท้องถิ่นที่เคยมีแต่ดั้งเดิมมีการเลือนหายไปตามการย้ายถิ่นฐาน หรือหายไปพร้อมกับการสิ้นชีวิตของคนรุ่นก่อน สารสนเทศท้องถิ่นมีความสำคัญและได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศึกษา เพราะสารสนเทศท้องถิ่นมีส่วนกำหนดทิศทางเพื่อการพัฒนาประเทศ อาจารย์และนักวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษามีความสนใจอย่างจริงจัง จึงได้นำความรู้ดั้งเดิม (traditional knowledge) มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนรวบรวมและบันทึกไว้เป็นสารสนเทศท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอน และการศึกษา คนควาในโอกาสต่อไป (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2557, หน้า 23) การสืบเสาะภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่ยาก ไม่สามารถแสวงหาได้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ผู้ที่ต้องการข้อมูลจะต้องเข้าไปอาศัยในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตต่าง ๆ จากชาวบ้านโดยตรง (มาลี กาบมาลา, 2559, น. 150)

จากที่ได้กล่าวมาทำให้เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่าทำอย่างไรจึงจะให้สารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา ซึ่งเป็นตำบลที่ตั้งของมหาวิทยาลัยพะเยายังคงอยู่ และเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ นิสิตมหาวิทยาลัยตลอดจนผู้สนใจทั่วไป สมดังปณิธานของมหาวิทยาลัยพะเยาที่ว่า “ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน” (wisdom for community empowerment)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อสำรวจแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นที่สำคัญในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- 1.2.2 เพื่อจำแนกประเภทของแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- 1.2.3 เพื่อจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

1.3 ขอบเขตเบื้องต้นของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559-2561 ในอนาคตแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นตำบลแม่กาอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามสภาพแวดล้อมในขณะนั้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาค้นคว้าแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 18 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านหม้อแกงทอง
- หมู่ที่ 2 บ้านห้วยเคียน *
- หมู่ที่ 3 บ้านแม่กาหลวง
- หมู่ที่ 4 บ้านโทกหวาก **
- หมู่ที่ 5 บ้านแม่ต๋ำบุญโยง ***

- หมู่ที่ 6 บ้านแม่กาไร่
- หมู่ที่ 7 บ้านบัว
- หมู่ที่ 8 บ้านแม่ตำบุงโยง ***
- หมู่ที่ 9 บ้านแม่ตำบุงโยง ***
- หมู่ที่ 10 บ้านแม่กาท่าข้าม
- หมู่ที่ 11 บ้านแม่ตำบุงโยง ***
- หมู่ที่ 12 บ้านแม่กาหัวทุ่ง
- หมู่ที่ 13 บ้านหนองแก้ว
- หมู่ที่ 14 บ้านแม่กานาไร่เดียว
- หมู่ที่ 15 บ้านเกษตรสุข
- หมู่ที่ 16 บ้านแม่กาห้วยเคียน *
- หมู่ที่ 17 บ้านแม่กาโทกหวาก **
- หมู่ที่ 18 บ้านแม่ตำบุงน้อย

* บ้านห้วยเคียนประกอบด้วยหมู่ 2 และหมู่ 16

** บ้านโทกหวากประกอบด้วยหมู่ 4 และหมู่ 17

*** บ้านแม่ตำบุงประกอบด้วยหมู่ 5 หมู่ 8 หมู่ 9 และหมู่ 11

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น หมายถึง หมายถึงสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง อันได้แก่ เรื่องราว ข่าวสาร ความรู้ข้อเท็จจริงของชุมชนนั้น ๆ แหล่งข้อมูลหรือสารสนเทศท้องถิ่นจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลหรือสารสนเทศบุคคล บุคคลนับเป็นช่องทางการสื่อสารและการแสวงหาข้อมูลหรือสารสนเทศอย่างไม่เป็นทางการ บุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลหรือสารสนเทศได้แก่ เพื่อนร่วมอาชีพบุคคล ผู้รู้ผู้นำชุมชน บรรพบุรุษหรือผู้อาวุโส และผู้ที่เป็นภูมิปัญญาต่าง ๆ ในชุมชนหรือท้องถิ่น แหล่งข้อมูลสารสนเทศบุคคลจัดเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่นิยมใช้เพื่อหาข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการเป็นอันดับแรก

2) แหล่งข้อมูลหรือสารสนเทศสถาบัน คือสถาบันหรือหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศที่สถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ประเภทนี้รวมถึงบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในสถาบันนั้นด้วย สามารถจำแนกได้เป็น สถาบันที่ จัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อดำเนินการและให้บริการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ และศูนย์เอกสาร ตลอดจนสถาบันที่มีหน้าที่ดำเนินงานเฉพาะด้านแต่ สามารถให้บริการข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของตนเอง เช่น ศูนย์ อุตสาหกรรมอัญมณี สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน

3) แหล่งข้อมูลหรือสารสนเทศสื่อมวลชน ข้อมูลสารสนเทศชุมชนหรือท้องถิ่นอาจ ได้รับรู้โดยสื่อมวลชนในชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น สถานีวิทยุในท้องถิ่น รายการโทรทัศน์ท้องถิ่นและ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือในบางครั้งอาจได้รับข้อมูลสารสนเทศจากสื่อมวลชนทั่วไปที่เสนอข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชนหรือท้องถิ่นของตน

1.5.2 แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา หมายถึง สถานที่ หน่วยงาน และบุคคล ที่จัดเก็บและให้บริการข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และเรื่องราวเกี่ยวกับตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

1.5.3 ตำบลแม่กา หมายถึง ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน 18 หมู่

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและชุมชน ดังนี้

- 1.6.1 ได้ข้อมูลแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- 1.6.2 ได้แผนที่ระบุพิกัดแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- 1.6.3 ผู้สนใจมีความรู้ ความเข้าใจด้านสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- 1.6.4 ได้เผยแพร่ข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของจังหวัดพะเยาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- 1.6.5 ได้สนับสนุนงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และงานบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งเป็น สองในสี่ภารกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัย

1.7 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1.7.1 สาขาวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยพะเยาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับท้องถิ่นศึกษา สามารถใช้แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เป็นแหล่งการเรียนรู้เบื้องต้น

1.7.2 มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถนำแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น มาให้บริการวิชาการให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เป็นการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน

1.7.3 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถนำข้อมูลแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา ให้บริการและเผยแพร่แก่ นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจศึกษาค้นคว้าข้อมูลท้องถิ่นตำบลแม่กา

1.7.4 องค์การบริหารและเอกชนในจังหวัดพะเยา สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลและสารสนเทศในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น ในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสารสนเทศท้องถิ่น (local information) เนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 2.1 ความหมายของแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น
- 2.2 ความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่น
- 2.3 ประเภทของแหล่งทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่น
- 2.4 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านในตำบลแม่กา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้นิยามของคำว่า “แหล่ง” หมายถึง ถิ่น, ที่อยู่, บริเวณ, ศูนย์รวม, บ่อเกิด, แห่ง, ที่ ส่วน “สารสนเทศ” หมายถึง ข่าวสาร, การแสดงหรือชี้แจง ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ “ท้องถิ่น” หมายถึง ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เวลาท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, ข้อมูลออนไลน์) ดังนั้น แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง อาจประกอบด้วย บุคคล สถานที่ ตลอดจนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในท้องที่นั้น

คณะทำงานข้อมูลท้องถิ่นของสำนักงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET) ได้กล่าวว่า สารสนเทศท้องถิ่น หมายถึง สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง อันได้แก่ เรื่องราว ข่าวสาร ความรู้ข้อเท็จจริงของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งอาจประกอบไปด้วยบุคคลสำคัญ หรือประชาชนชาวบ้าน สถานที่สำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะชาวบ้าน ประวัติศาสตร์และอุดมการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชุมชน สารสนเทศท้องถิ่นจึงมีความสำคัญในด้าน การศึกษาการเรียนรู้ การอนุรักษ์วัฒนธรรมและการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ การพัฒนาองค์กร

ท้องถิ่นและการสร้างเครือข่าย ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (เอกสารเชิญเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การออกแบบและพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลคอลเล็กชันสารสนเทศท้องถิ่น”)

สารสนเทศท้องถิ่น (local information) หมายถึง ข้อมูลสำคัญที่เป็นภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นที่คนในแต่ละชุมชนควรรู้ เป็นข้อมูลเพื่อการประกอบอาชีพและการประชาสัมพันธ์ เช่น ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ข้อมูลการท่องเที่ยว เป็นต้น (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน และน้ำทิพย์ วิภาวิน, 2556, หน้า 1-6) สารสนเทศท้องถิ่นมุ่งความรู้ในเชิงวัฒนธรรมที่เน้นภูมิปัญญาที่สะสมจากการปฏิบัติจริง และถ่ายทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน จึงนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในอันที่จะนำไปพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2553, หน้า 3)

สารสนเทศท้องถิ่นเป็นกระบวนการทางปัญญา องค์ความรู้ของท้องถิ่นที่เกิดจากการสังเคราะห์ประสบการณ์สืบทอดต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อมมาเป็นเวลานาน เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมในแต่ละยุคสมัย (วนิดา นเรศวรณ, 2558, หน้า 3)

สารสนเทศท้องถิ่น หมายถึง ข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิด ความรู้ เกี่ยวกับท้องถิ่นที่ได้มีการประมวลผลแล้วนำมาบันทึก รวบรวมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ (อาภากร ธาตุโลหะ, 2545, หน้า 13)

กล่าวโดยสรุป สารสนเทศท้องถิ่นหมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว ความรู้ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง อาจประกอบด้วยบุคคลสำคัญหรือประชาชน ชาวบ้าน สถานที่สำคัญ เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่สำคัญ วรรณกรรมท้องถิ่น ชีวิตความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะชาวบ้าน ประวัติศาสตร์และอุดมการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชุมชน

2.2 ความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่น

สารสนเทศท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ของท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น เกิดจากการสังเคราะห์ความรู้ ประสบการณ์และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เป็นสิ่งสำคัญที่ควรมีการอนุรักษ์เพื่อให้คงอยู่และมีการสืบทอด เพราะสารสนเทศท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติในทุกด้าน อาทิ เศรษฐกิจและสังคม ศิลปวัฒนธรรม การศึกษา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม รวมถึงการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การสืบเสาะภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่ยาก ไม่สามารถแสวงหาได้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ผู้ที่ต้องการข้อมูลจะต้องเข้าไปอาศัยในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตจากชาวบ้านโดยตรง (มาลี กาบมาลา, 2559, น. 150)

สารสนเทศท้องถิ่นมีความสำคัญและได้รับความสนใจ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศึกษ เพราะสารสนเทศท้องถิ่นมีส่วนกำหนดทิศทางเพื่อการพัฒนาประเทศ อาจารย์และนักวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา มีความสนใจอย่างจริงจัง จึงได้นำความรู้ดั้งเดิม (Traditional knowledge) มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน รวบรวมและ บันทึกไว้เป็นสารสนเทศท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอนและการศึกษาคนควาในโอกาสต่อไป

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2557, หน้า 23)

รัฐบาลหลายยุคหลายสมัยเห็นความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่น ดังเห็นได้จากการกล่าวถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสารสนเทศท้องถิ่นในรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ดังเช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีข้อความในรัฐธรรมนูญที่กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่น ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

มาตรา 57 ระบุว่ารัฐต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

จากรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “แผนการปฏิรูประบบการอุดมศึกษา” ได้กล่าวว่าตามหลักสากล จุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษามี 3 ประการคือ การเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการเป็นสำคัญ แต่การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นประเด็นที่ประเทศไทยให้ความสำคัญและเห็นชอบว่าควรส่งเสริม เพื่อรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ดำรงอยู่สืบไป (รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “แผนการปฏิรูประบบการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 45)

นอกจากนี้แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ได้ระบุว่ารัฐบาลจะส่งเสริมสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งรวบรวมและศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้มีชีวิตในชุมชนและให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า อาทิ พิพิธภัณฑ์ หอสมุด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ โรงเรียนผู้สูงอายุ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางสังคมที่แสดงถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมจารีตประเพณี ศิลปหัตถกรรมที่สืบทอดมาจากอดีต รวมทั้งพัฒนาระบบจัดการความรู้บนฐานนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิสังคม นอกจากนี้ยังดำเนินการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในทุกพื้นที่ โดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาทักษะ ความรู้และความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชากรทุกช่วงวัย (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564), หน้า 30)

นิสาชล กาญจนพิชิต และอาภากร ธาตุโลหะ (2549, หน้า 7) ได้สรุปความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอน สามารถนำความรู้จากท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน เป็นการศึกษาจากเรื่องใกล้ตัวและเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตนเอง ช่วยทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย การนำข้อมูลท้องถิ่นที่มีอยู่มาศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นการต่อยอดการเรียนรู้ให้มีพัฒนาการมากขึ้น และเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากฐานความรู้เดิมที่ปรากฏในสารสนเทศท้องถิ่น
3. ด้านวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ สารสนเทศท้องถิ่นสามารถนำไปใช้ในด้านการแพทย์ สาธารณสุข โภชนาการ เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและประเทศชาติ
4. ด้านเอกลักษณ์และวิวัฒนาการของชาติ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ของประเทศชาติ ทำให้คนในชาติเกิดความภาคภูมิใจ มีความรัก ความสามัคคี และความมั่นคงในชาติ
5. ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างกัน บุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคมโลกซึ่งแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ สังคม ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยการรับรู้ข้อมูลที่

แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ และนำมาปรับเข้าหากัน เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันและช่วยให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

6. ด้านการสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดี การที่ประชาชนได้รับทราบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตน ย่อมทำให้ภาคภูมิใจ สามารถสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมได้

2.3 ประเภทของแหล่งทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่น

ทัศนนา หาญพล (2556, หน้า 3-9 – 3-15) ได้กล่าวว่าแหล่งทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่นอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ แหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา ทุ่งนา ป่าไม้ ถ้ำ และแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ วัด ห้างสรรพสินค้า พิพิธภัณฑ์ ศาสนสถาน ประสาท กำแพง คูเมือง หากจำแนกตามแหล่งที่เกิดสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งสารสนเทศคำบอก (oral source) เป็นเรื่องราวที่มีการเล่าขานหรือบอกต่อ ๆ กันมารุ่นต่อรุ่น มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับพิธีกรรม ประเพณี ความเชื่อ ตำนาน ไม่มีการบันทึกไว้เป็นเอกสารหลักฐาน แต่มีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความคิด ความเชื่อและความเข้าใจในบริบทของสังคม ประการที่ 2 คือ แหล่งสารสนเทศที่เป็นเอกสาร (documentary source) ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ต้นฉบับตัวเขียน ภาพวาด ภาพเขียน ภาพถ่าย รวมถึงวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้บันทึกข้อมูล เช่น ศิลปินจิตรกรรม คัมภีร์โบราณ สมุดข่อย และประการที่ 3 คือ แหล่งสารสนเทศที่ไม่เป็นเอกสาร (non-documentary source) ได้แก่ แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ที่ไม่ได้บันทึกไว้ในลักษณะเอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ สื่อโสตทัศนวัสดุ สื่อดิจิทัลหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงสื่อบุคคลด้วย

แหล่งทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่น หากจำแนกตามแหล่งผลิตและเผยแพร่ทรัพยากร

สารสนเทศ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถานที่ ตามรายละเอียดดังนี้

2.3.1 แหล่งสารสนเทศสถาบัน เป็นหน่วยงานที่รวบรวมความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารในท้องถิ่น ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์สารสนเทศ พิพิธภัณฑ์

2.3.2 แหล่งสารสนเทศบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน นักปราชญ์บางคนอาจผลิตผลงานสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ออกมาเผยแพร่ ซึ่งอำนวยความสะดวกสบายแก่ผู้ที่ต้องการทราบข้อมูล แต่ในทางกลับกันนักปราชญ์บางคนมีภูมิความรู้อยู่ในตนเองแต่มิได้ผลิตผลงานออกมาในรูปแบบสารสนเทศต่าง ๆ ทำให้ผู้ที่ต้องการทราบข้อมูลต้องเดินทางเพื่อพบปะและเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งอาจต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น

2.3.3 แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน หมายถึงหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนในท้องถิ่น เช่น สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นต้น

2.3.4 แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถานที่ ได้แก่ อนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์การเมือง ศาสนา สังคม โบราณสถาน หรือสถานที่จำลอง เช่น อนุสาวรีย์ร้อยเอก เอ็ม เอ็ม เยนเซ่น เป็นต้น

2.4 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านในตำบลแม่กา

ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 18 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหม้อแกงทอง หมู่ที่ 2 บ้านแม่กาห้วยเคียน หมู่ที่ 3 บ้านแม่กาหลวง หมู่ที่ 4 บ้านโทกหวาก หมู่ที่ 5 บ้านแม่ตำบลบุญโยง หมู่ที่ 6 บ้านแม่กาไร่ หมู่ที่ 7 บ้านเวียงบัว หมู่ที่ 8 บ้านแม่ตำบลบุญโยง หมู่ที่ 9 บ้านแม่ตำบลบุญโยง หมู่ที่ 10 บ้านแม่กาท่าข้าม หมู่ที่ 11 บ้านแม่ตำบลบุญโยง หมู่ที่ 12 บ้านหัวทุ่ง หมู่ที่ 13 บ้านหนองแก้ว หมู่ที่ 14 บ้านนาไร่เดียว หมู่ที่ 15 บ้านเกษตรสุข หมู่ที่ 16 บ้านแม่กาห้วยเคียน หมู่ที่ 17 บ้านโทกหวาก และหมู่ที่ 18 บ้านแม่ต๋าน้อย แต่ละหมู่บ้านต่างมีประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน ตามรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 หมู่ที่ 1 บ้านหม้อแกงทอง

การเดินทางสมัยโบราณจะต้องผ่านลำห้วยซึ่งอยู่ติดกับเขตวัดหม้อแกงทองทางทิศใต้ ลำห้วยนี้มีน้ำไหลตลอดทั้งปี ตอนที่เกิดสงครามผู้คนหรือทหารที่เดินทางจักต้องพักหุงหาอาหารการกินที่ลำห้วยนี้ และทิ้งหม้อแกงไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งหม้อแกงดังกล่าวนั้นเป็นทองเหลืองทั้งใบ ต่อมาผู้คนจึงเรียกลำห้วยนี้ว่าห้วยหม้อแกงทอง จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านหม้อแกงทอง หรือบางตำนานกล่าวว่า เหตุที่ได้ชื่อว่าหม้อแกงทองเพราะความอุดมสมบูรณ์ของชุมชน มีคนเล่าว่าเมื่อชาวบ้านจะหุงหาอาหารให้ตั้งหม้อแกงรอไว้ แล้วพากันเดินเข้าป่าแล้วก็กลับออกมาด้วยระยะเวลาไม่นานก็ได้อาหารแล้ว ชาวบ้านจึงเรียกแม่กาหม้อแกงทอง ต่อมาทางราชการจึง

เปลี่ยนเป็นแม่กาหม้อแกงทอง คำว่า “ตอง” เป็นภาษาพื้นเมืองหมายความว่าทองเหลือง ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดหม้อแกงทองเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา บ้านหม้อแกงทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ติดกับภูเขา อยู่ติดกับถนนสายเอเชีย พะเยา – ลำปาง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ข้าวโพด จักตอก หาของป่า จักสานไม้ไผ่และปลูกผักสวนครัว นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยว คืออ่างเก็บน้ำห้วยนาปอยและน้ำตกห้วยทรายแดง

2.4.2 หมู่ที่ 2 บ้านแม่กาห้วยเคียน

แม่กาห้วยเคียนเป็นชื่อของ ลำห้วย 2 สายไหลผ่านขนานกันตรงหมู่บ้าน คือลำห้วยแม่กากับลำห้วยเคียน ลำห้วยแม่กาอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านส่วนลำห้วยเคียนอยู่ทางทิศตะวันตกชาวบ้านจึงได้เรียกเป็นชื่อของหมู่บ้านแม่กาห้วยเคียน บางตำนานกล่าวว่าบ้านแม่กาห้วยเคียน เดิมชื่อ “บ้านห้วยบงมะก่าย”หรืออีกชื่อหนึ่ง คือมีต้นตะเคียนขนาดใหญ่อยู่บริเวณหน้าวัดจึงมีชื่อตามวัดดังกล่าว มีคนเล่าว่าทหารญี่ปุ่นได้ใช้บริเวณวัดเป็นโรงงานผลิตเงินใช้สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ และได้เข้าไปตั้งค่ายอยู่บริเวณคอกอีกลูกหนึ่ง จึงมีชื่อว่าม่อนทหาร ด้านการปกครอง ในสมัยก่อนอยู่ภายใต้การปกครองของตำบลจำป่าหวาย เมื่อ ปี พ.ศ. 2465 ได้แยกหมู่บ้าน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2516 ได้แยกจากตำบลจำป่าหวายเป็นตำบลแม่กา ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดแม่กาห้วยเคียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา

บ้านแม่กาห้วยเคียน ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง สลับกับเขา เป็นที่ทำสวนและการเกษตรทั้งด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ส่วนพื้นที่ราบสูงเป็นแหล่งหาของป่ามาบริโภคและจำหน่ายตามฤดูกาล เช่น เห็ด หน่อไม้ ผักหวานป่า เป็นต้น บ้านห้วยเคียนมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่มีทัศนียภาพที่สวยงามและเป็นแหล่งน้ำประมงน้ำจืดที่สำคัญของชาวบ้านและเป็นที่พักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร ที่มีกรมชลประทานดำเนินการ บ้านแม่กาห้วยเคียนอยู่ติดกับถนนสายเอเชีย พะเยา – ลำปาง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนาและทำไร่

2.4.3 หมู่ที่ 3 บ้านแม่กาหลวง

บ้านแม่กาหลวงเป็นหมู่บ้านดั้งเดิมที่ขยายไปเป็นบ้านอื่น ๆ เชื่อว่าเดิมทีเป็นเวียงเก่าชื่อเวียงกาหลง ต่อมาเพี้ยนเป็นเวียงกาหลวง หมู่บ้านแม่กาหลวง เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2430 ตั้งอยู่ในเขตตำบลจำป่าหวาย ราษฎรส่วนหนึ่งอพยพมาจากจังหวัดลำปาง และส่วนหนึ่งเป็นคนในพื้นที่อาศัยรวมกันประกอบอาชีพทางการเกษตรเพราะมีน้ำไหลผ่านกลางหมู่บ้าน อาชีพหลัก คือ

การทำนา ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติและมีวัดแม่กาหลวงเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา บ้านแม่กาหลวงตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบ บ้านแม่กาหลวงเป็นหมู่บ้านพึ่งตนเอง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และปลูกผักสวนครัว

2.4.4 หมู่ที่ 4 บ้านโทกหวาก

หมู่บ้านโทกหวาก เดิมเริ่มก่อตั้งมาเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2450 ประชาชนย้ายมาจากจังหวัดลำปางและจังหวัดน่าน ชื่อของหมู่บ้านเรียกตามการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ เพราะว่าเมื่อสมัยก่อนมีน้ำป่าไหลมาจากลำห้วยแล้วมาสิ้นสุดตรงหมู่บ้าน จึงเกิดน้ำเซาะเป็นทางน้ำ เรียกว่าโทก และมีการกัดเซาะเพิ่มขึ้นมากจึงเรียกกันว่า โทกหวาก ภาษาพื้นเมืองคำว่า “โทก” คือบริเวณหัวของลำห้วย คำว่า “หวาก” คือการพังทลาย ดังนั้น “โทกหวาก” คือหัวลำห้วยพังลง เพราะแรงของน้ำ ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดแม่กาโทกหวากเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับหมู่ 17 และหมู่ที่ 4 เป็นที่ตั้งของอนุสาวรีย์ ร.อ.แสนส์ มาแก้ววรรต เย็นชื่น และเป็นที่ตั้งของเทศบาลตำบลแม่กา บ้านโทกหวาก ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผักสวนครัวและรับจ้างทั่วไป

2.4.5 หมู่ที่ 5 บ้านแม่ตำบลบุญโยง

หมู่บ้านแม่ตำบลบุญโยง หมู่ที่ 5 เป็นหมู่บ้านที่เกิดจากการอพยพของผู้คนจากต่างจังหวัดเข้ามาอาศัยอยู่ 2 ช้างเส้นทาง พะเยา – ลำปาง ซึ่งเดิมเป็นที่เลี้ยงสัตว์ของชาวบ้านในเขตอำเภอเมืองพะเยา ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองพะเยาประมาณ 10 กิโลเมตร ชาวบ้านที่อพยพมาอยู่ส่วนใหญ่มากจากจังหวัดลำปาง เช่น บ้านทราย บ้านเกาะคา บ้านร่องกวาง เป็นต้น และประชากรอีกส่วนหนึ่งอพยพมาจากตัวเมืองพะเยา มาจากจังหวัดแพร่ และมาจากอำเภองาวเป็นส่วนน้อย เดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านผายห่าง ขึ้นอยู่กับตำบลจำปาหวาย ต่อมามีการสร้างวัดขึ้น 1 วัด เพื่อประกอบศาสนากิจ โดยตั้งชื่อว่าวัดบุญโยง ตามตรงพื้นที่ก่อสร้างวัด มีต้นดอกแก้วบุญโยงขึ้นอยู่ และเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านว่าบ้านแม่ตำบลบุญโยง ตามชื่อสายน้ำที่ไหลผ่าน คือน้ำแม่ตำรวมกับชื่อวัดเป็นบ้านแม่ตำบลบุญโยง

ต่อมาบ้านแม่ตำบลบุญโยงหมู่ที่ 5 มีประชาชนมากขึ้น ก็มีการแยกหมู่บ้านออกไปเพื่อสะดวกในการปกครองออกไปเป็น หมู่ที่ 5 แยกเป็นหมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 9 หมู่ที่ 8 แยกออกไปเป็นหมู่ที่ 11 หมู่ที่ 11 แยกเป็นหมู่ที่ 15 ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติและมีวัดแม่ตำบลบุญโยงเป็นศูนย์กลางในการ

ทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับหมู่ที่ 8 หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 11 บ้านแม่ตำบฏโยง ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์และค้าขาย

2.4.6 หมู่ที่ 6 บ้านแม่กาไร่

หมู่บ้านแม่กาไร่ แรกเริ่มมีผู้คนย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดลำปางมาทำไร่ ทำสวน และสร้างหลักฐานในปี พ. ศ. 2447 ในสมัยก่อนหน้านี้ได้ตั้งหมู่บ้านรวมกับบ้านแม่กาโทกหวาก หมู่ที่ 4 ตำบลจำป่าหวาย และได้แยกหมู่บ้านออกมาปกครองกันเอง ตำนานชื่อหมู่บ้านกล่าวกันว่าในอดีตพื้นที่ของหมู่บ้านมีการทำไร่ ทำสวนตามเชิงดอยเป็นจำนวนมาก ทำให้นกกาอพยพเข้ามาในพื้นที่มากขึ้นด้วย และนกกาเหล่านี้จะบินมาขโมยอาหารกลางวันของชาวบ้าน บ้างก็บินโฉบมาแย่งห่อข้าวในขณะที่ชาวบ้านกำลังรับประทานอาหาร จึงเป็นที่มาของชื่อแม่กาไร่ ต่อมามีการสร้างวัดเพื่อประกอบศาสนากิจ โดยตั้งชื่อว่าวัดบ้านแม่กาไร่ ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดแม่กาไร่ เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา บ้านแม่กาไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ไร่จ้างทั่วไป ปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์

2.4.7 หมู่ที่ 7 บ้านเวียงบัว

จากประวัติศาสตร์เมืองพยาวหรืออาณาจักรภูกามยาว ได้ถูกกล่าวถึงในฐานะเมืองโบราณในแคว้นลานนาไทยที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1639 โดยขุนจอมธรรมเป็นเมืองที่มีอายุเก่าแก่กว่า 900 ปี จากการศึกษาของปราชญ์ท้องถิ่น นักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี มีตำนานกล่าวถึงความเจริญสูงสุดในสมัยพญาเมือง ที่ได้สร้างสัมพันธไมตรีอันแน่นแฟ้นกับพญามังรายแห่งอาณาจักรโยนกและพระร่วงเจ้าแห่งสุโขทัย

ในสมัยที่มีความรุ่งเรืองนั้นมีหัวเมืองใหญ่น้อยขึ้นอยู่กัพยาวถึงกว่า 20 เมือง มีอาณาเขตไปในดินแดนของเชียงราย ลำปาง น่าน สำหรับการปกครองภายในแบ่งการปกครองออกเป็นพันนา 36 พันนา และเวียง 11 เวียง เวียงโบราณทั้งหมดมีคูคันดินล้อมรอบขอบเมืองพะเยา การสร้างเวียงแต่ละเวียงจะมีหน้าที่และจุดประสงค์ในการสร้างที่แตกต่างกันแบ่งเป็นเวียงในชุมชนหลักซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารการปกครอง 5 เวียง และเป็นเวียงตามพันนา ซึ่งถือเป็นเวียงบริวาร จำนวน 6 เวียง ซึ่งในจำนวนนี้ปรากฏเวียงบัวหรือเวียงกำ อันเป็นเวียงในเขตพันนาคม ซึ่งเป็นที่ตั้งของตำบลแม่กา - จำป่าหวายในปัจจุบันชุมชนบ้านเวียงบัวเดิมพื้นที่เป็นป่าที่อุดม

สมบูรณ ด้วยหลากหลายพรรณไม้มีเขตป่ามากมายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าหายาก หลากหลายชนิดและฝูงนกหลายสายพันธุ์

หมู่บ้านเวียงบัวเป็นเวียงเก่าแก่ แม้ปัจจุบันมีคูคลองเก่าและซากปรักหักพังของอิฐเก่าให้ได้ศึกษา อยู่จำนวนหนึ่ง ชุมชนเกิดขึ้นมาจากการรวมตัวจากชาวบ้านหมู่บ้านอื่นที่มาอาศัยร่วมกันเกิดเป็น หมู่บ้านเวียงบัวขึ้นมา มีโบราณสถานที่สำคัญที่ค้นพบในหมู่บ้าน คือเตาเผาเวียงบัว ซึ่งการค้นพบ แหล่งโบราณคดีนี้ทำให้หมู่บ้านเวียงบัวกลายเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคม เครือญาติ และมีวัดบ้านบัวเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา บ้านเวียงบัว ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มติดกับภูเขา ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ข้าวโพด นอกจากอาชีพหลักแล้ว ชาวบ้านยังมีอาชีพ เสริมจากการทำเครื่องถ้วยโบราณ การจักสานไม้ไผ่ หาของป่า ปลูกผักสวนครัว และมีท่องเที่ยว คือแหล่งเรียนรู้โบราณคดี (เตาเผาเวียงบัว) และการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ แหล่งซับน้ำจุ่ม นอกจากนี้เวียงบัวยังเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านโบราณคดีอีกด้วย

2.4.8 หมู่ที่ 8 บ้านแม่ตำบุงโยง

หมู่บ้านแม่ตำบุงโยง หมู่ที่ 8 เดิมชื่อบ้านดินสัน ตั้งในเขตการปกครองของตำบลจำ ป่าหวาย ต่อมาได้แยกหมู่บ้านออกมาขึ้นกับตำบลแม่กา ซึ่งอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของหมู่ ที่ 5 ต่อมาเมื่อมีจำนวนประชากรหนาแน่นจึงทำการแยกหมู่บ้านเป็นหมู่ที่ 8 ลักษณะสังคมจัดเป็น สังคมเครือญาติ และมีวัดแม่ตำบุงโยง เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับหมู่ที่ 5 หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 11 บ้านแม่ตำบุงโยง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ไร่จ้างทั่วไป ปลูกผัก สวนครัวและเลี้ยงสัตว์

2.4.9 หมู่ที่ 9 บ้านแม่ตำบุงโยง

หมู่บ้านแม่ตำบุงโยง หมู่ที่ 9 เดิมชื่อบ้านฝายห่าง ตั้งในเขตการปกครองของตำบล จำป่าหวาย ต่อมาได้แยกหมู่บ้านออกมาขึ้นกับตำบลแม่กา ซึ่งอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของ หมู่ที่ 5 ต่อมาเมื่อมีจำนวนประชากรหนาแน่นจึงทำการแยกหมู่บ้านเป็นหมู่ที่ 9 บ้านแม่ตำบุงโยง ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดแม่มีวัดบุงโยง เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรม ทางศาสนา ร่วมกับหมู่ที่ 5 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 11 บ้านแม่ตำบุงโยง ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำ นา ทำสวน ไร่จ้างทั่วไป ปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์

2.4.10 หมู่ที่ 10 บ้านแม่กาท่าข้าม

หมู่บ้านแม่กาท่าข้าม หมู่ที่ 10 แยกมาจากหมู่ที่ 1 บ้านหม้อแกงทอง เดิมพื้นที่เป็นป่า เป็นแหล่งซุกซุมของสัตว์ป่า และมีของป่าจำนวนมาก ไม่มีบ้านผู้คนอาศัย เล่ากันว่าบริเวณนี้เป็นที่ซุกซุมของฝูงกาเป็นจำนวนมาก จึงมีคนเรียกกันหลาย ๆ ชื่อ เช่น แม่กาท่าข้าม ปางแม่กา แม่กา ร้อง เป็นต้น บางตำนานกล่าวว่าในสมัยสงครามโลกทหารได้ใช้สะพานข้ามลำน้ำ และบางตำนานกล่าวว่าทหารหลวงรบกับเงี้ยวข้ามห้วยไปหลบใต้สะพานไม้ เนื่องจากหมู่บ้านนี้มีน้ำไหลผ่านหมู่บ้าน ผู้คนส่วนใหญ่นิยมเรียกว่าแม่กาท่าข้าม ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดแม่มีวัดหม้อแกงทอง เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับหมู่ที่ 1 บ้านแม่กาท่าข้าม เป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่กาท่าข้าม ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 ตำบลแม่กา อำเภอมะเข่ จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์และหาของป่ามาขาย

2.4.11 หมู่ที่ 11 บ้านแม่ตำบลบุญโยง

หมู่บ้านแม่ตำบลบุญโยง เดิมชื่อว่าบ้านแสนตอเพราะเมื่อก่อน เป็นหมู่บ้านที่มีไม้ยืนต้นจำนวนมาก มีบ้านเรือนไม้ก่หลัง ต่อมาเมื่อมีชาวบ้านอพยพมาอยู่และมีการปลูกสร้างบ้านเรือน จึงมีการตัดต้นไม้เป็นจำนวนมากซึ่งเหลือแต่ตอให้เห็น ตั้งแต่นั้นมา จึงเรียกว่าบ้านแสนตอ เมื่อปี พ.ศ. 2527 ได้แยกตัวออกมาจากหมู่ที่ 8 มาเป็นหมู่ที่ 11 ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดแม่

ตำบลบุญโยง เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับหมู่ที่ 5 หมู่ที่ 8 และ หมู่ที่ 9 บ้านแม่ตำบลบุญโยง ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลแม่กา อำเภอมะเข่ จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำสวน ไร่ข้างทั่วไป ปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์

2.4.12 หมู่ที่ 12 บ้านแม่กาหัวทุ่ง

หมู่บ้านแม่กาหัวทุ่ง เดิมขึ้นอยู่กับหมู่ที่ 2 บ้านห้วยเคียน ต่อมาได้แยกออกมาเป็นหมู่ที่ 12 ชื่อว่าบ้านแม่กาหัวทุ่ง มีจำนวนครัวเรือน 60 ครัวเรือน สาเหตุที่แยกมาจากหมู่ที่ 2 เพราะว่ามีประชากรมากเกินกว่าทางฝ่ายปกครองจะดูแลให้ทั่วถึง ประกอบกับศักยภาพของบ้านแม่กาหัวทุ่งพอที่จะเป็นหมู่บ้านได้ ที่มาของชื่อแม่กาหัวทุ่ง เกิดจากหมู่บ้านตั้งอยู่ที่สูงของทุ่งนา จึงตั้งชื่อว่าแม่กาหัวทุ่ง ส่วนแม่กานำมาจากตำบลแม่กา ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติและมีวัดแม่กาหัวเคียน เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 16 บ้านแม่กาหัว

ทุ่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำสวน ไร่รับจ้างทั่วไป ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์และเพาะเห็ด

2.4.13 หมู่ที่ 13 บ้านหนองแก้ว

บ้านหนองแก้วในสมัยก่อน มีจำนวนครัวเรือนประมาณ 10 ครัวเรือน มีประชากร 40 คน มีชื่อเดิมว่าบ้านดง พื้นที่เป็นที่ราบสูง มีป่าไม้ที่หนาแน่น และมีต้นไม้ใหญ่หลากหลายสายพันธุ์ มีหนองน้ำหลายแห่ง มีตำนานกล่าวว่าในวันสำคัญ ๆ เช่น วันพระ วันสำคัญทางศาสนา ได้มีลูกแก้ว ลอยออกมาให้เห็น ผู้เฒ่าผู้แก่สมัยก่อนนับถือหนองน้ำส่วนนี้ไว้เป็นของศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านเมือง จึงตั้งชื่อหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ให้ชื่อว่า บ้านหนองแก้ว เพราะว่ามีทั้งแก้วและหนองน้ำหลายแห่ง บ้านหนองแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ซึ่งมีบ้านหนองแก้ว และบ้านโศกหาวาก ขึ้นอยู่กับตำบลจำปาหวาย ต่อมาได้มีการแยกตำบลออกมาเป็นตำบลแม่กา ในปี พ.ศ. 2532 ได้แยกหมู่บ้านออกมาจากบ้านแม่กาโศกหาวาก หมู่ที่ 4 เป็นบ้านหนองแก้ว หมู่ที่ 13 จนถึงปัจจุบัน บ้านหนองแก้วมีลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดหนองแก้วเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา บ้านหม้อหนองแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน และปลูกพืชผักสวนครัว

2.4.14 หมู่ที่ 14 บ้านนาไร่เดียว

ความเดิมเป็นมาเกือบร้อยปี มีครอบครัวอาศัย 5 ครอบครัว ซึ่งอพยพมาจากที่อื่น มีชื่อเดิมหมู่บ้านว่า บ้านปางเมียง บางตำนานกล่าวว่าที่ได้ชื่อว่าบ้านนาไร่เดียวเพราะสภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน อันเป็นแนวของภูเขาฝืนน้ำที่กั้นระหว่างเมืองพะเยากับจังหวัดลำปาง ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านดังกล่าวแทบจะไม่ได้สัมผัสพื้นที่ราบเลย จึงได้ชื่อว่าแม่กานาไร่เดียว เพราะพื้นที่ราบพอจะทำไร่ไถนาได้นิดเดียวนั่นเอง ต่อมาเมื่อมีคนเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้น ทางราชการจึงจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นเป็นหมู่ที่ 1 ตำบลจำปาหวาย รวม 3 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 14 ขึ้นกับอำเภอเมืองพะเยา ต่อมาหลายปีมีผู้คนมาอาศัยเพิ่มขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2541 มีการแยกตำบลจัดตั้งเป็นตำบลแม่กา บ้านนาไร่เดียวได้แยกมาจากหมู่ที่ 10 ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดหม้อแกงทองเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 10 บ้านนาไร่เดียวตั้งอยู่หมู่ที่ 14 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำไร่ หาของป่าขาย ค้าขายทั่วไปและการทำหน่อไม้อัดبيب

2.4.15 หมู่ที่ 15 บ้านเกษตรสุข

บ้านเกษตรสุข ขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของหมู่ที่ 11 ตำบลแม่กา บ้านเกษตรสุขเมื่ออดีตเป็นสถานที่เลี้ยงวัว และโคกระบือ แต่พอถนนได้ตัดผ่านพะเยา –วังเหนือ ก็เริ่มที่จะเจริญขึ้นมา มีผู้คนได้อาศัยมากขึ้น การปกครองจึงได้แยกแบ่งเป็นหมู่บ้านหมู่ที่ 15 บ้านเกษตรสุข เริ่มแรกมีประชากรมีจำนวน 30 ครัวเรือน ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ บ้านเกษตรสุข ตั้งอยู่หมู่ที่ 15 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการ เกษตร ทำนา ทำไร่ ทำสวนและค้าขาย

2.4.16 หมู่ที่ 16 บ้านแม่กาห้วยเคียน

บ้านแม่กาห้วยเคียน แยกมาจากหมู่ที่ 2 ตำบลแม่กา ขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของหมู่ที่ 2 ตำบลแม่กา บ้านแม่กาห้วยเคียนเมื่ออดีตเป็นที่ป่า เมื่อมีความเจริญมากขึ้นก็มีผู้คนอาศัยมากขึ้นตาม การปกครองจึงได้แยกแบ่งเป็นหมู่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านแม่กาห้วยเคียน เริ่มแรกมีประชากรมีจำนวน 30 ครัวเรือน ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดบ้านแม่กาห้วยเคียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนาร่วม กับหมู่ที่ 2 บ้านแม่กาห้วยเคียน ตั้งอยู่หมู่ที่ 16 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการ เกษตร ทำนา ค้าขาย และทำกิจการหอพัก

2.4.17 หมู่ที่ 17 บ้านแม่กาโทกหวาก

บ้านแม่กาโทกหวากเป็นหมู่บ้านที่แยกมาจากหมู่ที่ 4 หมู่บ้านแม่กาโทกหวาก ชื่อของหมู่บ้านเรียกตามการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ เพราะว่าเมื่อสมัยก่อนมีน้ำป่าไหลมาจากลำห้วยแล้วมาสิ้นสุดตรงหมู่บ้าน จึงเกิดน้ำเซาะเป็นทางน้ำ เรียกว่าโทก และมีการกัดเซาะเพิ่มขึ้นมาก จึงเรียกกันว่า โทกหวาก ภาษาพื้นเมืองคำว่า “โทก” คือบริเวณหัวของลำห้วย คำว่า “หวาก” คือการพังทลาย ดังนั้น “โทกหวาก” คือหัวลำห้วยพังลงเพราะแรงของน้ำ บ้านโทกหวากในอดีตมีเป็นลักษณะเป็นป่าทึบ ต่อมาได้มีชาวบ้านอพยพมาจากจังหวัดลำปางเป็นส่วนใหญ่ และอีกส่วนอพยพมาจากจังหวัดอื่น ๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานสร้างบ้านเรือน ลักษณะสังคมจัดเป็นสังคมเครือญาติ และมีวัดบ้านแม่กาโทกหวาก เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมทางศาสนาร่วม กับหมู่ที่ 4 บ้านแม่กาโทกหวากตั้งอยู่หมู่ที่ 17 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการ เกษตร ทำนา ทำสวนและรับจ้างทั่วไป

2.4.18 หมู่ที่ 18 บ้านแม่ต๋าน้อย

ปี พ.ศ. 2515 นายทองคำ แซ่ลิว เป็นผู้นำชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัยในบ้านแม่ต๋ำน้อย มีครอบครัวที่อพยพมาพร้อมกัน 8 ครอบครัว ตอนที่เข้ามามีคนครอบครองที่ดินอยู่ก่อนแล้ว 3 ครอบครัว ซึ่งได้เข้ามาทำไร่อยู่ก่อนแล้วเป็นเวลา 20 ปี ทำให้ต้องซื้อที่ดินที่อยู่ปัจจุบันจากครอบครัวทั้ง 3 บ้านแม่ต๋ำน้อย มีชื่อเรียกมาจากลำห้วยแม่ต๋ำน้อยที่ไหลผ่านหมู่บ้านและได้ไหลไปบรรจบห้วยแม่ต๋ำ (ใหญ่) ที่ได้กันเป็นอ่างแม่ต๋ำ แต่เดิมบ้านแม่ต๋ำน้อยรวมกับบ้านนาไร่เดียว เป็นหมู่ที่ 14 และได้แยกเป็นหมู่ที่ 18 บ้านแม่ต๋ำน้อยมีลักษณะของหมู่บ้านเป็นป่าทึบ ตั้งอยู่หมู่ที่ 18 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พื้นที่เป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงเพราะว่าเป็นหมู่บ้านที่เป็นภูเขา ถนนหนทางเข้าไปลำบากมากในช่วงฤดูฝน เพราะเป็นถนนลูกรัง (ดินแดง) และการสื่อสารภาษามีความยากลำบากเพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าเย้าและเผ่าลีซอ ปัจจุบันยังไม่มีไฟฟ้าใช้แต่ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ทำไร่และรับจ้างทั่วไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จามจุรี จิโนสวัสดิ์ และวรรณพร อารยะพันธ์. (2561) ศึกษาสภาพการจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ กลุ่มประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารและปฏิบัติงาน จาก 3 หน่วยงาน คือ 1) หน่วยงานด้านบริการสารสนเทศหรือห้องสมุด 2) หน่วยงานด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และ 3) หน่วยงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 จังหวัด ผลการศึกษาด้านการจัดการจัดการ มีดังนี้ 1) ด้านโครงสร้าง พบว่าทุกหน่วยงานเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้องค์กรของมหาวิทยาลัย 2) ด้านนโยบาย พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา 3) ด้านบุคลากร พบว่าบุคลากรแต่ละหน่วยงานขึ้นอยู่กับความต้องการและการจัดสรรอัตรากำลังจากส่วนกลางมหาวิทยาลัย 4) ด้านการจัดสรรงบประมาณ พบว่าทุกหน่วยงานได้รับงบประมาณสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก 5) ด้านการจัดการสารสนเทศ พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่มีวิธีการดำเนินการจัดสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาโดย การจัดซื้อ การรับบริจาค การผลิตเอง และการขอเืมเพื่อจัดทำสำเนา 6) ด้านกระบวนการจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา มีดังนี้ 1) รูปแบบสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา พบว่าห้องสมุดเป็น

หน่วยงานเดียวที่มีสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาทั้งที่อยู่ในรูปสื่อตีพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2) กระบวนการจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา พบว่า ห้องสมุดเป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่มีกระบวนการจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาที่ครบถ้วนตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การจัดหาและการรวบรวม การวิเคราะห์และจัดระบบ การจัดเก็บและการประมวลผล การบริการและการเผยแพร่ การสงวนรักษาและความร่วมมือและเครือข่ายสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาในเขตภาคเหนือตอนบน

ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์และคณะ (2560) ศึกษาการกลายเป็นเมืองของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยพะเยา: กรณีศึกษาตำบลแม่กา จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาจากการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า การกลายเป็นเมืองของชุมชนตำบลแม่กาเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2540 เรื่อยมา ภายใต้พัฒนาการของตำบลแม่กาที่สามารถแบ่งได้เป็น 4 ยุค ได้แก่ แม่ก่าก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง แม่ก่าภายใต้การบริหารของเชียงราย แม่ก่ากับการจัดการตนเองภายใต้จังหวัดพะเยา และแม่ก่ากับการกลายเป็นเมือง ซึ่งในยุคสุดท้ายนี้ ตำบลแม่ก่ามีความเป็นเมืองเพิ่มขึ้นทั้ง 5 มิติ คือ ด้านประชากรและวิถีชีวิต ด้านพื้นที่การปกครอง ด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ด้านสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม และด้านความเป็นเมืองมหาวิทยาลัย ความเป็นเมืองนี้เกิดขึ้นควบคู่ไปกับผลกระทบทางสังคม 24 ประการ ซึ่งเมื่อจัดอันดับความรุนแรง/ความสำคัญ พบว่าอาชีพในตำบลแม่กาที่มีความหลากหลายมากขึ้นเป็นผลกระทบเชิงบวกที่สำคัญที่สุด และปัญหาขยะเป็นผลกระทบเชิงลบที่รุนแรงที่สุด นอกจากนี้ งานชิ้นนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาตำบลแม่กาสู่เมืองมหาวิทยาลัยนำอยู่ และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเมืองทั้ง 5 มิติของการกลายเป็นเมืองข้างต้น ซึ่งนำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ด้วยวิชาการของคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ในท้ายที่สุด

ไพรินทร์ ชัดธิพงษ์ (2560) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวมานในหมู่บ้านแม่กาห้วยเคียนหมู่ที่ 2 และ 16 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา หลังการก่อตั้งมหาวิทยาลัยพะเยา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวมาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งเป็นเชิงคุณภาพจำนวน 20 คนและกลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณจำนวน 99 คนซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแม่กาห้วยเคียนทั้งสองหมู่บ้านก่อนการก่อตั้งมหาวิทยาลัยพะเยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยชิ้นนี้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามเพื่อให้ทราบถึงวิถีชีวิตของชาวมานในตำบลแม่กาหลังการก่อตั้งมหาวิทยาลัยพะเยาผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบานมี 6 ประการได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงลักษณะการ
สร้างบานเรือนจากบานไม้เปนนานปูนและอาคารพาณิชย์ 2) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร 3)
การเปลี่ยนแปลงลักษณะความสัมพันธ์ของชาวบานจากพึ่งพาอาศัยกันเป็นต่างคนต่างอยู่ 4) การ
ลดลงของจำนวนชาวบานในการเขารวมประเพณีและวัฒนธรรม 5) การลดลงของ
ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น จำนวนของป่าไมรรวมถึงคุณภาพและปริมาณน้ำที่ลดลงและ 6) การ
เปลี่ยนแปลงอาชีพจากเกษตรกรรมเป็นรับจ้างค้าขายและผู้ประกอบการหอพัก
ขวัญ สงวนเสริมศรี (2556) ศึกษาวิถีชุมชนคนแม่กา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททาง
เศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง ภูมิปัญญาของชุมชน และปัญหาของชุมชนตำบลแม่กา
อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานโดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่ม
ตัวอย่าง การสัมภาษณ์เจาะลึกปราชญ์ภูมิปัญญาของชุมชน และการสังเกตในชุมชน ผลการศึกษา
พบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ 2) ด้านสุขภาพ กลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่มีสุขภาพดีและเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว 3) ด้านสิ่งแวดล้อม
พบว่ายังมีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรเกษตรกรรมบางกลุ่มเห็นว่าสภาพดินเสื่อมลงกว่าปีที่
ผ่านมา การจัดการขยะบางส่วนยังใช้วิธีการเผา ก่อให้เกิดปัญหาหมอกควันปริมาณน้ำอุปโภค
บริโภคไม่เพียงพอ และยังขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร 4) ด้านการเมืองการปกครอง กลุ่มตัวอย่าง
ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในรูปสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ และเข้าร่วมตัดสินใจในการพัฒนาชุมชนมีเพียงร้อยละ
50 และ 5) ด้านปัญหาของชุมชนที่พบ ได้แก่ ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค การบุกรุกพื้นที่ป่า การ
จัดการขยะ หมอกควันและการเผาขยะ นอกจากนี้ยังมีปัญหาไฟป่าการสูญเสียวัฒนธรรมและภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นจากการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของคนจากหลายพื้นที่ ตลอดจนความเข้มแข็งของ
ชุมชนลดลง คนเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านศาสนาหรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ลดน้อยลง

ธวัชชัย บุญมี (2557) ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอ
เมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม
อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยแบบสัมภาษณ์ แล้ว
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นที่เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน (งานศิลปะจากใบตอง) คือ คุณแม่แสงรวี อินชัย 2) ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม (การฟ้อนเล็บ) คือ คุณแม่ดาวเรือง อินทชัย 3) ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เกี่ยวกับอาหารและผักพื้นบ้าน (การทำอาหารพื้นเมือง) คือแม่อุไร ยอดแก้วน่าน 4) ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นเกี่ยวกับพืชสมุนไพรพื้นบ้าน (สมุนไพรและตำรายาพื้นบ้าน) คือพ่ออุทัย วันทนา 5) ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่นความเชื่อและศาสนา (ประเพณีและพิธีกรรม การประกอบพิธีสืบชะตา) คือ พ่อหนานจันทร์แก้ว อินตะ 6) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน (กลองล้านนา) คือพ่อหลวง อานนท์ ไชยรัตน์ 7) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการประดิษฐ์กรรมและการละเล่น การละเล่นพื้นบ้านบะช่างโว่ คือ พ่อคันโท อินทแก้ว ส่วนการประดิษฐ์ของเล่นจากทางมะพร้าว คือ พ่อดวงทิพย์ จิตต์แปง

วัชรวิ เภณทัตปัญญา (2551) ศึกษาเรื่องการจัดทำแผนที่แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนที่และสารบัญชิต้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นและเพื่อเสนอแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ในการเรียนการสอน การศึกษาพบว่าอำเภอดอยหล้อมี 4 ตำบลมีแหล่งการเรียนรู้หรือแหล่งความรู้ที่มีความหลากหลายทางด้านปริมาณและคุณภาพ สามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนและผู้สนใจได้ในระดับหนึ่ง ผู้ศึกษาได้รวบรวมจัดหมู่ของแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ประเภทบุคคลคือผู้ที่มีความสามารถเฉพาะทาง และประเภทสถานที่ที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน จากนั้นได้จัดทำแผนที่แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ในด้านศักยภาพของแหล่งเรียนรู้พบว่าแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอำเภอดอยหล่อ มีขีดความสามารถ มีสภาพความพร้อมเพียงพอต่อการที่จะนำไปใช้ได้ในระดับแตกต่างกัน ด้านกระบวนการถ่ายทอด การสื่อสารการเรียนรู้ ด้านวัย และสุขภาพ ความไม่พร้อมด้านกายภาพของแหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ สิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่นและความปลอดภัย ด้านการให้ความสำคัญของชุมชนที่มีต่อบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ และขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม และการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน

สาพันธ์ โพรชาญจิตร (2555) อารยะพะเยาที่แหล่งเตาเวียงบัว หนังสือเล่มนี้เป็นผลงานในโครงการวิจัยโครงการฟื้นฟูความสามารถของชุมชนในการจัดการพิพิธภัณฑ์แหล่งโบราณคดีที่ชุมชนบ้านบัว ตำบลแม่กา อำเภอมือง จังหวัดพะเยา แหล่งเตาพะเยาที่เวียงบัวเป็นมรดกตกทอดมาจากอดีตและอารยะที่เกิดขึ้นในการวิจัยและพัฒนาแหล่งเตาพะเยาที่เวียงบัวผ่านกระบวนการโบราณคดีชุมชนเมื่อปีพ.ศ 2548 ที่ชาวบ้านบัวทั้งหมดบ้านเกือบ 500 คนมีส่วนร่วมในการสำรวจขุดค้นทางโบราณคดีแบบพึ่งตนเอง ร่วมกับอาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยพะเยา) พัฒนาหลุมขุดค้นในแหล่งเตาพ่อฮุยแต่งและกลุ่มเตาแก้วมะเฟือง ให้เป็น

แหล่งเรียนรู้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์แหล่งโบราณคดีตั้งแต่ปี พ.ศ 2549 เป็นต้นมา เนื้อหาของหนังสือแบ่งออกเป็น 16 ประเด็นดังนี้ 1) พิพิธภัณฑ์แหล่งเตาโบราณบ้านบัว 2) เครื่องถ้วยพะเยาที่แหล่งเตาเวียงบัว 3) ชุมชนบ้านบัวเหมือนดั่งแกงแคหลากหลายแม่มาอยู่ร่วมกัน 4) เมืองโบราณเวียงบัวเล่าก่อนสมัยพระยาจำเมือง ทุกวันนี้ยังมีเพียงตำนาน 5) การทำมาหากิน 6) ประเพณีพิธีกรรมวัฒนธรรมชุมชน 7) พิธีเลี้ยงผีอารักษ์หลวง 8) ภูมิปัญญาพ่ออุ้ยปั้นหม้อเมืองหอมของชุมชนบ้านบัว 9) ภูมิปัญญาจักสาน 10) คนเฒ่าจักสานสร้างตำนานสะเปาะหีควาย 11) โบราณคดีชุมชนของคนบ้านบัว 12) เพราะทุกคนช่วยกันจึงมีพิพิธภัณฑ์ที่บ้านบัว 13) ยุวชนโบราณคดีชุมชนผู้ร่วมสร้างสรรค์งานชุดค้นตอนกลางคืน 14) พ่อจันทร์ เฉพาะทำ ผู้อภิบาลพิพิธภัณฑ์แหล่งเตาโบราณบ้านบัว 15) พ่ออุ้ยแต่งตำนานเดินได้ของบ้านบัว และ 16) ความประทับใจของคนเคยไปบ้านบัว

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล และคนอื่น ๆ (2550) วิชาการจัดการสารสนเทศจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนันทบุรีศึกษาเพื่อส่งเสริมบริการห้องสมุดสู่ชุมชน การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการ การพัฒนาต้นแบบการจัดการ และการเผยแพร่สารสนเทศจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนันทบุรีศึกษาแก่ชุมชน รวบรวมข้อมูลโดยการรวบรวม จัดเก็บ และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนันทบุรีตามหลักบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์อย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน มีการบันทึกไว้และจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้เฒ่า ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การจัดการภูมิปัญญาชาวบ้านและผู้นำท้องถิ่น นำมาคัดเลือก เรียบเรียง และพัฒนาให้เป็นสารสนเทศในรูปแบบที่เหมาะสม เป็นหนังสือชุดนันทบุรีศึกษาในลักษณะของหนังสือและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 6 ชื่อเรื่อง ได้แก่ ภูมินามอำเภอปากเกลือ ท้องถิ่นปากเกร็ด วัดในอำเภอไทรน้อย ภูมินามอำเภอไทรน้อย วัดในอำเภอบางบัวทอง และภาพเก่าเล่าเรื่องบางบัวทอง รวมถึงการพัฒนาระบบห้องสมุดดิจิทัลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นนันทบุรีศึกษา ผู้ใช้ทั่วไปสามารถเข้าถึงและค้นข้อมูลสารสนเทศในระบบห้องสมุดดิจิทัลได้ตลอด 24 ชั่วโมง มีกิจกรรมประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สำหรับกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูและผู้เกี่ยวข้องด้านงานวัฒนธรรม และกลุ่มบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ผู้พัฒนาห้องสมุดดิจิทัล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น ในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสำรวจแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นที่สำคัญ เพื่อวิเคราะห์ประเภทของแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น และเพื่อจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา การดำเนินการวิจัยได้กำหนดแนวทาง ขั้นตอน และวิธีดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

- 3.1 แหล่งข้อมูล
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การปักหมุดแหล่งสารสนเทศ
- 3.7 การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น

3.1 แหล่งข้อมูล

การศึกษาข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูล 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ

3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary source) เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารวิชาการ สิ่งพิมพ์ สารสนเทศทางออนไลน์ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารข้อมูลของตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ได้แก่ ข้อมูลพื้นที่แสดงเส้นทางคมนาคม ข้อมูลแสดงที่ตั้งอาณาเขต สภาพภูมิประเทศ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ ซึ่งแหล่งของข้อมูลทั้งหลาย ได้ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน วัด เทศบาลตำบลแม่กา รวมถึงเอกสารที่เผยแพร่ผ่านทางสื่อดิจิทัล เป็นต้น หลังจากนั้นนำข้อมูลทุติยภูมิมาวิเคราะห์ และรวบรวมใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และนำไปตรวจสอบข้อมูลกับแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary source) เป็นข้อมูลที่ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมโดยตรงจาก พระ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน/องค์กร นักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งมีความรอบรู้ในแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในเขตตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากได้ทำการศึกษาและสำรวจข้อมูลของชุมชนเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยได้มอบหมายให้นายปิยะราช สุขภิญโญ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ และนายณัฐพงศ์ แสงพูนทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการคอมพิวเตอร์ ที่ได้มาช่วยงานที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา สร้างระบบฐานข้อมูลวัด/องค์กร โดยใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล MySQL และ ใช้ภาษา PHP ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าวดัดแปลงมาจากโปรแกรมฐานข้อมูลหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยพะเยา โปรแกรมได้ออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลให้สอดคล้องกับการแสดงข้อมูล เช่น การเก็บข้อมูลชื่อวัด/องค์กร ประเภท ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง พิกัด รูปภาพ เป็นต้น วิธีการบันทึกข้อมูลด้วยการจัดเก็บลงในฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) โดยมีบุคคลเกี่ยวข้องคือ ผู้ดูแลระบบและนิสิต นิสิตสามารถล็อกอิน (login) เข้าไปเพิ่มและแก้ไขข้อมูลได้เฉพาะข้อมูลที่นิสิตเป็นผู้จัดเก็บบันทึกเท่านั้น ส่วนผู้ดูแลระบบมีหน้าที่แก้ไขและอนุมัติข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ข้อมูลที่ผ่านการอนุมัติสามารถแสดงผลบนฐานข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและนิสิตสาขาวิชาการสื่อสารสื่อใหม่ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา โดยจัดเก็บและบันทึกข้อมูลในโปรแกรมสร้างฐานข้อมูลและแบบสอบถามประเภทมีโครงสร้างสำหรับแหล่งสารสนเทศบุคคลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจำแนกออกเป็น 3 แหล่งหลัก คือ แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารสนเทศบุคคล ตามรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศสถาบันในตำบลแม่กา มีจำนวนทั้งหมด 25 แห่ง แบ่งออกเป็นกลุ่มวัด กลุ่มโบสถ์ (church) กลุ่มการศึกษา กลุ่มการรักษาพยาบาล กลุ่มการเกษตร กลุ่มช่างฝีมือ หน่วยงานราชการ และอื่น ๆ

2. แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน มีเพียงแห่งเดียวในเขตตำบลแม่กา คือ สถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 3 จังหวัดพะเยา

3. แหล่งสารสนเทศบุคคล แบ่งออกเป็นพระภิกษุสงฆ์ จำนวน 2 รูป คือ พระครูอาชาวมิลล อุตฺตจาโร เจ้าอาวาสวัดแม่กาโทกหวาก และพระครูอาทรพัฒนพิศาล ฐิตมโน เจ้าอาวาสวัดแม่กาห้วยเคียน ส่วนฆราวาสอีก 3 คน ได้แก่ นายประพันธ์ เทียนวิหาร นายกองจัดการบริหารตำบลแม่กา นางจิราภรณ์ คล้อยปาน และนายเจือ เปลวทอง

3.4 การตรวจสอบข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลในด้านความถูกต้องของเนื้อหา และการพิมพ์ ความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยตรวจสอบกับแหล่งเอกสารและทวนสอบข้อมูลกับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์และเชื่อถือได้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล และเขียนเป็นถ้อยคำในเชิงพรรณนา

3.6 การปักหมุดแหล่งสารสนเทศ

การปักหมุดแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยการประยุกต์ใช้ Google Maps ซึ่งสามารถทำแผนที่ได้ง่ายและไม่มีค่าใช้จ่าย ด้วยวิธีการนำข้อมูลพิกัดทางภูมิศาสตร์มาใช้ในปักหมุดเพื่อกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่และระบุตำแหน่งที่ตั้งในการสร้างแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น หลังจากทำการปักหมุดแผนที่และบันทึกเรียบร้อยแล้ว ระบบจะแสดงผลตำแหน่งที่ปักหมุดพร้อมรายละเอียดบนแผนที่เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการเผยแพร่ต่อไป

3.7 การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น

การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ใช้โปรแกรม Adobe Photoshop ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับตกแต่งภาพถ่ายและภาพกราฟิกที่มีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการนำมาประยุกต์ใช้ช่วยในการสร้างภาพจำลองการปักหมุดแผนที่ของแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นโดยใช้ภาพแผนที่จาก Google Maps เป็นหลักในการทำภาพแผนที่จำลอง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น ในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 4.1 แหล่งสารสนเทศสถาบัน
- 4.2 แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน
- 4.3 แหล่งสารสนเทศบุคคล
- 4.4 การปักหมุดแหล่งสารสนเทศ
- 4.5 การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น

4.1 แหล่งสารสนเทศสถาบัน

แหล่งสารสนเทศสถาบันในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีจำนวนทั้งหมด 30 แห่ง แบ่งออกเป็น

- 4.1.1 กลุ่มวัด
- 4.1.2 กลุ่มโบสถ์ (church)
- 4.1.3 กลุ่มการศึกษา
- 4.1.4 กลุ่มการรักษาพยาบาล
- 4.1.5 กลุ่มการเกษตร
- 4.1.6 กลุ่มช่างฝีมือ
- 4.1.7 กลุ่มหน่วยงานราชการ
- 4.1.8 กลุ่มอื่นๆ

4.1.1 กลุ่มวัด ประกอบด้วยวัด 9 แห่ง ดังนี้ วัดหม้อแกงทอง วัดห้วยเคียน วัดแม่กาหลวง วัดเวียงบัว วัดแม่กาไร่ วัดโทกหวาก วัดหนองแก้ว วัดแม่ต้าบุญโยง และวัดเกษตรสุข รายละเอียดของวัดในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ดังนี้

- 1) วัดหม้อแกงทอง

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2538
ที่ตั้ง	เลขที่ 112 หมู่ 15 ถนน พหลโยธินแม่ต๋า อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0858649199
Facebook	วัดหม้อแกงทอง ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
จำนวนเนื้อที่	49 ไร่
ที่ตั้ง	ทิศเหนือติดหมู่บ้านหม้อแกงทอง ทิศใต้ติดป่าวัดฉนวนวิชัย ทิศตะวันออกติดถนนพหลโยธิน ทิศตะวันตกติดป่าวัดฉนวนวิชัย
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด N/A ลองจิจูด N/A
ชื่อเดิม	วัดหม้อแกงทอง
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	2482
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	พระแก้ว จนทวงโส
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระครูปลัดสมบุญรณ์ ปุณฺณสิริ
อายุเจ้าอาวาส	34 ปี
สมณศักดิ์	พระครูปลัดฐานานุกรม
จำนวนพรรษา	14 พรรษา
จำนวนพระ	2 รูป
สามเณร	1 รูป

ประวัติของวัด

วัดหม้อแกงทองเป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้เบญจพรรณ แต่เดิมนั้นวัดหม้อแกงทองตั้งเป็นที่พักสงฆ์ เริ่มการก่อสร้างเพื่อดำเนินการให้เป็นวัดเมื่อปี พ.ศ.2518 สังกัดอยู่กับคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยได้อาศัยศรัทธาจากชาวบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพกสิกรรมและปลูกพืชไร่ ได้ร่วมใจกันสร้างเสนาสนะ เพื่อใช้บำเพ็ญกุศลในพระพุทธศาสนา เพราะบริเวณหมู่บ้านหม้อแกงทองและหมู่บ้านใกล้เคียงอีกสองหมู่บ้าน (หมู่บ้านท่าข้ามและหมู่บ้านแม่กานาไร่เดียว) นั้นก็ยังไม่มียุทธเป็นที่ประกอบศาสนกิจ ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2527 ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เพื่อก่อสร้างอุโบสถขึ้นหนึ่งหลัง และได้รับการรับรองสภาพ

วัด จากกรมการศาสนา ตามหนังสือรับรองสภาพวัด ที่ ศธ0403/10566 ลงวันที่ 27 เดือน กันยายน พ.ศ.2532 และต่อมาได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา จากกรมการศาสนาโดยมีเขต วิสุงคามสีมา กว้าง 20 เมตร ยาว 40 เมตร ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนที่ 94 ง ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2538 กองพุทธศาสนา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ตำนาน ความเชื่อที่เกี่ยวกับวัด เป็นวัดที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหม้อแกงทอง ในอดีตนั้นเชื่อว่าที่ดินบริเวณ นี้อุดมสมบูรณ์ มีอาหารในป่ามากมายจึงตั้งชื่อว่าวัดหม้อแกงทอง

บทบาทและความสำคัญ

บวร (บ้าน,วัด,โรงเรียน,) ทุกส่วนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไป ภายใน ชุมชนจะไม่เข้มแข็ง

ปูชนียวัตถุ พระพุทธรูปหินทราย

ปูชนียบุคคล อดีตเจ้าอาวาสรูปแรก (พระแก้ว จนทวงโส)

วัดถุมงคล พระนาครปรก

ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของวัด สรงน้ำพระพุทธรูปหินทราย ทุกวันที่ 15 เมษายน ของทุกปี การบริการของวัด

ให้ยืมเครื่องดนตรีไทย เช่น กลอง วงปี่พาทย์ ฉิ่ง ฉาบ ฯลฯ บริการเมรุเผาศพ หีบเย็น การจัดการศึกษาของวัด

สอนนักเรียน/ธรรมศึกษา สอนภาษาบาลี สอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ สอนนักเรียน ผู้สูงอายุ (โรงเรียนผู้สูงอายุในวัด) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอนวิชาภูมิปัญญาล้านนา แหล่งเรียนรู้ภายในวัด

ห้องสมุดพิพิธภัณฑ์หอไตร ป่าในบริเวณวัด แหล่งเรียนรู้สมุนไพรพื้นบ้าน

Keywords วัดหม้อแกงทอง/ วัดหม้อแกงทอง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้ เหมาะสำหรับเรียนรู้สมุนไพรพื้นบ้าน

ผู้ให้ข้อมูล พระครูปลัดสมบุญ ปุณฺณสิริ

อายุ 34 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ พระกิตติศักดิ์ กิตติสิริ

ภาพประกอบ 1 วัดหม้อแกงทอง

ภาพประกอบ 2 วัดหม้อแกงทอง

2) วัดแม่กาห้วยเคียน

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2457
ที่ตั้ง	เลขที่ 45 หมู่ 2 ถนนพหลโยธินแม่ต๋ำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0897555119
Facebook	วัดแม่กาห้วยเคียน
จำนวนเนื้อที่	5 ไร่ 1 งาน 45 ตารางวา
ที่ตั้ง	ทิศเหนือติดทางสาธารณะประโยชน์ ทิศใต้ติดทางสาธารณะประโยชน์ ทิศตะวันออกติดทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย ทิศตะวันตกติดวัดแม่กาห้วยเคียน (ที่ธรณีสงฆ์)
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด 19.047019 ลองจิจูด 99.935266
ชื่อเดิม	แม่กาห้วยเคียน
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	2457
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	พระอินจันทร์
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระครูอาทรพัฒนพิศาล
อายุเจ้าอาวาส	54 ปี
สมณศักดิ์	พระครูเจ้าคณะตำบลชั้นเอก
จำนวนพรรษา	34 พรรษา
จำนวนพระ	8 รูป
สามเณร	3 รูป
ประวัติของวัด	

วัดแม่กาห้วยเคียน ตั้งอยู่เลขที่ 45 บ้านแม่กาห้วยเคียน หมู่ที่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ 1 งาน 45 ตารางวา อาณาเขต ทิศเหนือติดทางสาธารณะประโยชน์ ทิศใต้ติดทางสาธารณะประโยชน์ ทิศตะวันออกติดทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย ทิศตะวันตกติดวัดแม่กาห้วยเคียน (ที่ธรณีสงฆ์) โฉนดที่ดิน เลขที่ 76954 เล่ม 768 หน้า 54 อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา วัดแม่กาห้วยเคียนสร้างเมื่อ พ.ศ.2457 ได้พระราชทาน

วิสุงคามสีมา วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2494 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 40 เมตร ยาว 60 เมตร การ
บริหารและปกครองโดยเจ้าอาวาส

ปูชนียวัตถุ พระเจ้าทันใจ

ปูชนียบุคคล ครูบาอุ่นเรือน สุเมโธ/ครูบาแก้ว จนทวโล

วัตถุมงคล พระเจ้าทันใจ พระประธานในพระวิหาร

การบริการของวัด ให้เยี่ยม ไต๊ะ แก้อ้อ เต็นท์ อุปกรณ์ครัว

การจัดการศึกษาของวัด

สอนนักเรียนผู้สูงอายุ (โรงเรียนผู้สูงอายุในวัด) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แหล่งเรียนรู้ภายในวัด
ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน

Keywords วัดห้วยเคียน วัดแม่กาห้วยเคียน วัดแม่กำห้วยเคียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้ วัดมีสถานที่ตั้งใกล้กับมหาวิทยาลัยพะเยาจึงเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวทาง
จิตใจสำหรับนิสิตและบุคลากรมหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล พระครูอาทรพัฒนพิศาล

อายุ 54 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 0897555119

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายเอกมล อินนารี

ภาพประกอบ 3 วัดแม่กาห้วยเคียน

ภาพประกอบ 4 วัดแม่กาห้วยเคียน

3) วัดแม่กาหลวง

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2430
ที่ตั้ง	เลขที่ 53 หมู่ 3 ถนนพหลโยธินแม่ต้ำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0938566998
โทรสาร	0938566998
Facebook	วัดแม่กาหลวง
จำนวนเนื้อที่	3 ไร่
ที่ตั้ง	ทิศเหนือติดถนนสาธารณะ ทิศใต้ติดถนนสาธารณะ ทิศตะวันออกติดถนนสาธารณะ ทิศตะวันตกติดถนนพหลโยธิน
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด 19.056202 ลองจิจูด 99.940094
ชื่อเดิม	วัดป่าแดง วัดน้ำล้อม วัดรินคำ วัดกาหลวง วัดศรีดอนไชย
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	พระครูบาพรหมจักร
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระเสกสรรค์ฉัตรจิตโต
อายุเจ้าอาวาส	29 ปี
จำนวนพรรษา	4 พรรษา
จำนวนพระ	3 รูป
ประวัติของวัด	

วัดแม่กาหลวงเดิมชื่อวัดป่าแดง วัดน้ำล้อม วัดรินคำ วัดกาหลวง วัดศรีดอนไชย การตั้งชื่อว่าอย่างนั้นเพราะอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านมีน้ำล้อมรอบคือแม่น้ำแม่ต้ำ และแม่น้ำขุนนาปอย ผ่านมาทางหมู่บ้าน ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อชื่อว่าวัดศรีดอนไชย อาศัยที่วัดมีต้นโพธิ์ใหญ่ อยู่กลางลานวัดและต่อมาทางคณะสงฆ์ได้ตั้งชื่อใหม่และใช้ชื่อตรงตามหมู่บ้านให้ชื่อว่าวัดแม่กาหลวงตามชื่อของหมู่บ้านในปัจจุบันซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 53 หมู่ 3 บ้านแม่กาหลวง ตำบลแม่กา อำเภอเมืองจังหวัดพะเยา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ทั้งหมด 3 ไร่มีอาณาเขตคืออยู่ใกล้หมู่บ้านและมีอาคารเสนาสนะประกอบด้วยอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์จำนวนสองหลัง หอฉัน ศาลาบาตร โรงครัว หอระฆัง และปูชนียวัตถุมีพระประธานแบบเชียงแสน พระพุทธรูปหินทรายแบบสุโขทัย วัดแม่กาหลวง

เริ่มแรกเดิมที่มีพระครูบาพรหมจักร ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัด ไม่ทราบความเป็นมาท่านนั้นเป็น
 คนมาจากที่ไหนแต่ว่าท่านอาจจะต้องเป็นคนพื้นเพเมืองพะเยาโดยกำเนิดอย่างแน่นอนซึ่งท่านเอง
 เป็นผู้ริเริ่มในการสร้างวัดแม่กาหลวงเป็นรูปแรกของ (หมู่บ้านแม่กาหลวง) พร้อมทั้งคณะศรัทธา
 ญาติโยมสมัยนั้นเป็นผู้ริเริ่มก่อสร้างวัดในครั้งนั้น และต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นวัดสมบูรณ
 ถูกต้องตามกฎหมายของมหาเถรสมาคมให้เป็นวัดที่ถูกต้องเมื่อปีพุทธศักราช 2430 และต่อมา
 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อพ.ศ.2513
 เขตวิสุงคามสีมามีความยาว 40 เมตรตามที่ตามที่กำหนดกฎระเบียบมหาเถรสมาคมของคณะ
 สงฆ์ซึ่งได้กำหนดเขตเอาไว้เป็นสถานที่ทำสังฆกรรมของคณะสงฆ์และการทำพิธีกรรมต่าง ๆ
 ในทางพระพุทธศาสนา

Keywords วัดแม่กาหลวง วัดบ้านแม่กาหลวง วัดแม่กาหลวง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้ เป็นวัดที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน อยู่ระหว่างกลางชุมชนและเป็นวัดที่
 คนในพื้นที่ส่วนใหญ่นับถือ

ผู้ให้ข้อมูล พระธีรวัฒน์ สิริบุญโญ

อายุ 33 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายณัฐพงษ์ เขาแก้ว

ภาพประกอบ 5 วัดแม่กาหลวง

ภาพประกอบ 6 วัดแม่กาหลวง

4) วัดเวียงบัว

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ที่ตั้ง	เลขที่ 89 หมู่ที่ 7 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0894340196
Facebook	วัดบ้านบัว
จำนวนเนื้อที่	6 ไร่
ที่ตั้ง	ทิศเหนือติดแม่กาหลวง ทิศใต้ติดทุ่งขี้ใจ ทิศตะวันออกติดจำป่าหวาย ทิศตะวันตกติดมจร.
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด 19.034751 ลองจิจูด 99.953911
ชื่อเดิม	วัดบ้านบัว
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	2528
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	หลวงพ่เทพญาณมุนี (เจ้าคณะจังหวัดองค์ก่อน)
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระสมบุรณ์ กมาโล
อายุเจ้าอาวาส	63 ปี
สมณศักดิ์	เจ้าอาวาส
จำนวนพรรษา	39 พรรษา
จำนวนพระ	3 รูป
ประวัติของวัด	

สมัยก่อนเนิ่นนานมากแล้วทุ่งนาทางทิศตะวันตกเป็นวังลึก มีดอกบัวเป็นต้นเหง้าของวังบัว มีชาวบ้านอาศัยในสมัยนั้น 16 ครัวเรือน และเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ บ้านบัวไม่มีวัดแต่ชาวบ้านอยากทำบุญ จำเป็นต้องเดินทางไปวัดแม่กาหลวง และต่อมาชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างวัด การบริการของวัด

ให้เยี่ยม ไต่ถาม แก้อธิ เต็มที่ อุปรกรณ์ครัว ให้เยี่ยมเครื่องดนตรีไทย เช่น กลอง วงปี่พาทย์ ฉิ่ง ฉาบ ฯลฯ บริการเมรุเผาศพ

การจัดการศึกษาของวัด สอนนักธรรม/ธรรมศึกษา สอนภาษาบาลี สอนพุทธศาสนาวินัยอาทิศย

Keywords วัดเวียงบัว วัดบ้านบัว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้   สถานที่เงียบสงบ เหมาะแก่การปฏิบัติธรรมและทำจิตอาสา

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล   พระสมบุรณ์ กมาโล

อายุ   63 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์   พระกิตติศักดิ์ กิตติสิริ

ภาพประกอบ 7 วัดเวียงบัว

ภาพประกอบ 8 วัดเวียงบัว

5) วัดแม่กาไร่

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2531
ที่ตั้ง	เลขที่ 167 หมู่ 6 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0810345630
Facebook	วัดแม่กาไร่
จำนวนเนื้อที่	1 ไร่ 1 งาน
ที่ตั้ง	ทิศเหนือติดถนน ทิศใต้ติดทุ่งนา ทิศตะวันออกติดลำน้ำ ทิศตะวันตกติดทุ่งนา
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด 19.070199 ลองจิจูด 99.935207
ชื่อเดิม	วัดแม่กาไร่
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	2460

ชื่อผู้ก่อตั้งวัด   ครูบาศรีวงค์
 ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน) พระหลั่น ฐานิสฺสโร
 อายุเจ้าอาวาส   67 ปี
 จำนวนพรรษา   11 พรรษา
 จำนวนพระ   4 รูป
 ประวัติของวัด

วัดแม่กาไร่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2460 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2531 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 10 เมตร ยาว 32 เมตร วัดดั้งเดิมไม่ได้ตั้งอยู่ที่วัดในปัจจุบัน เพราะอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้าน จึงได้ย้ายวัดมาสถานที่ปัจจุบันเพื่อให้ใกล้กับบ้านเรือนของคนในหมู่บ้าน ตลอดจนความสะดวกสบายในการทำบุญของชาวบ้าน

การบริการของวัด

ให้ยืม โต๊ะ เก้าอี้ เต็นท์ อุปกรณ์ครัว ให้ยืมเครื่องดนตรีไทย เช่น กลอง วงปี่พาทย์ ฉิ่ง ฉาบ ฯลฯ

การจัดการศึกษาของวัด

สอนนันทกรรม/ธรรมศึกษา สอนภาษาบาลี สอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

Keywords   วัดแม่กาไร่ วัดบ้านแม่กาไร่ วัดแม่กาไร่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้   สถานที่ร่มเย็น เงียบสงบเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล   พระหลั่น ฐานิสฺสโร

อายุ   67 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์   พระกิตติศักดิ์ กิตติสิริ

ภาพประกอบ 9 วัดแม่กาไร่

ภาพประกอบ 10 วัดแม่กาไร่

6) วัดแม่กาโทกหวาก

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2493
ที่ตั้ง	เลขที่ 168 หมู่ที่ 17 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0869101939
Facebook	วัดแม่กาโทกหวาก
จำนวนเนื้อที่	4 ไร่ 2 งาน
ที่ตั้ง	ทิศเหนือติดถนนสาธารณะ ทิศใต้ติดถนนสาธารณะ ทิศตะวันออกติดถนนพหลโยธิน ทิศตะวันตกติดถนนสาธารณะ
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด 19.077200 ลองจิจูด 99.925520
ชื่อเดิม	วัดสวนจันทร์
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	2460
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	ครูบาสกาวัง กนธวัังโส
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระครูอาชาวมิมล
อายุเจ้าอาวาส	42 ปี
สมณศักดิ์	พระครู
จำนวนพรรษา	22 พรรษา
จำนวนพระ	4 รูป
สามเณร	1 รูป
ประวัติของวัด	

เมื่อปี 2466 ได้มีหลวงพ่อบุญรอดครูบาสกาวัง กนธวัังโส และชาวบ้านจำนวน 22 หลังคาเรือน ได้ร่วมกันสร้างเป็นอาราม ซึ่งบริเวณนี้เป็นป่าละเมาะ เป็นที่ทำไร่ ทำสวน ของชาวบ้าน เมื่อสร้างเป็นอารามแล้ว จึงตั้งชื่อวัดว่า วัดสวนจันทร์ โดยมีหลวงพ่อบุญรอดครูบาสกาวัง กนธวัังโส เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก ต่อมาได้สร้างอุโบสถกลางน้ำ (ปัจจุบันเป็นศาลาพระแก้ว) เพื่อใช้ทำสังฆกรรมอุปสมบทพระในตำบล จนถึงปี 2485 ครูบาสกาวัง กนธวัังโส ได้มรณภาพด้วยโรคชรา ปี 2493 ชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างวิหารและพระประธานปูนปั้น 1 องค์ ไว้เป็นที่สักการะและทำพิธีทางพระพุทธศาสนา

และได้เปลี่ยนชื่อให้ตรงกับหมู่บ้านว่าวัดแม่กาโทกหวากจนถึงปัจจุบัน ภายในวัดประกอบด้วย อุโบสถ ศาลาการเปรียญ หอระฆัง หอฉัน กุฏิ อาคารหลวงพ่อดำใจ ศาลาพระแก้ว กุฏิรับรองสงฆ์ เป็นต้น

ตำนาน ความเชื่อที่เกี่ยวกับวัด

เมื่อก่อนมีถนน 2 สาย ถ้าเวลาฝนตกน้ำจะไหลมารวมกันเป็นโทกทำให้ถนนเสียหายหรือหวาก เป็นที่มาของชื่อโทกหวาก

ปูชนียวัตถุ ปูนปั้นพระสังกัจจายน์, ปูนปั้นองค์พระพิฆเนศ

วัดถุมงคล องค์หล่อพระประธานในพระวิหาร

ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของวัด ประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุ

การบริการของวัด บริการเมรุเผาศพ

การจัดการศึกษาของวัด สอนนักธรรม/ธรรมศึกษา สอนภาษาบาลี สอนพุทธศาสนวันอาทิตย์

โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก

Keywords วัดโทกหวาก วัดแม่กาโทกหวาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้ วัดติดถนนสวยงามสามารถจอดพักรถและถ่ายรูปเช็คอินได้

นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล พระครูอาชาวิมล

อายุ 42 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ พระกิตติศักดิ์ กิตติสิริ

ภาพประกอบ 11 วัดแม่กาโทกหวาก

ภาพประกอบ 12 วัดแม่กาโทกหวาก

	7) วัดหนองแก้ว
ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2537
ที่ตั้ง	เลขที่ 179 หมู่ 13 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0819934195
Facebook	วัดหนองแก้ว ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
จำนวนเนื้อที่	5 ไร่ 3 งาน
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด 19.088345 ลองจิจูด 99.919791
ชื่อเดิม	วัดมณีไพโรสน
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	2536
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	เคยเป็นวัดร้างมาก่อน/ไม่ปรากฏชื่อผู้ก่อตั้ง
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระรวิภาตอนุดตโร
อายุเจ้าอาวาส	41 ปี
สมณศักดิ์	พระรวิภาตอนุดตโร
จำนวนพรรษา	8 พรรษา
จำนวนพระ	4 รูป
สามเณร	3 รูป
ประวัติของวัด	

วัดหนองแก้วตั้งอยู่เลขที่ 179 หมู่ 13 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ 5 ไร่ กับอีก 3 งาน เป็นวัดเก่าแก่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชื่อวัดมณีไพโรสน และเป็นวัดร้างหลายชั่วอายุคนจนเมื่อมาถึงปีพ.ศ. 2536 ได้มีพระธุดงค์ชื่อว่าพระขาว ได้มาธุดงค์หาสถานที่ปักกรดที่ อาจจะเป็นวัดร้างหรือป่าช้าภายในหมู่บ้าน ได้มีชาวบ้านและผู้ใหญ่วิเชียร อติศัยสกุล ได้มาถวายภัตตาหารตามความเลื่อมใสศรัทธาตั้งเช่นชาวพุทธทั่วไป เจ้าของที่ในตอนนั้นยินยอมจะคืนพื้นที่ เพื่อให้สร้างวัดขึ้นมาใหม่ ประมาณปี 2537 ได้ทำการวางศิลาฤกษ์ และสร้างโบสถ์จนมาถึง 31 มีนาคม 2554 มีของมีค่าเป็นพระพุทธรูปเนื้อสำริดเก่า ของผู้เฒ่าผู้แก่

ตำนาน ความเชื่อที่เกี่ยวกับวัด

มีชาวบ้านพบเห็นว่าบริเวณวัดมีแสงสว่างและดวงแก้วพวยพุ่งเข้าต้นมะม่วงใหญ่ ที่มีอายุมากกว่าร้อยปี ตอนกลางคืนจะเห็นงูใหญ่มากและแสงสีแดงคล้ายกับดวงตาสีแดง บางคนก็เล่าว่าเป็นดวงตาพญานาค

บทบาทและความสำคัญ

เป็นวัดที่เก่าแก่และมีเรื่องเล่าที่น่าสนใจ

Keywords วัดหนองแก้ว วัดบ้านหนองแก้ว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้ วัดเก่าแก่โบราณ น่าท่องเที่ยวเพราะมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเชื่อตำนานของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล พระระภา อนุตตโร

อายุ 41 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นาย ชินวัตร สิงห์ทอง

ภาพประกอบ 13 วัดหนองแก้ว

ภาพประกอบ 14 วัดหนองแก้ว

8) วัดบุญโยง

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2474
ที่ตั้ง	เลขที่ 64 หมู่ 9 เวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0949677432
Facebook	วัดบุญโยง ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
จำนวนเนื้อที่	4 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด 19.122446 ลองจิจูด 99.907529
ชื่อเดิม	วัดบ้านฝายห่าง
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	2470
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	พ่อท้าวอ้าย แม่ขอนแก่น คำตันวงศ์
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระอาจารย์รงค์ อนุบาลโย

อายุเจ้าอาวาส	24 ปี
จำนวนพรรษา	4 พรรษา
จำนวนพระ	4 รูป
สามเณร	4 รูป

ประวัติของวัด

ประวัติวัดบุญโยง วัดนี้ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกติดกับถนนพลโยธิน ทิศตะวันตก ทิศเหนือและทิศใต้ติดกับหมู่บ้าน ระหว่างกลาง กม.ที่ 730-731 ห่างจากอำเภอเมืองพะเยาประมาณ 7 กม. บ้านที่ตั้งวัดนี้เดิมเรียกกันว่า บ้านแม่ต๋ำฝ่ายห่าง มีบ้านประมาณ 60-70 หลังคาเรือน การปกครองฝ่ายบ้านเมืองขึ้นอยู่กับพ่อขุนวงศ์ไชยมงคล บ้านแม่ต๋ำपालาน ริเริ่มการจัดตั้งวัดมีพ่อท้าวอ้าย แม่ขอนแก่น คำตันวงศ์ เป็นหัวหน้าร่วมกับทนายทนายิกา ชาวบ้านได้เรียกรอเงินภายในหมู่บ้านซื้อพื้นที่ของนายมูล ประมาณ 40 กว่าบาท (เงินสมัยนั้น) เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2470 ได้ถูกขงานยามดี กัสร้างวิหารเล็ก ๆ พร้อมจัดห้องให้พระสงฆ์/สามเณรพักอาศัย และคณะศรัทธาญาติโยมก็ได้ทำบุญในวัดนี้

ปูชนียวัตถุ พระเจ้าทันใจ

ปูชนียบุคคล พระครูอุทัย บุญกาทร

การบริการของวัด ให้ยืม โต๊ะ เก้าอี้ เต็นท์ อุปกรณ์ครัว

การจัดการศึกษาของวัด สอนนักเรียน/ธรรมศึกษา

Keywords วัดบุญโยง วัดแม่ต๋ำบุญโยง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้ เป็นวัดที่สวยงาม

ผู้ให้ข้อมูล พระอาจารย์รงค์ อนาลโย

อายุ 24 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายรัชพล ปรัชญภาย์

ภาพประกอบ 15 วัดแม่ตำบุญโยง

ภาพประกอบ 16 วัดแม่ตำบุญโยง

9) วัดเกษตรสุข

ประเภทของวัด	วัดราษฎร์
นิกาย	มหานิกาย
สถานภาพ	ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
ปี พ.ศ. ที่ได้รับสถานภาพของวัด	2549
ที่ตั้ง	เลขที่ 75 หมู่ 15 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
จำนวนเนื้อที่	23 ไร่
ที่ตั้ง	ทิศเหนือติดป่าไม้ ทิศใต้ติดป่าไม้ ทิศตะวันออกติดป่าไม้ ทิศตะวันตกติดป่าไม้
ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	ละติจูด ลองจิจูด
ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง	ไม่ทราบแน่ชัดแต่พัฒนามาจากสำนักสงฆ์
ชื่อผู้ก่อตั้งวัด	หลวงพ่อดรีดวัล ศิริมังคโล
ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	พระบุญเลข โสติปัญโญ
อายุเจ้าอาวาส	56 ปี
จำนวนพรรษา	10 พรรษา
จำนวนพระ	2 รูป
ประวัติของวัด	

วัดเกษตรสุขแต่เดิมเป็นสำนักสงฆ์ ตั้งอยู่กลางป่า หลวงพ่อดรีดวัล ศิริมังคโล หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าพ่อปู่ฤๅษี แต่เดิมท่านเป็นฤๅษีบำเพ็ญเพียรตนอยู่ตามป่าเขาในป่าลึกโดยอาศัยอยู่แต่ในถ้ำและป่าในประเทศไทย ลาว พม่า เขมร ท่านเดินทางไปมาแล้วเกือบทุกที่ ไร่เรียนวิชาอาคมมามากมายหลายแขนงจากครูฤๅษีด้วยกันหรือพระสงฆ์และฆราวาสที่ได้พบเจอในป่าจนเชี่ยวชาญวิปัสสนากรรมฐานและวิชาอาคมไสยเวทย์ชั้นสูงอย่างแตกฉาน

หลังจากที่ท่าน ได้ศึกษาวิชาอยู่ในป่าเป็นเวลานานนับสิบปี อาจารย์ฤๅษีผู้เฒ่าจึงได้กล่าวบอกว่าให้หลวงปู่ไปบวชเป็นพระ เพื่อให้ไปช่วยเหลือชาวบ้านทางภาคเหนือ เมื่อไปถึงท่านก็จะรู้เอง หลวงปู่จึงได้เดินทางขึ้นสู่ภาคเหนือเพื่อหาพระอาจารย์ที่มีตบะบารมีพอที่จะบวชให้ตนได้ โดยหลวงปู่จะกำหนดจิตพิจารณาเพ่งมองดวง ของพระอาจารย์แต่ละองค์ ที่ได้พบเจอ หลวงปู่กล่าวว่าหากพระอาจารย์ที่จะบวชให้ท่านนั้น ตบะบารมีไม่ถึงพอ มาบวชให้ท่านแล้วจะเป็นเหตุให้พระอาจารย์ที่บวชให้นั้นเจ็บป่วยอาพาธลงได้และจะยิ่งทำให้เป็นบาปขึ้นไปอีก หลวงปู่ได้ใช้เวลาเสาะ

แสวงหาเป็นเวลานานหลายเดือนจึงได้พบพระอาจารย์ผู้เฒ่ารูปหนึ่งที่อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรี หลังจากฟังพิจารณาดูแล้วจึงได้ขอให้ท่านบวชให้ หลังจากที่บ้านบวชเป็นพระสงฆ์แล้วหลวงปู่จึงได้ออกธุดงค์ต่อขึ้นสู่ภาคเหนือ จนชาวบ้านพบเห็นเกิดเลื่อมใสศรัทธาจึงได้รวมตัวกันซื้อที่ดินผืนหนึ่งถวายให้หลวงปู่สร้างขึ้นเป็นสำนักสงฆ์ เมื่อหลวงปู่ได้เห็นพื้นที่นี้จึงรู้ว่าตรงตามที่อาจารย์ของท่านได้บอกไว้จึงได้พัฒนาพื้นที่รกร้างแห่งนี้จนกลายเป็นวัดในปัจจุบันและมีลูกศิษย์ลูกหาทั่วทุกสารทิศ

ตำนาน ความเชื่อที่เกี่ยวกับวัด

หลวงปู่ศุวส์ตอนท่านปฏิบัติธรรมเป็นฤๅษีได้เดินทางไปจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อเข้าพบหลวงปู่หลิว วัดไร่แตงทอง เมื่อไปถึงวัดไร่แตงทอง หลวงปู่หลิวได้เอ่ยขึ้นว่ารอท่านฤๅษีศุวส์มานานแล้วและดีใจที่ได้พบจึงได้มอบรูปปั้นปูฤๅษีบรมครู ซึ่งหลวงปู่ศุวส์นำมาไว้บูชาที่วัดเกษตรสุขและยังอยู่ที่วัดจนถึงปัจจุบัน และก่อนจากหลวงปู่หลิวได้มอบพระเครื่องและวัตถุมงคลส่วนหนึ่งให้หลวงปู่ศุวส์ติดตัวบูชาไปด้วย เช่น พญาเต่าเรือน และพระเครื่องหลวงปู่หลิวจำนวนหนึ่ง

บทบาทและความสำคัญ

เมื่อครั้งหลวงปู่ศุวส์ ศิริมงฺคโล (พ่อปู่ฤๅษี) ยังมีชีวิต วัดได้มีสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมมากมาย เนื่องจากความเลื่อมใสศรัทธาในหลวงปู่ เพราะหลวงปู่ได้ปลุกเสกเครื่องรางของขลังจำนวนมาก ทำให้มีญาติโยมทำบุญและบริจาคเงินเพื่อการทำงานบำรุงวัด

ปูชนียวัตถุ รูปหล่อและรูปปั้นของหลวงปู่ศุวส์ ศิริมงฺคโล (พ่อปู่ฤๅษี)

ปูชนียบุคคล หลวงปู่ศุวส์ ศิริมงฺคโล (พ่อปู่ฤๅษี) ปัจจุบันมรณภาพ

วัตถุมงคล

วัตถุมงคลที่เกี่ยวข้องกับหลวงปู่ศุวส์ ศิริมงฺคโล (พ่อปู่ฤๅษี) อดีตเจ้าอาวาสวัด มีเป็นจำนวนมาก แม้ว่าหลวงปู่มรณภาพไปแล้ว แต่เครื่องรางของขลังที่หลวงปู่เคยปลุกเสกยังมีจำหน่ายตามท้องตลาด ซึ่งส่วนมากจำหน่ายทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ ตัวอย่างเครื่องรางของขลังที่จำหน่าย อาทิ กัณหาชาลี หรือ พรายแฝด / ขุนแผนนางรำไร/ คุณพ่อมหาชะลวยหน้าทอง/ ตะกรุดเศรฐ์ หัวใจใจ/ ตะกรุดสาริการำไร อาบน้ำมันพรายเสน่ห์นาง/ น้ำมันเสน่ห์เขาหลง/ น้ำมันเสือนอนกิน/ แป้งเจิมมหาเสน่ห์พระลักษมณ์หน้าทอง/ ผ้ายันต์ผ้าเสพนางตำราครุฑบัววัง/ พระผงพระลักษมณ์หน้าทอง/ พรายแฝด (แก้ว ขวัญ) ขนาดเล็กบูชาติดตัว/ พ่อปลัด หัวปรอท กระดุกควายฟ้าผ่าแกะ/ เม็ดมะยมทอง/ ลูกกรอกแฝด/ เตียรูปแก้ว/ กุมารทองธาตูปรายศูรกร/หมอ

ชิวภพว่านยาเทวดาบอก/ เม็ดพระธาตูปุณฺธิบรมครู/ ตะกรุดเศรษฐิติ (ข้อมูลจาก
http://www.99metta.com/product_789884_th และ https://www.facebook.com/pg/Mysteryamulet/photos/?tab=album&album_id=1551781688419857)

Keywords วัดเกษตรสุข หลวงปู่ศุวส์ ศิริมงคล โฟอปุณฺธิ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดนี้ วัดตั้งอยู่ในป่าที่ค่อนข้างรกทึบ ทำให้มียุ่งชุกชุม สถานที่ตั้งอยู่
 ค่อนข้างห่างจากชุมชนพอสมควร ทำให้พระสงฆ์ที่อาศัยในวัดต้องออกเดินบิณฑบาตแต่เช้า และ
 ต้องเดินด้วยระยะทางที่ไกล เมื่อครั้งหลวงปู่ศุวส์ ศิริมงคล ยังมีชีวิต มีญาติโยมอุฎฐากวัดเป็น
 จำนวนมาก แต่พอหลวงปู่มรณภาพ ญาติโยมก็ห่างเหินจากวัดไป ทำให้วัดมีสภาพที่ค่อนข้างรก
 ร้างเพราะมีพระสงฆ์จำวัดอยู่ 2 รูป แต่เนื้อที่วัดและสิ่งก่อสร้างมีมาก ทำให้การดูแลยังไม่ทั่วถึง

ผู้ให้ข้อมูล พระบุญเลข โสติปุณฺธิ

อายุ 56 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางพรพรรณ จันทร์แดง

ภาพประกอบ 17 วัดเกษตรสุข

ภาพประกอบ 18 วัดเกษตรสุข

4.1.2 กลุ่มโบสถ์ (church)

กลุ่มโบสถ์คริสต์ศาสนา ประกอบด้วยโบสถ์ 2 แห่ง คือ คริสตจักรเป็นหนึ่ง มหาวิทยาลัยพะเยา และโบสถ์คริสต์เตียนบ้านหนองบัว มีรายละเอียดดังนี้

1) คริสตจักรเป็นหนึ่ง มหาวิทยาลัยพะเยา

ประเภทของหน่วยงาน โบสถ์คริสต์เตียน

สังกัด คริสตจักรภาคที่ 15 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

ที่ตั้ง เลขที่ 89 หมู่ 16 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0801222706

Facebook หมวดยุคคริสเตียนเป็นหนึ่ง มหาวิทยาลัยพะเยา

พิกัด ละติจูด 19.029576 ลองจิจูด 99.927824

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2002

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน คุณทิวา คุณแสงเพชร และอาจารย์กฤษชัย พูลเจริญ ได้รวมตัวกันก่อตั้ง โดยได้รับการสนับสนุนจาก ศจจังหวัดธีรพันธ์

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน ผบ.แปลง พิชะ และ ผบ.เพ็ญศรี ชาวยอง

ตำแหน่ง   ผู้ปกครอง

จำนวนบุคลากรในองค์กร   สมาชิกของคริสตจักรโดยสมบูรณ์ คือรับศีลล้างบาปมาแล้ว
ประกาศตนเป็นสมาชิกสมบูรณ์ของคริสตจักรตนเอง 49 คน และสำรอง 10 คน

ประวัติความเป็นมาของชมรมคริสเตียน และ หอสมุดคริสเตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา

ปี ค.ศ. 2002 ได้มีกลุ่มคริสเตียนเกิดขึ้น โดยการนำของคุณทิวา คุณแสงเพชร และอาจารย์ กฤษชัย พูลเจริญ ซึ่งได้รวมตัวกันโดยที่ได้รับการบุกเบิกจาก ศ.จังหวัดเชียงราย ขอบใจ ศิษยาภิบาลคริสตจักรพะเยาในปีนั้น ซึ่งทางมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา ไม้ได้อนุญาตให้ตั้งชมรมหรือกลุ่มศาสนาโดยลำพัง จึงได้รวมตัวกันหลาย ๆ ศาสนาโดยมีชื่อว่า “ชมรมนาวาธรรม” เมื่อศาสนาใดมีกิจกรรมทุกศาสนาก็จะช่วยกันในการจัดกิจกรรม และในปีต่อมา ค.ศ. 2003 กลุ่มคริสเตียนได้มีการจัดกิจกรรมขึ้นเป็นครั้งแรก คือกิจกรรมวันคริสตมาส ใช้ชื่อว่า “คริสตมาสความหวังที่รอคอย” จัดที่มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา โดยร่วมมือระหว่างคริสตจักรพะเยาและคณะนักร้องประสานเสียงจากวิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นการเปิดตัวกลุ่มคริสเตียนในมหาวิทยาลัยนี้เป็นครั้งแรก จากนั้นก็ได้มีการรวมตัวกันนมัสการพระเจ้ากลุ่มอธิษฐาน

จากนั้นต่อมาเริ่มมีกลุ่มคริสเตียนมากขึ้น จึงได้ขยายกลุ่ม โดยที่มีกลุ่มอธิษฐานอยู่ที่ร้านมานามสดน้ำเต้าหู้ หน้ามหาวิทยาลัย เป็นจุดนัดพบและอธิษฐานรวมตัวกัน ซึ่งเป็นร้านของผู้ปกครองเพ็ญศรี ชาวยอง และมีคนขายแลกเปลี่ยน สมาชิกคริสตจักรพะเยา ในปี ค.ศ. 2007 ทุกวันพฤหัสบดีได้มีการนมัสการ ณ ร้านไบเบิ้ล ซึ่งเป็นร้านของ มน.แปลง พิชะ และ ผป.เพ็ญศรี ชาวยอง โดยมีนักศึกษาปี 1 และรุ่นพี่คริสเตียน รวมแล้วมีนักศึกษาในกลุ่มเซลล์ 5-8 คน และยังมีการร่วมนมัสการที่คริสตจักรพะเยาในทุกเช้าวันอาทิตย์ ต่อมาในปี ค.ศ. 2008 ได้เริ่มมีนักศึกษาคริสเตียนเพิ่มจำนวนมากขึ้น มีรุ่นน้องคริสเตียนที่รู้จักกันและมาร่วมนมัสการพระเจ้าที่คริสตจักรพะเยาด้วยกัน จึงรวมกลุ่มกันมากขึ้นและมาร่วมกลุ่มเซลล์ร่วมกัน จาก 5-8 คน เพิ่มขึ้นมาเป็น 10-12 คน ในปลายปี ค.ศ. 2008 ศาสนาจารย์นครเศ สนิท และ ครูศาสนาจารย์ สนิท ได้เข้ามารับตำแหน่งศิษยาภิบาลคริสตจักรพะเยา ได้มีส่วนเข้ามาร่วมในกลุ่มเซลล์ และเสริมสร้างนักศึกษาให้เติบโตเข้มแข็งในพระเจ้า ต่อจากศาสนาจารย์ ธีรพันธ์

ปีค.ศ. 2009 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา เปลี่ยนเป็น มหาวิทยาลัยพะเยา และกลุ่มคริสเตียนมีความเข้มแข็งในพระเจ้า จึงได้มีการประกาศกับนักศึกษาในรูปแบบเพื่อนชวนเพื่อน ทำให้มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 10-12 คน เป็น 15-20

คน ทำให้เห็นถึงการอวยพระพรของพระเจ้ามากขึ้น ทางกลุ่มนักศึกษาจึงได้รวมตัวกันจัดตั้ง ชุมนุมคริสเตียนขึ้นภายใต้ชื่อว่า “ชุมนุมให้ด้วยรัก” ได้มีนักศึกษาเข้ามาสมัครในชุมนุมจำนวน 102 คน ทั้งนี้ทางชุมนุมได้มีกิจกรรมการประกาศให้กับนักศึกษา ได้แก่ กิจกรรมวันคริสมาสและวันวาเลนไทน์ จากการประกาศได้มีผู้ที่สนใจและรับเชื่อ จำนวน 5 คน และบัพติศมา แล้ว 1 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เนื่องจากในปีนี้อาจารย์เพิ่มมากขึ้นทำให้สถานที่จัดกลุ่มเซลล์ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา นักศึกษาจึงรวมตัวกันอธิษฐานกับพระเจ้าขอพระเจ้าที่จะจัดเตรียมสถานที่ที่จะรองรับนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น หลังจากนั้นนักศึกษาจึงได้นำเรื่องเข้าปรึกษากับคณะกรรมการคริสตจักรพะเยาเพื่อหาแนวทางร่วมกัน

ปี ค.ศ. 2010 พระเจ้าได้ตอบคำอธิษฐาน โดยได้มีการเช่าอาคารสำหรับทำพันธกิจ วันที่ 4 กรกฎาคม 2010 ได้แต่งตั้ง “ศูนย์พันธกิจคริสเตียน มหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา” เพื่อใช้ในการนมัสการพระเจ้า สำนึกศีลธรรม และทำกิจกรรมของนักศึกษา โดยมีค่าเช่าเดือนละ 5,000 ต่อเดือน ค่าเช่านี้นักศึกษาได้ร่วมกันถวายและได้รับการถวายสมทบจากสมาชิกคริสตจักรและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย ในปีนี้นักศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมการประกาศในเทศกาลต่าง ๆ ได้แก่ วันคริสมาส และวันวาเลนไทน์ ผลจากการประกาศได้มีนักศึกษาต้อนรับพระเยซูและรับบัพติศมาแล้ว 5 คน ณ คริสตจักรพะเยา ในปีนี้เองยังได้เปิด “ชุมนุมคริสเตียน” ขึ้นในมหาวิทยาลัย มีนักศึกษาเข้ามาสมัครจำนวน 62 คน มีทั้งนักศึกษาที่เป็นคริสเตียนและไม่เป็นคริสเตียนในชุมนุมนี้ด้วย ในปี ค.ศ. 2011 นี้ ชุมนุมคริสเตียนก็ได้จัดตั้งชมรมเป็น “ชมรม คริสเตียน” อย่างเป็นทางการ ซึ่งมีสมาชิกทั้งสิ้น 162 คน จากผู้ที่เป็นคริสเตียนและผู้ที่ไม่ใช่ และในปีเดียวกันนี้ ในวันที่ 30 กรกฎาคม สภาคริสตจักรในประเทศไทยได้รับการรับรองให้เป็น “ศูนย์พันธกิจคริสเตียนพะเยา” เป็นหน่วยงานของคริสตจักรพะเยา สังกัดภาคที่ 15 พะเยา สภาคริสตจักรในประเทศไทย หรือที่เรียกกันคุ้นปากว่า “บ้านเซลล์” โดยที่มีผู้อภิบาลคือ อาจารย์อิสระ แพงศรี คิษยาภิบาลฝ่ายประกาศจากคริสตจักรพะเยา ในปี ค.ศ. 2013 ด้วยเหตุจำเป็นจึงต้องย้ายออกจากบ้านเซลล์หลังเดิมอย่างกะทันหัน แต่ด้วยพระคุณความรักของพระเจ้า ทางศูนย์พันธกิจได้รับการสนับสนุนจาก ศาสนาจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ มหขวโรจน์ ประธานสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในการเช่าอาคารพาณิชย์ หลังใหม่เลขที่ 89 หมู่ 16 บ้านแม่กาห้วยเคียน ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000 จึงได้มีสถานที่นมัสการพระเจ้าและการทำพันธกิจต่าง ๆ รับใช้พระองค์ ด้วยว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่เราได้ทำร่วมกันมานี้ได้ทำให้กลุ่มเซลล์ของเรามีจำนวนมากขึ้น

ปี ค.ศ. 2014 มีกลุ่มคริสเตียนเพิ่มมากขึ้น และทำพันธกิจของพระเจ้าอย่างมากมาย ด้วยพระคุณความรักของพระเจ้า เมื่อวันที่ 31 สิงหาคมปีเดียวกันนี้ ได้รับการแต่งตั้งจาก “ศูนย์พันธกิจคริสเตียนพะเยา” เป็น “หมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา” สังกัดภาคที่ 15 พะเยา สภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยที่มีศิษยาบาลคนแรกคือ ครูศาสนา ปตุรงค์ สนิท จากนั้นหมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งในและชมรมคริสเตียนมหาวิทยาลัยพะเยาร่วมกันทำพันธกิจของพระเจ้า ด้วยความเป็นหนึ่งเดียวกัน และมีพันธกิจมากมาย ทั้งในด้านการประกาศและการอภิบาลผู้เชื่อ

ปี ค.ศ. 2016 ทางหมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา ได้รับ ครูศาสนา มัทธิว เชียงเนา เป็นศิษยาภิบาลต่อจาก ครูศาสนา ปตุรงค์ สนิท จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในด้านการทำพันธกิจมีการทำพันธกิจอย่างต่อเนื่อง ด้วยประวัติความเป็นมาของชมรมคริสเตียน มหาวิทยาลัยพะเยา และหมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา มีจุดเริ่มต้นเดียวกัน และเพื่อการทำพันธกิจที่หลากหลาย กว้างขวางขึ้น จึงเกิดชมรมคริสเตียน มหาวิทยาลัยพะเยา และหมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยาขึ้น ฉะนั้นชมรมคริสเตียน มหาวิทยาลัยพะเยา และหมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งในจึงไม่สามารถแยกจากกันได้ ทั้งสองจึงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและกันตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

1. เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้ที่เชื่อในพระเยซูคริสต์ท่ามกลางชุมชนมหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อสร้างผู้เชื่อให้เป็นผู้นำ และรับใช้พระเจ้าในบริบทต่าง ๆ
3. เพื่อประกาศข่าวประเสริฐของพระเจ้า
4. เพื่ออภิบาล และดูแลฝ่ายจิตวิญญาณของผู้ที่เชื่อ

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

1. เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้ที่เชื่อในพระเยซูคริสต์ท่ามกลางชุมชนมหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อประกาศข่าวประเสริฐของพระเจ้า
3. เพื่ออภิบาล และดูแลฝ่ายจิตวิญญาณของผู้ที่เชื่อ

Keywords โบสถ์คริสต์ศาสนาหน้ามอ โบสถ์คริสต์หน้ามอ โบสถ์คริสต์หน้าม.พ.

ชมรมคริสเตียน มหาวิทยาลัยพะเยา คริสเตียนเป็นหนึ่งใน คริสตจักรเป็นหนึ่งใน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโบสถ์คริสต์แห่งนี้

การที่ได้ลงพื้นที่หาข้อมูลครั้งนี้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาคริสต์ เรียนรู้คำสอนของพระเจ้า มีพิธีมหาศักดิ์สิทธิ์หรือศีลมหาสนิท เป็นพิธีกรรมรับศีลโดยรับขนมปังและเหล้าองุ่นมารับประทาน มี

การการขับร้องบทเพลง เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมที่ก่อให้เกิดบรรยากาศของการสวดภาวนา และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพราะบทเพลงที่ขับร้องก็เป็นเนื้อเพลงที่คัดมาจากพระคัมภีร์ และเพลงที่ร้องอย่างไพเราะในโบสถ์ด้วยความพร้อมเพรียงกัน เป็นคำภาวนาอันประเสริฐ ที่ออกมาจากใจถวายแด่พระบิดา การจัดกิจกรรมการประกาศในเทศกาลต่าง ๆ ได้แก่ วันคริสต์มาสและวันวาเลนไทน์ ทำให้รู้ว่าศาสนาคริสต์กับศาสนาพุทธนั้นก็มีคำสอนและกิจกรรมทางศาสนาเหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันที่การปฏิบัติ คริสตจักรเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา สมาชิกรวมตัวกันเป็นแบบครอบครัวมีการทำกิจกรรมร่วมกันและเผยแพร่ศาสนา

ผู้ให้ข้อมูล   ครูศาสนา มัทธวิ เชียงเนาว์

อายุ   24 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 0801222706

ชื่อผู้สัมภาษณ์   นางสาวลักคณา จำปา

ภาพประกอบ 19 หมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาพประกอบ 20 หมวดคริสเตียนเป็นหนึ่งใน มหาวิทยาลัยพะเยา

2) โบสถ์คริสเตียนบ้านหนองบัว

ประเภทของหน่วยงาน โบสถ์คริสเตียน

สังกัด สภาคริสตจักรภาค 15

ที่ตั้ง หมู่บ้านบัว 161 หมู่ 7 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0930460397

พิกัด ละติจูด 19.037145 ลองจิจูด 99.953989

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2518

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน สภาคริสตจักรภาค 15

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายนิรันดร์ เมืองชื่น

ตำแหน่ง ประธาน

จำนวนบุคลากรในองค์กร 3-4 ครอบครัว

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

แต่ก่อนหมู่บ้านบัวไม่มีสถานีนอมาภัยชุมชนรักษาคนเจ็บป่วยในหมู่บ้าน แล้วมีมิชชันนารี (missionary) เข้ามาลงพื้นที่ดูงานแล้วไม่ปรากฏสถานที่รักษาพยาบาลคนในหมู่บ้าน จึงคิดอยากจะ

สร้างสถานที่ไว้รักษาดูแลคนเจ็บไข้ได้ป่วยในรูปแบบของการสร้างโบสถ์ แต่คนในหมู่บ้านไม่ยอม เพราะกลัวจะเข้ามาเปลี่ยนความเชื่อเปลี่ยนศาสนาคนในหมู่บ้าน แต่มีชนชั้นนารีก็พยายามดูแลรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ได้ป่วยในหมู่บ้าน จนคนในหมู่บ้านยอมรับจึงให้สร้างโบสถ์ไว้รักษาคนป่วย ไข้ ไม่มีการบังคับหรือเชิญชวนให้เปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ การนับถือศาสนาเป็นเรื่องของ ศรัทธา แม้ว่าจะนับถือคนละศาสนาแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้เพราะทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคน ดี ปัจจุบันโบสถ์แห่งนี้ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

เพื่อแบ่งปันเรื่องราวข่าวดีของพระเจ้า ช่วยอบรมจริยธรรมชุมชน ในตอนแรกใช้เป็น สถานที่อภิบาลผู้ป่วยต่อมาได้เปลี่ยนสภาพเป็นโบสถ์

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

เป็นสถานที่ประชุมร่วมทำงานของคริสเตียน เป็นสถานที่นมัสการพระเจ้าของผู้เชื่อ

Keywords หมวดคริสเตียนบ้านบัว โบสถ์คริสต์บ้านบัว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโบสถ์แห่งนี้

ทำให้คนในสังคมรักและสามัคคีปรองดองกันถึงแม้จะต่างศาสนากันแต่ก็อยู่ร่วมกันได้

ผู้ให้ข้อมูล นายศักดิ์ชัย ชิวอำไพโรจน์

อายุ 32 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 0930460397

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายชินวัตร บัวผัน และนายกรวิทย์ เขียวสะอาด

ภาพประกอบ 21 โบสถ์คริสเตียนบ้านหนองบัว

ภาพประกอบ 22 โบสถ์คริสเตียนบ้านหนองบัว

4.1.3 กลุ่มการศึกษา

กลุ่มการศึกษา ประกอบด้วย 9 หน่วยงาน ได้แก่ 2 มหาวิทยาลัย 3 โรงเรียนรัฐบาล 2 โรงเรียนผู้สูงอายุ และ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตามรายชื่อดังนี้ มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยา บ้านโทกหวาก โรงเรียนบ้านห้วยเคียน โรงเรียนบ้านแม่กา โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กา และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียน รายละเอียด ดังนี้

1) มหาวิทยาลัยพะเยา

ประเภทของหน่วยงาน	สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ)
สังกัด	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
ที่ตั้ง	เลขที่ 19 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	054466666
โทรสาร	054466690
Website	www.up.ac.th
Facebook	มหาวิทยาลัยพะเยา
พิกัด	ละติจูด 19.028712 ลองจิจูด 99.896904
ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง	16 กรกฎาคม พ.ศ. 2553
ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน	ศาสตราจารย์สุจินต์ จินายน
ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. มณฑล สงวนเสริมศรี
ตำแหน่ง	อธิการบดี
จำนวนบุคลากรในองค์กร	1,717 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2561)
จำแนกเป็นตำแหน่งดังนี้	พนักงานสายวิชาการ 864 คน พนักงานสายบริการ 853 คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2538 คณะรัฐมนตรี มีมติให้ขยายเขตการศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคได้ใน 11 จังหวัด คือ จังหวัดหนองคาย พะเยา จันทบุรี แพร่ สุราษฎร์ธานี ตรัง สกลนคร กาญจนบุรี ราชบุรี ชุมพร และปราจีนบุรี ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ

50 ปี มหาวิทยาลัยนเรศวรจึงได้จัดทำโครงการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังส่วนภูมิภาค (จังหวัดพะเยา) ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ขึ้นเพื่อสนองนโยบายดังกล่าว โดยใช้อาคารเรียนของโรงเรียนพะเยาพิทยาคมเป็นอาคารเรียนชั่วคราว ต่อมาในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2539 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ใช้ชื่อว่า "มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา" และได้ย้ายมาจัดการศึกษา ณ สถานที่ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2542 ต่อมาในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ครั้งที่ 13 (4/2550) เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา เป็น "มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา" เพื่อเตรียมยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศในอนาคตต่อไป หลังจากนั้นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. ... เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ในวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553 ขึ้น และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยพะเยาจึงได้แยกตัวออกจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

มุ่งขยายโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนในเขตภาคเหนือตอนบน 7 จังหวัด ได้แก่ พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงราย แม่ฮ่องสอน และภูมิภาคอื่นด้วย

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

มหาวิทยาลัยพะเยา มุ่งกระจายโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนในเขตภาคเหนือตอนบน 7 จังหวัด ได้แก่ พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงราย แม่ฮ่องสอน และภูมิภาคอื่นด้วย โดยจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำ ทั้งกลุ่มสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาทางด้านสังคมศาสตร์

ภารกิจขององค์กร

1. ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง
2. ทำการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการและเกิดประโยชน์แก่สังคมเป็นส่วนรวม
3. บริการทางวิชาการแก่สังคม
4. ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Keywords มหาวิทยาลัยพะเยา, มอในดอย, มอพอ, ยูพี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยพะเยานี้ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมท่ามกลางธรรมชาติ สงบ
ร่มรื่น เหมาะแก่การศึกษาเล่าเรียน

ผู้ให้ข้อมูล นายอานันท์ ญัฐ จินเอียด

อายุ 47 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายจิรพัทธ์ ชมภูทวีป และนายกิตติธัช สุวรรณหงษ์

ภาพประกอบ 23 มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาพประกอบ 24 มหาวิทยาลัยพะเยา

2) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

ประเภทของหน่วยงาน สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยสงฆ์)

สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ตั้ง เลขที่ 566 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 054870141

โทรสาร 054870141

Website <http://www.mcupyo.com/2013/thai/>

Facebook มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

พิกัด ละติจูด 19.025496 ลองจิจูด 99.934748

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2534

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน พระอุบาลี คุณุปมาจารย์

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน ดร. พระราชปริยัติ

ตำแหน่ง รองอธิการบดีวิทยาเขตพะเยา

จำนวนบุคลากรในองค์กร 69 รูป/คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ตั้งอยู่เลขที่ 566 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต 4 ปี คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง คณะพุทธศาสตร์ ภาควิชาพุทธศาสนา วิชาเอกพุทธศาสนา ภาควิชาศาสนาและปรัชญา วิชาเอกปรัชญา คณะครุศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกการสอนภาษาไทย วิชาเอกสังคมศึกษา และระดับประกาศนียบัตรหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 1 ปี ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร ปลุมเหตุการ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2533 พระครูสิริธรรมเมธี ผู้ช่วยคณบดีคณะพุทธศาสตร์ ร.ท.ปรีชา หอมประภัทร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์วิทยาเขตเชียงใหม่ พร้อมด้วย ผศ.รุ่งเรือง บุญไญโรส และคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ร่วมกันปรึกษากับพระเทพวิสุทธิเวที รองเจ้าคณะภาค 6 เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำ เพื่อขยายห้องเรียนวิทยาเขตเชียงใหม่มาเปิดสอนที่จังหวัดพะเยา ต่อมา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2533 ได้มีการประชุมพระสังฆาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดพะเยา เรื่อง การเปิดสาขาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ณ วัดศรีโคมคำ ที่ประชุมมีมติรับหลักการ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 ได้มีการประชุมพระสังฆาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดพะเยา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พะเยา สาขาวิทยาเขตเชียงใหม่ ที่ประชุมมีมติให้จัดตั้งได้ ณ วัดศรีโคมคำ พร้อมกับได้ประกาศมติที่ประชุมให้แต่งตั้งบุคคลและคณะบุคคลดำเนินการจัดตั้งต่อไป วิทยาลัยสงฆ์พะเยา จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะสงฆ์จังหวัดพะเยา ที่ 1/2534 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 ลงนามโดยพระโสภณธรรมเมธี เจ้าคณะจังหวัดพะเยา โดยมีพระเทพวิสุทธิเวที เป็นประธานกรรมการบริหาร พระโสภณธรรมเมธี เป็นผู้อำนวยการ ร.ท.ปรีชา หอมประภัทร เป็นหัวหน้าสำนักงาน พระมหาณรงค์ ฐิตเมโธ เป็นเลขานุการสำนักงาน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

1. เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาสำหรับพระสงฆ์และฆราวาส
2. เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางด้านศาสนา
3. เพื่อเป็นสถานศึกษาแก่พระสงฆ์และบุคคลทั่วไป

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

เป็นสถาบันการศึกษาสำหรับพระสงฆ์และฆราวาสเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านศาสนา
ภารกิจขององค์กร

1. ผลิตบัณฑิต
2. วิจัยและพัฒนา
3. ส่งเสริมพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

Keywords มหาจุฬาราชวิทยาลัย มจร. พระเถระ วิทยาลัยสงฆ์พระเถระ

ผู้ให้ข้อมูล นายพนันท์ ทาคำ

อายุ 23 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวกมลวรรณ ปุณโณชก และนางสาวสุนิสา บุญแสงสวัสดิ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้ เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่มีทั้งพระและฆราวาสเรียนร่วมกัน
มหาวิทยาลัยได้ย้ายที่ทำการจากวัดศรีโคมคำ มาที่ตำบลแม่กา อำเภอเมือง ดังนั้นอาคาร
สำนักงานต่าง ๆ มีทั้งที่ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยและเปิดทำการ นอกจากนี้ยังมีบางอาคารกำลังอยู่
ในระหว่างการก่อสร้าง

ภาพประกอบ 25 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

ภาพประกอบ 26 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

3) โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาโทกหาวาก

ประเภทของหน่วยงาน สถาบันการศึกษาของทางราชการ
 สังกัด สพป.พะเยา เขต 1
 ที่ตั้ง เลขที่ 44 หมู่ 4 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
 โทรศัพท์ 054466091
 โทรสาร 054466091
 Facebook โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาโทกหาวาก
 พิกัด ละติจูด 19.081522 ลองจิจูด 99.922056
 ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง พศ. 2485
 ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน นายมูล สุริยะ
 ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายสง่า บุราณรมย์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
 จำนวนบุคลากรในองค์กร 20 คน
 ประวัติความเป็นมาขององค์กร

โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาบ้านโทกหวาก เดิมชื่อ “โรงเรียนบ้านโทกหวาก” ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2485 โดยอาศัยสถานที่วัดแม่กาโทกหวากเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่กุลบุตร กุลธิดา ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลจำปาหวาย” โดยมีนายห้วง อิศรบุตร เป็นครูใหญ่คนแรก ในปี พ.ศ. 2486 นายมูล สุริยะะ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 พร้อมด้วยประชาชนในหมู่บ้านได้ร่วมกันจัดหาสถานที่สร้างอาคารเรียน ซึ่งก็คือสถานที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบัน มีเนื้อที่ 27 ไร่ 3 งาน สร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 ข จำนวน 1 หลัง 4 ห้องเรียน และเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนบ้านโทกหวาก” ตามชื่อหมู่บ้านที่ตั้งโรงเรียน ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนบ้านโทกหวาก ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถม ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นับเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษารุ่นที่ 2 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนบ้านโทกหวาก ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขตมหมางมงคลอนุบาล จึงได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาบ้านโทกหวาก” ปีการศึกษา 2548 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการศึกษาระดับอนุบาล ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบปฐมวัยของอำเภอเมืองพะเยา ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาบ้านโทกหวาก ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดีใกล้บ้าน “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน” ของอำเภอเมืองพะเยา นับเป็นโรงเรียนในฝันรุ่นที่สองของอำเภอเมืองพะเยา โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาบ้านโทกหวาก ตั้งอยู่เลขที่ 44 หมู่ที่ 4 ตำบลแม่กา (บ้านแม่กาโทกหวาก) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ 27 ไร่ 3 งาน ระยะทางจากโรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาบ้านโทกหวาก ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด ประมาณ 17 กิโลเมตร

ในปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาบ้านโทกหวาก ได้จัดการเรียนการสอน 3 ระดับ คือ ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา (ช่วงชั้น 1-2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(ช่วงชั้น 3) วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาภาคบังคับให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรมมีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพระดับ 1 ใน 10 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

2. ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

Keywords โรงเรียนโทกหวาก โรงเรียนแม่กาโทกหวาก โรงเรียนบ้านแม่กาโทกหวาก

ผู้ให้ข้อมูล นาย พิษณุพงศ์ สันทราย

อายุ 32 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายไชคอนันต์ แก้วมณี และนายชิงภูมิตะวัน นะประสิทธิ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนบรรยากาศดีมาก คณะครูมีความเป็นกันเองและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดีแม้จะเป็นช่วงเวลาปิดเทอมก็ตาม โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บข้อมูลอย่างดี สามารถนำมาใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ภาพประกอบ 27 โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาโทกหวาก

ภาพประกอบ 28 โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาโทกหวาก

4) โรงเรียนบ้านห้วยเคียน

ประเภทของหน่วยงาน	สถาบันการศึกษาของทางราชการ
สังกัด	สำนักงานการประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ที่ตั้ง	เลขที่ 111 ม.12 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	054466234
โทรสาร	054466234
Facebook	โรงเรียน บ้านห้วยเคียน
พิกัด	ละติจูด 19.077277 ลองจิจูด 99.924841
ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง	2481
ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน	นายอุ้น ฟองสี
ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	นายรัฐศาสตร์ สมมโน
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยเคียน
จำนวนบุคลากรในองค์กร	11 คน
ประวัติความเป็นมาขององค์กร	

โรงเรียนบ้านห้วยเคียนได้รับอนุญาตให้เปิดสอนเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2481 เป็นโรงเรียนประชาบาล โดยใช้ศาลาบ้านห้วยเคียนเป็นที่ทำการสอนชั่วคราวเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาในปี พ.ศ. 2484 นายอุ้น ฟองสี ศึกษาธิการอำเภอพะเยา พร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านและราษฎรได้ย้ายมาสร้างอาคารเรียนชั่วคราว ณ ที่ตั้งโรงเรียนบ้านห้วยเคียนในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

1. สนับสนุนการศึกษาให้แก่ประชาชนวัยเรียนทุกคน
2. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา
3. สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยยึดหลักประชาธิปไตย
4. ส่งเสริมการสอนให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
5. จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ พัฒนาอาคารสถานที่ให้น่าอยู่

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

บริการงานชุมชนทางด้านการศึกษาให้เด็กในบ้านห้วยเคียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเหมาะสม

Keywords โรงเรียนบ้านห้วยเคียน โรงเรียนแม่กาห้วยเคียน

ผู้ให้ข้อมูล นายรัฐศาสตร์ สมมโน

อายุ 59 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวมัณฑนา ยารังษี และนางสาวชญานิ ปิงยศ

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล 2018-04-02

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียน

การเก็บข้อมูลในช่วงปิดเทอมครูเเวร และ พ่อแม่เอบ ไม่ค่อยได้อยู่โรงเรียน อีกทั้งไม่มีผู้ประจำอยู่ที่โรงเรียนทำให้การประสานงานล่าช้า และไม่มีผู้ดูแลความสะอาดของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนสกปรก การสร้างสวนสมุนไพรถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีสำหรับเด็ก แต่เป็นโครงการระยะสั้นเมื่อปิดเทอมไปสวนก็ร้าง อยากให้มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องมากกว่านี้ และอยากให้ทางมหาวิทยาลัยพะเยามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย

ภาพประกอบ 29 โรงเรียนบ้านห้วยเคียน

ภาพประกอบ 30 โรงเรียนบ้านห้วยเคียน

5) โรงเรียนบ้านแม่กา

ประเภทของหน่วยงาน สถาบันการศึกษาของทางราชการ
 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1
 ที่ตั้ง หมู่ 10 บ้านแม่กาท่าข้าม ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
 โทรศัพท์ 0910763521
 Facebook โรงเรียนบ้านแม่กา
 พิกัด ละติจูด 19.002782 ลองจิจูด 99.897869
 ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2502
 ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน ชาวบ้านร่วมกัน
 ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน ผอ.อำเภอวิชชัย สิงห์จันทร์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
 จำนวนบุคลากรในองค์กร 21 คน
 ประวัติความเป็นมาขององค์กร

โรงเรียนบ้านแม่กาก่อตั้งเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2502 โดยราษฎรหมู่ที่ 1 ตำบลจำปาหวาย อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย ได้บริจาคเงินและแรงงานเพื่อซื้อที่ดินและสร้างอาคารเรียนชั่วคราว เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 พ.ศ. 2510 เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ. 2523 โอนสังกัดจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2530 ได้เปิดโรงเรียนสาขาขึ้น ตั้งอยู่ที่บ้านแม่ต๋ำน้อย หมู่ 18 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตั้งชื่อว่าโรงเรียนบ้านแม่กาสาขาบ้านแม่ต๋ำน้อย รับนักเรียนชาวเขาเผ่าเย้า ลีซอ เข้าเรียน เป็นโรงเรียนในท้องที่ที่บูรณาการตามประกาศของกระทรวงการคลัง ห่างจากโรงเรียนบ้านแม่กา 14 กิโลเมตร เปิดสอนชั้นอนุบาล 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ. 2537 เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) พ.ศ. 2546 โอนสังกัดจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยาเขต 1 และ พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศแยกเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาโรงเรียนบ้านแม่กาและสาขาบ้านแม่ต๋ำน้อย จึงได้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนแก่บุตรหลานของประชาชนในละแวกนี้

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

โรงเรียนบ้านแม่กาและสาขาบ้านแม่ต๋ำน้อยมุ่งพัฒนานักเรียน ให้มีทักษะกระบวนการคิด มีนิสัยรักการอ่าน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด สามารถดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีความสุข

Keywords โรงเรียนบ้านแม่กา โรงเรียนบ้านแม่ต๋ำน้อย

ผู้ให้ข้อมูล ครูบุญผ่อง ยศจนา (ครูเกษียณแล้ว)

อายุ 78 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 0884176634

ชื่อผู้สัมภาษณ์ พระกิตติศักดิ์ แก้วนันทา และนายชินวัตร สิงห์ทอง

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล 2018-04-26

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียน โรงเรียนอยู่ใกล้ชิดและแวดล้อมด้วยธรรมชาติ บรรยากาศสงบ ร่มรื่น นักเรียนมีทั้งชาวไทยทั่วไปและชาวไทยภูเขา

ภาพประกอบ 31 โรงเรียนบ้านแม่กา

ภาพประกอบ 32 โรงเรียนบ้านแม่กา

6) โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก

ประเภทของหน่วยงาน	การกุศล
สังกัด	เทศบาลตำบลแม่กา
ที่ตั้ง	เลขที่ 168 วัดแม่กาโทกหวาก ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0869101939
Facebook	โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก
พิกัด	ละติจูด 19.077066 ลองจิจูด 99.924827
ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง	2557
ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน	พระครูอาชวพิมล
ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	พระครูอาชวพิมล
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน
จำนวนบุคลากรในองค์กร	13
ประวัติความเป็นมาขององค์กร	

ชาวบ้านตำบลแม่กาเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่มีความผูกพันกับประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมโดยได้มีการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมความเชื่อจารีตประเพณีและสิ่งดีงามภายในชุมชนประกอบกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาคุณธรรมศีลธรรมเข้ามาจัดระบบการเรียนรู้และส่งเสริมให้เกิดขึ้นต่อคนรุ่นหลังในชุมชน พระครูอาชวพิมลในฐานะเจ้าอาวาสวัดแม่กาโทกหวากได้ตระหนักเห็นความสำคัญจึงได้ใช้แนวคิด “คุณธรรมนำการพัฒนา” เพื่อสร้างสังคมคุณธรรมให้ “รู้รักสามัคคีธรรมและอยู่ดีมีสุข” ให้เกิดขึ้นในชุมชนตำบลแม่กาโดยมุ่งมั่นในการพัฒนา “คน” ให้มีความรู้มีคุณธรรมจริยธรรมมีความสามัคคีมีเมตตาเอื้ออาทรต่อกันพร้อมทั้งอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุขยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความสุขความเจริญอย่างแท้จริง

โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวากได้จัดการเรียนการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งเพื่อพัฒนา “คนสูงวัย” ซึ่งเกิดขึ้นจากความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของตำบลแม่กาที่มีจำนวนผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะปัญหาสุขภาพจิตภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุและอาจนำไปสู่ปัญหาการคิดฆ่าตัวตายของผู้สูงอายุจากการถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมและการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาให้ผู้สูงอายุมี

ความสามารถในการดูแลรักษาสุขภาพตนเองและผู้สูงอายุด้วยกันเองเพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพตามคำกล่าวที่ว่า“แก่อย่างสง่าชราอย่างมีคุณภาพอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข”

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

1. เพื่อสร้างพื้นที่และโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาความสามารถในการดูแลรักษาสุขภาพตนเองและผู้สูงอายุด้วยกันเอง
2. เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ด้านสังคมวัฒนธรรมและความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. เพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาโดยการศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป
4. เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างถูกวิธีและถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ผู้อื่นได้
5. เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องและเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม
6. เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสืบทอดต่อไป

การจัดรูปแบบการศึกษา

โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก จัดการเรียนการสอนระยะเวลา 3 ปี ดังนี้

ปีที่ 1 เน้นการเรียนการสอนในระดับพื้นฐานทั่วไปเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ในด้านต่าง ๆ มุ่งสู่เป้าหมาย “เรียนรู้จริง”

ปีที่ 2 เป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่มีความซับซ้อนมากขึ้นศึกษาเชิงลึกประกอบการฝึกปฏิบัติมุ่งสู่เป้าหมาย “เรียนรู้จริงปฏิบัติได้”

ปีที่ 3 เป็นการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์มีการศึกษาดูงานเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รู้จักประมวลความรู้และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมเพื่อมุ่งเป้าหมาย

นักเรียนผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวากต้องสามารถ “เรียนรู้จริงปฏิบัติได้และถ่ายทอดเป็น” ในแต่ละปีจะมีการรับปริญญาชีวิตของแต่ละชั้นปี (พระครูอาชาวมิมล, 2560, สื่อออนไลน์)

Keywords โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล พระครูอาชาวมิมล

อายุ 48 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาววาทีณี นำทานและนายอนุรักษ์ ดวงวงศ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียน

ผู้สูงอายุจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะไม่ได้ออกไปข้างนอก บ้านทำให้เสี่ยงต่อโรคซึมเศร้าหรือเหงาได้ หน่วยงานจึงสอนและให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ มาพบปะเสวนาหรือผู้สูงอายุที่อยากจะเรียนหนังสือได้เรียนรู้อ่านหนังสือและเขียนหนังสือตาม ความสนใจทำให้ผู้สูงอายุได้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านมากขึ้นทั้งสุขภาพจิตใจสภาพแวดล้อม มิตรภาพและปฏิสัมพันธ์ที่ดี

ภาพประกอบ 33 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก

ภาพประกอบ 34 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาโทกหวาก

7) โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน

ประเภทของหน่วยงาน การกุศล

สังกัด เทศบาลตำบลแม่กา

ที่ตั้ง เลขที่ 45 หมู่ 2 ถนนพหลโยธิน ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 089-755-5119

พิกัด ละติจูด 19.046706 ลองจิจูด 99.934712

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2558

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน พระครูอาทรพัฒนพิศาล (เจ้าอาวาสวัดห้วยเคียน)

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน พระครูอาทรพัฒนพิศาล

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ

จำนวนบุคลากรในองค์กร 13 คน

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน

เกิดจากทำกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงอายุที่ทำในวัด โดยพระครูเจ้าอาวาสวัดห้วยเคียน ไม่อยากปล่อยให้ผู้สูงอายุอยู่บ้านเพียงลำพังและประกอบกับการที่ผู้สูงอายุอ่านหนังสือไม่ออกเลย

เกิดความคิดในการทำกิจกรรมหรือก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นมาเพื่อเชิญชวนผู้สูงอายุทำกิจกรรมร่วมกันและเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ หลังจากนั้นจึงจัดตั้งเป็นศูนย์กิจกรรม 3 หมู่บ้าน เพื่อจัดการสอนหรือให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำในทุก ๆ อาทิตย์ โรงเรียนเปิดสอนทุก ๆ วันเสาร์

ผู้อำนวยการโรงเรียนและครุจิตอาสาได้ไปศึกษาโรงเรียนผู้สูงวัยที่บ้านดอยหัวโง้ม ตำบลหัวโง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และได้นำหลักฐานและหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงวัยที่บ้านดอยหัวโง้มมาประยุกต์โดยการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลแม่กาและศูนย์พหุภักดิ์ มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ประยุกต์หลักสูตรและปรับเข้ากับสิ่งแวดล้อมของตำบลแม่กา โดยรับปริญญาชีวิตมาเป็นเวลา 4 ปี

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียน

1. เพื่อให้ผู้สูงวัยได้ผ่อนคลายความกังวลและความเจ็บเหงาว่าเหว
2. เพื่อให้ผู้สูงวัยใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ปิดกั้นการฆ่าตัวตายของผู้สูงวัยเพราะคิดมาก
3. เพื่อให้ผู้สูงวัยอยู่ร่วมกันด้วยความรักและสามัคคี

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

1. จัดประสบการณ์ให้นักเรียนผู้สูงอายุได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต
2. นำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การฟ้อน เต้นรำ เป็นต้น
3. เป็นศูนย์กลางให้ความรู้ด้านการฝีมือ จักสาน ทำโมบายต่าง ๆ
4. เป็นที่สอนการเขียนหนังสือ การพูด
5. เป็นผู้นำในชุมชนในการแสดงออกด้านต่าง ๆ

Keywords โรงเรียนผู้สูงอายุวัดห้วยเคียน โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายรัตนพงษ์ คำผาง

อายุ 67 ปี

หมายเลขโทรศัพท์ 083-573-8914

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายอภิรักษ์ พูนพิพัฒรัตน์ชัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นสถานที่รวมตัวกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีที่พบปะสังสรรค์ เสวนาในหมู่ชนที่มีประสบการณ์ชีวิตไล่เลี่ยกัน นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อชุมชน เช่น การกำจัดขยะอย่างถูกวิธี การสืบสานศิลปวัฒนธรรมของหมู่บ้าน การแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับทักษะงานฝีมือ การถัก การทอ การสาน ฯลฯ

ภาพประกอบ 35 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน

ภาพประกอบ 36 โรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน

8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กา

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด เทศบาลตำบลแม่กา

ที่ตั้ง เลขที่ 259 หมู่ที่ 4 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0820332470

พิกัด ละติจูด 19.078059ร ลองจิจูด 99.927086

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2 ตุลาคม 2560

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน นายประพันธ์ เทียนวิหาร

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายประพันธ์ เทียนวิหาร

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลแม่กา

จำนวนบุคลากรในองค์กร 3 คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

เดิมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่ตำบลบุญโยง ตั้งอยู่ในโรงเรียนแม่ตำบลบุญโยง ปัจจุบันย้ายมาอยู่ที่เทศบาลตำบลแม่กาเพราะจำนวนของเด็กที่เข้ามาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่ตำบลบุญโยงมีจำนวนลดลงมาก นายประพันธ์ เทียนวิหาร นายกเทศมนตรีตำบลแม่กา จึงมีนโยบายให้รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่กาไร่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่ตำบลบุญโยง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่กาโทกวาก ศูนย์เด็กเล็กแม่กาห้วยเคียน มารวมเป็นศูนย์เดียวที่เทศบาลแม่กา แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่กาห้วยเคียนไม่มารวมด้วยเพราะมีจำนวนเด็กที่คงที่ แต่ในอนาคตอาจจะมารวมหรือไม่คงต้องดูจากจำนวนเด็กเป็นหลัก จึงรวมได้แค่ 3 ศูนย์ ได้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่ตำบลบุญโยง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่กาโทกวาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่กาไร่ และเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2560 ได้สร้างศูนย์รวมพัฒนาเด็กเล็กที่เทศบาลตำบลแม่กา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

การเตรียมความพร้อมในด้านการเรียนของเด็กเพื่อไปสู่โรงเรียนและความพร้อมที่จะพัฒนาในทุกด้าน

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

ดูแลเด็ก สอนให้เด็กได้เรียนรู้และพร้อมที่จะพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน

Keywords ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่กา

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นางรัชณี แก้วกำ

อายุ 53 ปี
หมายเลขโทรศัพท์ 0843783181
ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาววาทีณี นำทานและ นายอนุรักษ์ ดวงวงศ์
วันเดือนปีที่สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล 2018-04-26

ความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กา

เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพิ่งสร้างใหม่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่อการเลี้ยงดูเด็กเล็กที่ดีเยี่ยมและปลอดภัยสำหรับเด็ก นอกจากนี้ยังมีของเล่น เครื่องเล่น และหนังสือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเพียงพอสำหรับเด็กเล็ก

ภาพประกอบ 37 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กา

ภาพประกอบ 38 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กา

9) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียน

ประเภทของหน่วยงาน   ราชการ
 สังกัด   เทศบาลตำบลแม่กา
 ที่ตั้ง   เลขที่ 45 ม.2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
 พิกัด   ละติจูด 19.047170 ลองจิจูด 99.935026
 ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง   2525
 ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน   เจ้าอธิการบุญเลื่อนฐิตมโน
 ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน   พระครูอาทรพัฒนพิศาร
 ตำแหน่ง   เจ้าอาวาส
 จำนวนบุคลากรในองค์กร   2 คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

เจ้าอาวาสและผู้นำชุมชนร่วมกันก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตร บริการรับดูแลเด็กก่อนวัยเรียนในเขตหมู่.2 หมู่ 3 หมู่ 7 หมู่ 10 หมู่ 12 และหมู่ 16 ก่อตั้งมาเป็นจำนวนเวลา 36 ปี

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

แบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้ปกครอง และส่งเสริมการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ให้มีความพร้อมในการเข้าสังคมและการดูแลตนเองได้ตามวัย

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

เป็นสถานที่ดูแลเด็กและพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับวัย

Keywords ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดแม่กาห้วยเคียน

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นางนงคราญ สิทธิมงคล

อายุ 57 ปี

หมายเลขโทรศัพท์ 0855292302

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายจิรายุส พัททอง

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ 2018-04-10

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงาน

เป็นหน่วยงานที่ดูแลเด็กได้เป็นอย่างดีมีการรักษาความสะอาด การจัดการดูแลเด็กอย่างเป็นระเบียบ ทางหน่วยงานไม่มีปัญหามากนักเพราะมีโครงการของมหาวิทยาลัยพะเยาเข้ามาช่วยเหลือดูแลอยู่บ่อยครั้ง

ภาพประกอบ 39 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียน

ภาพประกอบ 40 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแม่กาห้วยเคียน

4.1.4 กลุ่มการรักษาพยาบาล

กลุ่มการรักษาพยาบาลประกอบด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลแม่กา และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพห้วยเคียน ตำบลแม่กา รายละเอียด ดังนี้

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่กา

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
ที่ตั้ง	หมู่ 4 ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	054466078
Facebook	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่กา
พิกัด	ละติจูด 19.046460 ลองจิจูด 99.934982
ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง	พ.ศ. 2521
ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน	บริษัทเอสโซ่ สแตนดาร์ด
ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	นางจำลอง เสมอเชื้อ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ
จำนวนบุคลากรในองค์กร	6 คน
ประวัติความเป็นมาขององค์กร	

สถานีอนามัยตำบลแม่กา จัดสร้างเมื่อ ปี พ.ศ. 2521 โดยได้รับเงินบริจาคจากบริษัทเอสโซ่ สแตนดาร์ด และเปิดให้บริการแก่ประชาชนในเขตตำบลแม่กา และตำบลใกล้เคียง ในปี พ.ศ. 2536 จัดผ้าป่าต่อเติมอาคารสถานีอนามัยด้านหน้าเพื่อให้เป็นสถานที่จอดรถ และต่อเติมอาคารด้านหลังเพื่อเป็นห้องทำงานเจ้าหน้าที่ จำนวน 56,000 บาท ในปี พ.ศ. 2540 ได้รับงบประมาณก่อสร้างสถานีอนามัยขนาดใหญ่ทดแทน จำนวน 2,381,000 บาท และได้เปิดบริการแก่ประชาชน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2541 ในการให้บริการดังกล่าวประชาชนไม่ได้รับความสะดวกเนื่องจากต้องขึ้นบันไดไปใช้บริการจำนวน 23 ชั้น ประชาชน ชมรมอสม. และองค์กรชุมชน จึงได้จัดทำผ้าป่า เพื่อจัดหาเงินต่อเติมอาคารสถานีอนามัยชั้นล่างเพื่อ ใช้ในการบริการด้านรักษาพยาบาล และได้รับเงินรวม 73,030 บาท ก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนพฤษภาคม 2542 ต่อมาได้รับเงินบริจาคเพื่อจัดทำโรงจอดรถด้านหน้าและด้านหลังอาคารสถานีอนามัย จำนวน 8,000 บาท ก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนกรกฎาคม 2542 และตีเส้นจราจรโดยได้รับเงินบริจาคจากตำรวจชุมชนตำบลแม่กา งบประมาณ

800 บาท ได้รับเงินบริจาคจากประชาชนในเขตตำบลแม่กา เป็นค่าแรงปลูกกระเบื้องอาคารสถานีอนามัยชั้นล่าง จำนวน 5,000 บาท ปลูกกระเบื้องแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2542 ต่อมาชมรมอสม. ในเขต สถานีอนามัยตำบลแม่กา กลุ่มกุหลาบเหลือง องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่ ได้สมทบเงินและวัสดุจัดสร้างลานจอดรถด้านหน้าอาคารสถานีอนามัย จัดทำที่นั่งพักผ่อนใต้ต้นไม้ และปรับปรุงรั้ว จำนวน 33,000 บาท ดำเนินการแล้วเสร็จในเดือน มกราคม 2543 ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลแม่กา ชมรมอสม. ในเขตตำบลแม่กา กลุ่มกุหลาบเหลือง องค์กรชุมชน ประชาชนทั่วไปและ สถานีอนามัยตำบลแม่กาได้จัดกิจกรรมทำบุญเพื่อเป็นศิริมงคลรับปี 2543 และได้มอบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้บริจาคเงินและวัสดุสมทบทุนการจัดสร้างทั้งหมด ในวันที่ 7 มกราคม 2543 ต่อมา รับบริจาคค่าแรงปลูกกระเบื้องอาคารสถานีอนามัยชั้นล่าง จำนวน 5,000 บาท และจัดทำสวนหย่อม 5,000 บาท และสวนสมุนไพร 1,500 บาท บริเวณหน้าสถานีอนามัย พ.ศ. 2544 พัฒนาระบบ บริการสุขภาพด้วยคอมพิวเตอร์ ผ่าป่า 65,000 บาท จัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ และ สแกนเนอร์ และจัดทำชั้นวางคอมพิวเตอร์ ชั้นวางเวชภัณฑ์ยาและกันห้องตรวจรักษา เพื่อให้บริการแบบวันสต็อปเซอร์วิส ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการแบบปฐมภูมิซึ่งมีแพทย์ และพยาบาลจากโรงพยาบาลพะเยา มาร่วมให้บริการ ได้เปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2544 เป็นต้นมา โดยเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary Care Unit = PCU) แม่ข่าย รับผิดชอบดูแล ประชาชนในเขตตำบลแม่กา จำป่าหวาย และแม่ใส ปีงบประมาณ 2546 เปิด PCU ใหม่ ใน สถานี อนามัยตำบลจำป่าหวาย และ สถานีอนามัยแม่ใส จึงรับผิดชอบดูแลประชาชน ในเขต สถานี อนามัยตำบลแม่กา และสถานีอนามัยบ้านห้วยเคียน พ.ศ. 2546 พัฒนาระบบบริการสุขภาพด้วย คอมพิวเตอร์ ผ่าป่า 37,026 บาท จัดซื้อคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก เพื่อใช้ในการให้บริการห้องบัตร จัดทำและตรวจสอบสิทธิบัตรผู้มารับบริการรักษาพยาบาลแบบผู้ป่วยนอก พ.ศ. 2547 พัฒนา ระบบบริการงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ งานนำเสนอข้อมูลข่าวสาร โดยการนำเสนอผ่าน คอมพิวเตอร์ และทีวี 34 นิ้ว โดยจัดซื้อโทรทัศน์สี ขนาด 34 นิ้ว ราคา 13,990 บาท งบประมาณ จากชมรมอสม. องค์กรชุมชนในหมู่บ้าน และคณะเจ้าหน้าที่ สถานีอนามัยตำบล แม่กา พ.ศ. 2550 พัฒนาระบบบริการงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ งานนำเสนอข้อมูลข่าวสาร โดยการนำเสนอผ่าน คอมพิวเตอร์และโปรเจคเตอร์ โดยจัดซื้อโปรเจคเตอร์ ราคา 20,990 บาท งบประมาณจาก ชมรมอสม. องค์กร ชุมชนในหมู่บ้าน คณะเจ้าหน้าที่ สถานีอนามัยตำบลแม่กา และผ่าป่าสามัคคี พ.ศ. 2553 พัฒนาสถานีอนามัยเข้าสู่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พ.ศ. 2554 พัฒนาให้มี

มาตรฐานตามเกณฑ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน ประชาชน และองค์กรเอกชน โดย
ระดมทุนจัดทำองค์ผ้าป่า ได้รับเงินสมทบการพัฒนา จำนวน 73,000 บาท
วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

เพื่อให้บริการแบบผสมผสาน ภาครัฐเครือข่ายมีส่วนร่วมสร้างสุขภาพ ประชาชนสุขภาพดี
บทบาทและความสำคัญขององค์กร

เป็นสถานที่ให้บริการประชาชนด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

Keywords   โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่กา สถานีอนามัยบ้านแม่กา สถานีอนามัย
ตำบลแม่กา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้   เป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแม่
กาได้ดีมาก

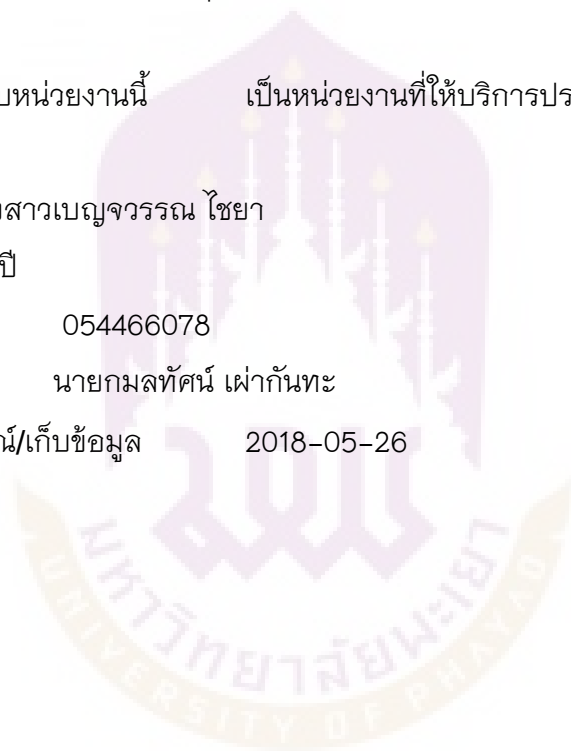
ผู้ให้ข้อมูล   นางสาวเบญจวรรณ ไชยา

อายุ   45 ปี

หมายเลขโทรศัพท์   054466078

ชื่อผู้สัมภาษณ์   นายกมลทัศน์ เผ่ากันทะ

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล   2018-05-26

ภาพประกอบ 41 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่กา

ภาพประกอบ 42 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่กา

2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยเคียน

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ
 สังกัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา
 ที่ตั้ง เลขที่ 450 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
 โทรศัพท์ 054466418
 พิกัด ละติจูด 19.047635 ลองจิจูด 99.935068
 ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2542
 ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน กระทรวงสาธารณสุข
 ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายสุภาภรณ์ เครือสุภา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยเคียน
 จำนวนบุคลากรในองค์กร 8 คน
 ประวัติความเป็นมาขององค์กร

แต่เดิมชาวตำบลแม่กา และตำบลใกล้เคียง ได้รับการบริการด้านสาธารณสุขจากสถานีอนามัย และเนื่องจากมีหมู่บ้านรับผิดชอบถึง 17 หมู่บ้านและประชาชนส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนเป็นแนวยาวตามถนนพหลโยธินสายพะเยา-ลำปาง จึงทำให้การบริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง ดังนั้นในปีงบประมาณ 2541 กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดสรรงบประมาณก่อสร้างสถานีอนามัยแห่งใหม่ขึ้น ตามแบบเลขที่ 8170/36 วงเงิน 2,907,000 บาท บนพื้นที่สาธารณะพื้นที่ 1 ไร่ 60 ตารางวา รับผิดชอบประชาชน ตำบลแม่กา หมู่ที่ 1, 2, 3, 7, 10, 12, 14, 16 และเริ่มให้บริการแก่ประชาชน ตั้งแต่ 20 กรกฎาคม 2542

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

1. เพื่อปรับภารกิจและยกระดับการให้บริการสุขภาพของสถานีอนามัย เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การให้บริการปฐมภูมิที่จำเป็น

2. เพื่อพัฒนาศักยภาพของทีมสุขภาพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้มีขีดความสามารถในการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมและเชิงรุก

3. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

ให้บริการสาธารณสุขผสมผสาน ทั้งด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ รวมทั้งการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

Keywords โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยเคียน สถานีอนามัยบ้านห้วยเคียน สถานีอนามัยบ้านแม่กาห้วยเคียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้

เป็นหน่วยงานที่ให้การรักษาพยาบาลแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่กา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อยู่ในบ้านแม่กาห้วยเคียน นอกจากนี้ยังให้บริการแก่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่พักอาศัยบ้านเช่า ห้องพัก หอพัก ในละแวกนั้นด้วย

ผู้ให้ข้อมูล นายคำณ จันทรรัตน์

อายุ 43 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 054466418

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาววัลรัตน์ เมฆิน และนางสาวนิชกานต์ สิงห์คะ

ภาพประกอบ 43 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยเคียน

ภาพประกอบ 44 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยเคียน

4.1.5 กลุ่มการเกษตร

กลุ่มการเกษตรประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์จังหวัดพะเยา โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำ และหน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) สถานีวิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ตั้ง หมู่ 3 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0938566998

Facebook สถานีวิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา

พิกัด ละติจูด 19.060477 ลองจิจูด 99.964156

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2537

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายชยุต ดงประสิทธิ์ธรรม

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ

จำนวนบุคลากรในองค์กร 47 คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

กรมปศุสัตว์มีนโยบายจัดตั้งศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา เป็นการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ปี 2530 ถึง 2534 โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาระบบการผลิต การตลาดและการสร้างงาน และแผนพัฒนาชนบทเพื่อทำหน้าที่วิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์เร่งรัด ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ให้กว้างขวาง เพิ่มปริมาณสัตว์พันธุ์ดี ผลผลิตสูงให้เพียงพอับความต้องการของเกษตรกรนำไปเลี้ยงขยายพันธุ์ กรมปศุสัตว์ได้รับงบประมาณผูกพัน 3 ปี 2534 ถึง 2536

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

1. สร้างสัมพันธที่ดีแก่ผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคเหนือ และเป็นศูนย์กระจายพันธุ์สัตว์สู่เกษตรกร
2. หาวิธีการจัดการเพื่อบำรุงสัตว์พันธุ์ดีและใช้วิธีถ่ายทอดสู่เกษตรกรผ่านฟาร์มเครือข่าย
3. หาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดกับเกษตรกรและผู้ประกอบการบนพื้นฐานทรัพยากรในประเทศ และเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
4. สนับสนุนการผลิตบุคลากรวิชาการโดยผ่านระบบวิจัยและการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาวงการปศุสัตว์ต่อไป

Keywords สถานีวิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา

ผู้ให้ข้อมูล นางเรณู อีสาน

อายุ 50 ปี

หมายเลขโทรศัพท์ 0839450198

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายณัฐพงษ์ เขาแก้ว นายรัชพล ปรัชญภาคย์และนายอนุศิษฐ์ ใหญ่แก้ว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้ ภารกิจหลักของหน่วยงานคือการอนุรักษ์ วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์

ภาพประกอบ 45 สถานีวิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา

ภาพประกอบ 46 สถานีวิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พะเยา

2) โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต้า

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด ชลประทานที่ 2 อ่างเก็บน้ำแม่ต้า

ที่ตั้ง เลขที่ 236 หมู่ 16 บ้านห้วยเคียน ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0612872537

Facebook ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 โครงการชลประทานพะเยา

พิกัด ละติจูด N/A ลองจิจูด N/A

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง พ.ศ. 2524

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายวัชร ลิ้มพิเศษศิลป์

ตำแหน่ง ผู้บริหาร

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ต้าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการชลประทานพะเยา สำนักชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นอ่างเก็บน้ำที่มีสันอ่างยาวที่สุดในภาคเหนือคือประมาณ 1,800 เมตร บรรจุน้ำได้ 37 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของเกษตรกรของอำเภอเมืองพะเยา และอำเภอดอกคำใต้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านห้วยเคียน ตำบลแม่กา ห่างจากตัวเมืองพะเยาประมาณ 20 กิโลเมตร เป็นโครงการจากพระราชดำริ เมื่อ 15 มกราคม 2524 ให้กรมชลประทานพิจารณาก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ต้า ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อจัดหาน้ำให้ราษฎรในหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองพะเยาและอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

เพื่อให้ประชาชนได้มีน้ำไว้อุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตรกรรม

Keywords โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต้า โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ต้าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการชลประทานพะเยา สำนักชลประทานที่ 2 อ่างแม่ต้าพะเยา

ผู้ให้ข้อมูล นางบัวบาน นवलสาย

อายุ 56 ปี

หมายเลขโทรศัพท์ 0612872537

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวธัญญาณี กล่อมดี และนางสาวพัทธนันท์ วงศ์มูล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้

เป็นโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 9 เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงได้มีน้ำสำรองเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตรกรรม ในอนาคตอาจพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ เพราะสภาพเดินทางสะดวกสบาย ไม่ห่างจากชุมชน

ภาพประกอบ 47 โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำ

ภาพประกอบ 48 โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำ

3) หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด กรมป่าไม้

ที่ตั้ง หมู่ 16 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

พิกัด ละติจูด 0597255 ลองจิจูด 2104038

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2496

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน กรมป่าไม้

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายชาญยุทธ เวชวิบูล

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญการ

จำนวนบุคลากรในองค์กร 22 คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

หน่วยป้องกันรักษาที่ พย. 3 (แม่กา) เดิมเป็นแขวงป่าไม้ ตั้งขึ้นประมาณ พ.ศ. 2496 ต่อมา พ.ศ. 2504 เปลี่ยนชื่อเป็นหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ชร. 3 (แม่กา) จนถึงปี พ.ศ. 2541 กรมป่าไม้มีคำสั่งที่ 1967/2541 ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ให้จัดตั้งหน่วยประสานงานป้องกันรักษาป่า (นปป.) ประจำจังหวัดพะเยาขึ้น โดยใช้สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ของหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ชร. 3 (แม่กา) เป็นสถานที่จัดตั้ง ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา และให้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นหน่วยประสานงานป้องกันรักษาป่า (นปป.) ประจำจังหวัดพะเยาไปสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จนถึงปี พ.ศ. 2551 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้อโอนหน่วยประสานงานป้องกันรักษาป่า (นปป.) ประจำจังหวัดพะเยา ตามคำสั่งกรมป่าไม้ ที่ 2789/2550 ลงวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2550 ให้ส่งมอบ-รับมอบ หน่วยป้องกันรักษาป่าและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 เป็นต้นมา และปัจจุบันเปลี่ยนชื่อสำนักงานใหม่เป็นชื่อ หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้ของชาติถูกบุกรุกทำลาย จนทำให้ป่าไม้ไทยมีทรัพยากรป่าไม้ลดน้อยลง กรมป่าไม้จึงมีคำสั่งให้จัดตั้งหน่วยงานป่าไม้ในแต่ละท้องที่เพื่อดูแลรักษาป่า

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ พย. 3 (แม่กา) รับผิดชอบพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ประกอบด้วยป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 6 ป่า คือ 1. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ต้า เขตท้องที่อำเภอเมือง มีอยู่ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่กา และตำบลจำป่าหวาย 2. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ต้า และป่าแม่เนาเรือ เขตท้องที่อำเภอเมือง มีอยู่ 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่เนาเรือ ตำบลบ้านต๋อน ตำบลสันป่าม่วง ตำบลบ้านต๋อม ตำบลบ้านต้า ตำบลบ้านใหม่ และตำบลบ้านท่าจำปี 3. ป่าสงวนแห่งชาติ ห้วยบง และป่าห้วยเคียน เขตท้องที่อำเภอเมือง มีอยู่ 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ปืม ตำบลบ้านต๋อม และตำบลบ้านต้า 4. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ลาวฝั่งขวา ป่าแม่ล้าน และป่าแม่ใจ เขตท้องที่อำเภอแม่ใจ มีอยู่ 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่สุก ตำบลป่าแฝก และตำบลศรีถ้อย 5. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ปืม และป่าแม่พุง เขตท้องที่อำเภอแม่ใจ มีอยู่ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ใจ และตำบลป่าแฝก 6. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ปืม และป่าดงประดู่ เขตท้องที่อำเภอเมือง มีอยู่ 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ปืม และเขตท้องที่อำเภอแม่ใจ มีอยู่ 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ใจ

Keywords หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา สถานีวนวัฒนวิจัยแม่กา ป่าไม้แม่กา
ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงาน หน่วยงานมีการจัดองค์ประกอบอย่างเป็นระบบระเบียบและให้ความร่วมมือกับประชาชนผู้มาติดต่อเป็นอย่างดี บรรรยากาศสงบร่มรื่น แวดล้อมด้วยต้นไม้และป่าไม้
เหมาะสมกับการเป็นหน่วยงานด้านการดูแลป่าไม้

ผู้ให้ข้อมูล นายผาดโผน อุทธิโยธา

อายุ 24 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายกฤษณะ พอจิตร์ และนายชัชวาล แววโคกสูง

ภาพประกอบ 49 หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา

ภาพประกอบ 50 หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เมืองพะเยา

4.1.6 กลุ่มช่างฝีมือ

กลุ่มช่างฝีมือประกอบด้วย 2 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพะเยา และ ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีจังหวัดพะเยา รายละเอียดดังนี้

1) สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา

ประเภทของหน่วยงาน	ราชการ
สังกัด	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
ที่ตั้ง	เลขที่ 493 หมู่ 6 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	0544660034
โทรสาร	054466005
Website	http://phayao.dsd.go.th
Facebook	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด พะเยา
พิกัด	ละติจูด 19.048613 ลองจิจูด 99.934994
ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง	2538-2540
ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน	กระทรวงแรงงาน
ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	นายเสริมสกุล พจนการุณ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา
จำนวนบุคลากรในองค์กร	20 คน
ประวัติความเป็นมาขององค์กร	

สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา ก่อตั้งขึ้นโดยนโยบายการขยายการให้บริการของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย คือประชาชนผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย เพื่อเพิ่มโอกาสให้ได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะฝีมือ นำไปประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยเริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2538 และสามารถเปิดบริการได้ในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

มุ่งเน้นพัฒนาและส่งเสริมประชาชนคนพะเยา ให้มีทักษะฝีมือได้มาตรฐาน เป็นแรงงานที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงาน

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐานฝีมือแรงงาน ส่งเสริมและพัฒนา
ฝึกอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันส่งเสริมและ
ประสานการสร้างเครือข่ายและพัฒนาฝีมือแรงงาน

Keywords สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา ฝีมือแรงงานพะเยา

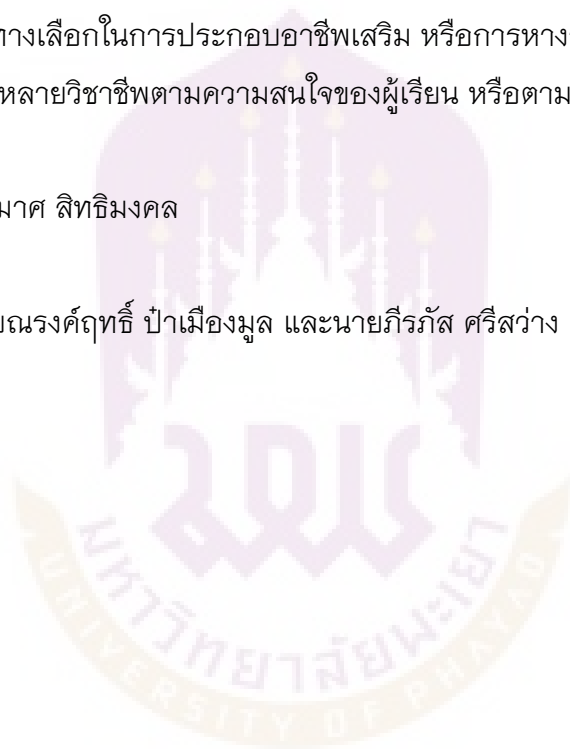
ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงาน

เป็นหน่วยงานที่ให้การศึกษอบรมด้านวิชาชีพแก่ประชาชนในจังหวัดพะเยา ให้มีทักษะใน
การทำงานมากขึ้น และเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพเสริม หรือการหางานทำใหม่สำหรับผู้
ต้องการย้ายงาน หลักสูตรมีหลายวิชาชีพตามความสนใจของผู้เรียน หรือตามสภาพตลาดแรงงาน
ในขณะนั้น

ผู้ให้ข้อมูล นางสาวนพมาศ สิทธิมงคล

อายุ 37 ปี

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายณรงค์ฤทธิ์ ป่าเมืองมูล และนายภีร์ภัส ศรีสว่าง

ภาพประกอบ 51 สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา

ภาพประกอบ 52 สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา

2) ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีพะเยา

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ที่ตั้ง เลขที่ 140 ถนนพหลโยธิน ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 054466070

โทรสาร 054466070

Website www.dip.go.th

Facebook ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีจังหวัดพะเยา

พิกัด ละติจูด 19.059567 ลองจิจูด 99.92867

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2543

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน นายทานทัต ยมเกิด

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์อุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา

จำนวนบุคลากรในองค์กร 8 คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดพะเยาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ผลผลิตที่ได้ไม่แน่นอนเนื่องจากต้องพึ่งพาธรรมชาติและบางครั้งผลผลิตตกต่ำ ราษฎรประสบปัญหาจนรายได้ไม่พอเลี้ยงครอบครัวทำให้ต้องเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมมีนโยบายที่จะส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทสร้างอาชีพพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นชนบทและเพิ่มขีดความสามารถของภาคอุตสาหกรรม จึงได้ร่วมมือกับจังหวัดพะเยา มูลนิธิพัฒนาเยาวชนสตรีภาคเหนือในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ ได้ก่อตั้งศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีขึ้น ณ ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา บนเนื้อที่ 26 ไร่ 2 งาน ดำเนินการก่อสร้างสมบูรณ์เมื่อปลายปี พ.ศ. 2542 โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานพิธีเปิดศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีในวันเสาร์ที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2543

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการฝึกอาชีพเสริมสร้างภูมิปัญญาและทักษะความคิดสร้างสรรค์ด้านอัญมณีและเครื่องประดับให้แก่ชาวจังหวัดพะเยา และภาคเหนือของไทย
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางการสร้างงานและการกระจายงานผลิตภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับนำเข้าไปสู่ชนบทในท้องที่จังหวัดพะเยา และภาคเหนือ
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางธุรกิจด้านอัญมณีและเครื่องประดับในเขตภาคเหนือ
4. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา

Keywords ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีพะเยา อัญมณีพะเยา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้

ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีมีการก่อสร้างผ่านมาช่วงระยะเวลาหนึ่งแต่บางอย่าง เช่น บ้ายหรืออาคารทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ตัวหนังสือบางตัวหลุดออกมาแต่ภายในสำนักงานสะอาดดี บริเวณบรรยากาศรอบ ๆ มีต้นไม้ร่มรื่นเป็นธรรมชาติ มีคนดูแลไม่กีดคนเพราะที่นี่เป็นศูนย์เล็ก ๆ ต้องการให้ทางหน่วยงานมีคนมาทำงานเยอะกว่านี้เพราะจะได้เป็นการส่งเสริมอัญมณีในจังหวัดพะเยาด้วย ส่วนเรื่องของการให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้ให้ข้อมูล นายจุฑาวัชร สุวรรณภพ

อายุ 27 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 054466070

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวธนพรนุ้ยจาด และนายเศรษฐ์ธีรัฐ พูลหนองรี

ภาพประกอบ 53 ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีพะเยา

ภาพประกอบ 54 ศูนย์อุตสาหกรรมอัญมณีพะเยา

4.1.7 กลุ่มหน่วยงานราชการ

หน่วยงานราชการ คือ เทศบาลตำบลแม่กา รายละเอียดดังนี้

1) เทศบาลตำบลแม่กา

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
ที่ตั้ง	เลขที่ 259 หมู่ที่ 4 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์	054466605
โทรสาร	054466605
Website	http://www.maekalocal.com
Facebook	http://www.facebook.com/MaekaSubdistrictMunicipality/
พิกัด	ละติจูด 190441.0 ลองจิจูด 995537.9
ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง	พ.ศ. 2516
ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	นายประพันธ์ เทียนวิหาร
ตำแหน่ง	นายกเทศมนตรีตำบลแม่กา
จำนวนบุคลากรในองค์กร	90 คน
ประวัติความเป็นมาขององค์กร	

แต่เดิมบ้านแม่กาเป็นหมู่บ้านอยู่ในเขตการปกครองของตำบลจำป่าหวาย อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย ได้แยกออกจากเขตการปกครองของตำบลจำป่าหวายเป็นตำบลแม่กา เมื่อปี พ.ศ. 2516 และได้ยกฐานะเป็นนิติบุคคลปกครองในรูปแบบสภาตำบล เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2537 ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2539 และได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลแม่กา เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2551

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร จัดตั้งตาม พรบ. 2496

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

เทศบาลตำบลแม่กาได้ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแม่กา ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านการสาธารณสุข และด้านสวัสดิการสังคม

Keywords เทศบาลตำบลแม่กา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้ เป็นหน่วยงานที่ให้ข้อมูลได้ดี เป็นมิตรกับทุกคน

ผู้ให้ข้อมูล ณิชภา รุจิระธนกุล

อายุ 38 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 0861854788

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายวรเมธ นันทพินาชย์ และนายพชรพร เอี่ยมบัว

ภาพประกอบ 55 เทศบาลตำบลแม่กา

ภาพประกอบ 56 เทศบาลตำบลแม่กา

4.1.8 กลุ่มอื่น ๆ

แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ประกอบไปด้วย แหล่งโบราณคดีเตาเผาเวียงบัว และอนุสาวรีย์ผู้เสียสละ ร้อยเอกฮันส์ มาร์ควอร์ด เจนเซน (Hans Marqvard Jensen หรือ Hans Markward Jensen) รายละเอียดดังนี้

1) แหล่งโบราณคดีเตาเผาเวียงบัว

ประเภทของหน่วยงาน	พิพิธภัณฑสถานโบราณคดี
สังกัด	ท้องถิ่นบ้านบัวและกรมศิลปากร
ที่ตั้ง	หมู่บ้านเวียงบัว หมู่ที่ 7 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
พิกัด	ละติจูด 19.035967 ลองจิจูด 99.958363
ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง	พ.ศ. 2557
ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน	ศาสตราจารย์สายัณห์ ไพโรชญางค์ (มหาวิทยาลัยศิลปากร) อาจารย์ปัทมา สมิตะสิริ (มหาวิทยาลัยพะเยา) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (หนึ่งในผู้สนับสนุน)

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

แม่แพ กับลุงจัน ชาวบ้านบัวโถงที่ดินทำสวนของตนเองแล้วเกิดเหตุการณ์ที่รถไถติดไม่สามารถไถต่อได้ ทำให้แม่แพ กับลุงจันลงไปดูจนเจอว่ารถไถติดด้วยขามเครื่องปั้น จากนั้นจึงได้มีอาจารย์ปัทมา สมิตะสิริและอาจารย์สายัณห์ ไพโรชญางค์มาดูให้ จึงทำให้ทราบว่าที่ดินของลุงกับป้าทั้งสองเป็นแหล่งเตาเผาโบราณ จากนั้นอาจารย์ปัทมา สมิตะสิริ นำนิสิตจากมหาวิทยาลัยพะเยามาทำการขุดค้นซากเครื่องปั้นดินเผาเพิ่มเติมจนเสร็จกินเวลา 1 เดือนเต็ม เตาเผาบางส่วนก็ถูกย้ายไปยังวัดบ้าง พิพิธภัณฑสถานบ้าง หลังจากการขุดค้นทำความสะอาดโบราณสถานเสร็จสิ้นก็ได้มีการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา และได้งบประมาณสนับสนุนเพื่อใช้ในการสร้างสถานที่จากบริษัทกรุงเทพประกันภัย จำกัด และได้เปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถให้คนมาเยี่ยมชม และอบรมความรู้ในการปั้นดินเผาลายเอกลักษณ์ของแหล่งเตาเผาเวียงบัวให้แก่คนที่สนใจอีกด้วย (หมายเหตุ: เครื่องปั้นดินเผาลายเอกลักษณ์ของเวียงบัวคือมีรูปปลาติดที่เครื่องปั้นดินเผาทุกชิ้น)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

เพื่อเผยแพร่ และให้ความรู้แก่คนที่สนใจเครื่องปั้นดินเผาเลยเวียงบัว

บทบาทและความสำคัญขององค์กร

ให้ความรู้แก่คนที่สนใจ และช่วยให้ชาวบ้านมีกิจกรรมที่ทำนอกจากการทำนา ทำไร่ และทำสวน

Keywords โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ เต่าเผา เครื่องปั้นดินเผา เวียงบัว ลายปลา แหล่ง

โบราณคดีเต่าเผาเวียงบัว พิพิธภัณฑ์เต่าเผาโบราณ เต่าเผาโบราณ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงาน

ปัจจุบันแหล่งเรียนรู้เต่าเผาเวียงบัว ได้ขาดการบำรุงรักษาและขาดการสนับสนุน ไม่มีเว็บไซต์เป็นของตัวเอง ไม่มีการต่อยอดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น รวมถึงไม่ได้มีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามที่คาดหวังไว้ตั้งแต่แรกเริ่มโครงการ

ผู้ให้ข้อมูล นายพัฒน์ พวงมาลัย

อายุ 63 ปี

หมายเลขโทรศัพท์ 0884104656

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายธีรวุฒิ ชัดวงค์ นางสาวธิภาพรรณ เทพอินทร์

และนางสาวอนงค์วรรณ ก้องพนาไพโรสถณ์

ภาพประกอบ 57 แหล่งโบราณคดีเตาเผาเวียงบัว

ภาพประกอบ 58 แหล่งโบราณคดีเตาเผาเวียงบัว

2) อนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน

ประเภทของหน่วยงาน อนุสาวรีย์

สังกัด เทศบาลตำบลแม่กา

ที่ตั้ง ถนนพหลโยธิน ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

พิกัด ละติจูด 19.085209 ลองจิจูด 99.920629

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 14 ตุลาคม 2515

ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน พล.ตำบลตำบล ชวรวย ปริยานนท์

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

ร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน เป็นนายตำรวจไทยเชื้อสายเดนมาร์ก เกิดเมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2421 เสียชีวิตเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2445 รวมอายุ 24 ปี ร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน เป็นชาวเดนมาร์ก ได้รับการชักชวนจากพันโทพระยาวาสูเทพ ให้เข้ารับราชการในกรมตำรวจ เมื่อ พ.ศ. 2443 ต่อมาได้เลื่อนยศเป็นนายร้อยเอก ตำแหน่งครูฝึกตำรวจภูธรที่เชียงใหม่ เสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามกบฏเงี้ยวที่เมืองพะเยา โดยถูกพวกกบฏเงี้ยวดักข่มยิงข้างทางที่บ้านแม่กาท่าข้าม เมืองพะเยา อนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน จัดสร้างเมื่อเดือนมิถุนายน 2516 และได้ทำการบำเพ็ญกุศล เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2516 โดย พล.ต.ต. ชวรวย ปริยานนท์ ผู้บังคับการตำรวจภูธร เขต 5 จังหวัดลำปาง และได้ทำการบูรณะใหม่ครั้งสุดท้าย เดือนตุลาคม 2529 ในสมัย พ.ต.อ.สมคิด เพ็ญไชยยา เป็น ผกก.ภ.จว. พะเยา วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งอนุสาวรีย์

เพื่อเชิดชูวีรกรรมความกล้าหาญ และรำลึกถึงตำรวจไทยเชื้อสายเดนมาร์กที่เสียสละตนเพื่อปราบกบฏเงี้ยว

Keywords อนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน ฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน ตำรวจไทยเชื้อสายเดนมาร์กผู้ปราบกบฏเงี้ยว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับอนุสาวรีย์

เป็นอนุสาวรีย์ที่ก่อตั้งมาเพื่อให้คนรุ่นหลังระลึกถึงความเสียสละของตำรวจไทยเชื้อสายเดนมาร์กที่เสียสละชีวิตเพื่อปราบกบฏเงี้ยว สถานที่ตั้งอนุสาวรีย์บริเวณไม่กว้างขวาง ไม่สะดวกต่อการจรถรยนต์แก่ผู้มาเยี่ยมชมและไม่ได้มีการพัฒนาบริเวณโดยรอบให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจอย่างเพียงพอ

ผู้ให้ข้อมูล นายศรีเดช ทินนา (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4)

อายุ 56 ปี
ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายสุวินิจิต เชี่ยวแก้ว

ภาพประกอบ 59 อนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน

ภาพประกอบ 60 อนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์กวอร์ด เจนเซน

4.2 แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนมีเพียงแห่งเดียวในเขตตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา คือ สถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 3 จังหวัดพะเยา รายละเอียดดังนี้

สถานีกองทัพบก ภาคที่ 3

ประเภทของหน่วยงาน ราชการ

สังกัด ค่ายขุนเจือง

ที่ตั้ง เลขที่ 201 หมู่ 11 บ้านแม่ตำบลบุญโยง ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 054445133

พิกัด ละติจูด 19.097389 ลองจิจูด 99.908087

ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง 2532

ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน พล.ตำบลสายัณห์ เมืองศรี

ตำแหน่ง ผอ.อำเภอสวส.ทบ.ทภ.ตจังหวัดพย.

จำนวนบุคลากรในองค์กร 25 คน

ประวัติความเป็นมาขององค์กร

สถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 3 ระบบเอฟเอ็ม ความถี่ 107.25 เมกกะเฮิรตซ์ กำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ สังกัดกองทัพภาคที่ 3 สถานที่ตั้งเลขที่ 201 หมู่ที่ 11 บ้านแม่ตำบลบุญโยง ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยมีผู้บังคับการจังหวัดทหารบกพะเยาเป็นหัวหน้าสถานี รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกพะเยา 1 และ 2 เป็นรองหัวหน้าฝ่าย เสนาธิการจังหวัดทหารบกพะเยาเป็นหัวหน้าฝ่ายรายการ เริ่มดำเนินการกระจายเสียงเมื่อ 29 มกราคม 2532 จนถึงปัจจุบัน ส่งกระจายเสียงภาษาไทย

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

1. เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยและส่วนราชการในพื้นที่
2. รับการแจ้งข่าวสารจากประชาชนเพื่อเป็นสื่อกลางในการปกป้องและเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ
3. เพื่อส่งเสริมให้ทหารและประชาชนมีความรู้ความรับผิดชอบและจิตสำนึกต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
4. เพื่อมุ่งเน้นดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

5. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน

Keywords สถานีกองทัพบก ภาคที่ 3 สถานีวิทยุกองทัพบก พะเยา สถานีวิทยุพะเยา
ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานนี้

สถานีวิทยุทำหน้าที่กระจายเสียงข่าวสารของทางราชการหรือความรู้เนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ เพื่อสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารที่ต้องการบอกกล่าว หรือทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่น ๆ

ผู้ให้ข้อมูล พลฯ นิตินัย ไชยเลิศ

อายุ 23 ปี

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ 0932694948

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวดาริกา แซ่เฮ้อ

ภาพประกอบ 61 สถานีกองทัพบก ภาคที่ 3

ภาพประกอบ 62 สถานีกองทัพบก ภาคที่ 3

4.3 แหล่งสารสนเทศบุคคล

แหล่งสารสนเทศบุคคล แบ่งออกเป็นพระภิกษุสงฆ์ จำนวน 2 รูป คือ พระครูอาชวพิมล อุชฺจาโร เจ้าอาวาสวัดแม่กาโทกหวาก และพระครูอาทรพัฒนพิศาล ฐิตมโน เจ้าอาวาสวัดแม่กา ห้วยเคียน ส่วนฆราวาสอีก 3 คน ได้แก่ นายประพันธ์ เทียนนิหาร นายกองด์การบริหารตำบลแม่กา นางจิราภรณ์ คล้อยปาน และนายเจือ เปลวทอง ซึ่ง 2 ท่านข้างหลังนี้ได้มีบทบาทในการเป็นผู้นำชาวบ้านและเป็นปราชญ์ชุมชน

4.3.1 พระครูอาชวพิมล

- 1) ชื่อบุคคล พระครูอาชวพิมล (ชินพันธ์ ทินนา)
สมณศักดิ์ พระครูอาชวพิมล
จำนวนพรรษา 21 พรรษา
- 2) วัน/เดือน/ปีเกิด 26 กันยายน พ.ศ. 2519
- 3) ที่อยู่ วัดแม่กาโทกหวาก
- 4) โทรศัพท์ 086-9101939
- 5) ตำแหน่งที่อยู่ตามพิกัดภูมิศาสตร์
ละติจูด 19.076886
ลองจิจูด 99.925070
- 6) ประวัติส่วนตัว เป็นคนตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตั้งแต่กำเนิด อายุ 42 ปี
- 7) ประวัติการศึกษา
  - 7.1) ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนพินิตประสาธน์
  - 7.2) ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
  - 7.3) ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา
- 8) บทบาทและความสำคัญในตำบลแม่กา
เป็นผู้นำทางศาสนา เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา และพัฒนาวัดในหลาย ๆ ด้าน อาทิ วัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่นของจังหวัดพะเยา ปี 2554 ใช้วัดเป็นที่ตั้งของโรงเรียนผู้สูงอายุ ใช้วัดเป็นที่ตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ของตำบลแม่กา
- 9) คติพจน์ประจำใจ ตั้งมั่นในทางพระพุทธศาสนา
- 10) คำสำคัญ (keywords) พระครูอาชวพิมล เจ้าอาวาสวัดแม่กาโทกหวาก พระวัดแม่กาโทกหวาก ชินพันธ์ ทินนา

- 11) ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล พระครูอาชวพิมล (ชินพันธ์ ทินนา) อายุ 42 ปี
- 12) ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวกิตติวรรณ จันทวงศ์ นางสาวอุษณีย์ ใจวงษ์และนายณัฐกานต์ กำแก่น
- 13) สถานที่สัมภาษณ์ วัดแม่กาไทยหวาก

ภาพประกอบ 63 พระครูอาชวพิมล

4.3.2 พระครูอาทรพัฒนพิศาล

- 1) ชื่อบุคคล พระครูอาทรพัฒนพิศาล (บุญเลื่อน งามจิต)
สมณศักดิ์ พระครูอาทรพัฒนพิศาล ฉายา ฐิตมโน
จำนวนพรรษา 35 พรรษา
- 2) วัน/เดือน/ปีเกิด 31 กรกฎาคม 2506
- 3) ที่อยู่ วัดแม่กาห้วยเคียน
- 4) โทรศัพท์ 089-7555119
- 5) ตำแหน่งที่อยู่ตามพิกัดภูมิศาสตร์
ละติจูด 19.046377
ลองจิจูด 99.934637
- 6) ประวัติส่วนตัว
เกิดเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2506 ปีกระต่าย ณ บ้านเลขที่ 74 หมู่ 2 บ้านแม่กาห้วยเคียน บิดาชื่อพ่อแหง งามจิต มารดาชื่อแม่ปวง งามจิต บรรพชา เมื่อปี พ.ศ. 2524 ณ วัดแม่กาห้วยเคียน อุปสมบท เมื่อปี พ.ศ. 2527 ณ วัดแม่กาห้วยเคียน
- 7) ประวัติการศึกษา
  - 7.1) ระดับประถมศึกษา โรงเรียนห้วยเคียน ป.4 และศึกษาต่อ กศน.
  - 7.2) ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดพะเยา
  - 7.3) ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตพะเยา สาขาวิชาเอกพระพุทธศาสนา
  - 7.4) อื่น ๆ นักธรรมชั้นเอก
- 8) บทบาทและความสำคัญในตำบลแม่กา
  - 8.1) เจ้าคณะตำบลแม่กา
  - 8.2) เจ้าอาวาสวัดแม่กาห้วยเคียน
  - 8.3) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดแม่กาห้วยเคียน
  - 8.4) ครูสอนศีลธรรม โรงเรียนบ้านแม่กา
  - 8.5) กรรมการกำกับห้องสวดธรรมสนามหลวง ประจำสนามสวดวัดศรีอุโมงค์คำ
  - 8.6) พระวิทยากรในโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม
  - 8.7) ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแม่กา

8.8) ครูจิตอาสาในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน

- 8) คติพจน์ประจำใจ   ทำให้ดีที่สุด
- 9) คำสำคัญ (keywords)   เจ้าอาวาสวัดห้วยเคียน พระครูอาทรพัฒนพิศาล พระวัดแม่กาห้วยเคียน บุญเลื่อน นามจิต
- 10) ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ   พระครูอาทรพัฒนพิศาล อายุ 55 ปี
- 11) ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายภูวดล แก้วมุงคุณ นายวรศิลป์ วงศ์เทพเดียนและนายอัศวิน เจริญศิลป์
- 12) สถานที่สัมภาษณ์   วัดแม่กาห้วยเคียน

ภาพประกอบ 64 พระครูอาทรพัฒนพิศาล

4.3.3 นาย ประพันธ์ เทียนวิหาร

- 1) วัน/เดือน/ปีเกิด 12 มีนาคม 2501
- 2) อยู่บ้านเลขที่ 1 หมู่ 15 ตำบล แม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- 3) โทรศัพท์ 089-6351369
- 4) ตำแหน่งที่อยู่ตามพิกัดภูมิศาสตร์
ละติจูด 19.0779
ลองจิจูด 99.9271
- 5) ประวัติส่วนตัว ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่
- 6) ประวัติการศึกษา
  - 6.1) ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย
  - 6.2) ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขต พะเยา
  - 6.3) ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขต พะเยา
  - 6.4) ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัย มคอ
- 7) อาชีพ นักการเมืองท้องถิ่น
- 8) บทบาทและความสำคัญในตำบลแม่กา
  - 8.1 อดีต นักพัฒนาองค์กรเอกชน / เกษตร
  - 8.2 ปัจจุบัน นายกเทศบาลตำบลแม่กา
- 9) คดีพจน์ประจำใจ สร้างเมืองด้วยปัญญา
- 10) คำสำคัญ (keywords) นายกเทศบาลเทศบาลตำบลแม่กา ประพันธ์ เทียนวิหาร
- 11) ผู้ให้ข้อมูล นายประพันธ์ เทียนวิหาร อายุ 60 ปี
- 12) ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวศรศิริ พงศ์คำด้วง นางสาวสิริลักษณ์ บัวบุญธนาหม่วยโทและนางสาวพิมพ์พัชกร ยอดกันทา
- 13) สถานที่สัมภาษณ์ เทศบาลตำบลแม่กา

ภาพประกอบ 65 นายประพันธ์ เทียนนิหาร

4.3.4 นาย เจือ เปลวทอง

- 1) วัน/เดือน/ปีเกิด 19 พ.ย 2495
- 2) อยู่บ้านเลขที่ 40 หมู่ 12 ถนนพหลโยธิน
ตำบล แม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000
- 3) โทรศัพท์ 054-4662-220 , 084-3664-118
- 4) ตำแหน่งที่อยู่ตามพิกัดภูมิศาสตร์
ละติจูด 19.050704
ลองจิจูด 99.934904
- 5) ประวัติส่วนตัว

นายเจือ เปลวทอง เกิดวันที่ 19 พ.ย 2495 อายุ 66 ปี เป็นบุตรของนายแจ้ง และ นางพอง เมฆ เปลวทอง จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 จากโรงเรียนบ้านห้วยเคียนเมื่อ พ.ศ. 2506 ต่อมา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 3 โรงเรียนพินิตประสาธน์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย หลังจาก จบมัธยมศึกษา 3 ได้สอบชุด พ.กศ. (ประกาศนียบัตรวิทยการการศึกษา) และจบ พ.ม. (พิเศษครู มัธยม) ทำงานเป็นครูสอนโรงเรียนพินิตประสาธน์ตั้งแต่ปี 2515-2518 ต่อมาปี พ.ศ.2519 ได้บรรจุ เป็นครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย สอนที่โรงเรียนบ้านจำไก่ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัด เชียงราย (ในขณะนั้นยังไม่มีจังหวัดพะเยา) ในปี พ.ศ. 2521 เรียนต่อระดับปริญญาตรีที่คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีปี 2525 ลาออกจาก ราชการเมื่อ พ.ศ. 2553 รวมอายุราชการ 34 ปี

6) ประวัติการศึกษา

- 6.1) มัธยมศึกษา โรงเรียนพินิตประสาธน์
- 6.2) ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 6.3) อื่น ๆ ได้แก่ ป.กศ. (ประกาศนียบัตรวิทยการการศึกษา)และ พ.ม. (พิเศษครู มัธยม)

7) อาชีพ ค้าขาย และครูจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่กา (วัดห้วยเคียนและโทกหวาก)

8) บทบาทและความสำคัญในตำบลแม่กา

- 8.1) ครูจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่กา (วัดห้วยเคียนและโทกหวาก)
- 8.2) ปราชญ์ชาวบ้าน

9) คดีพจน์ประจำใจ ทำหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบมอบหมายให้ดีที่สุด

- 10) คำสำคัญ (keywords) ครูจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่กา ครูจิตอาสา เจือ เปลวทอง
- 11) ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางสาวนิชาภัทร์ เวฬุวรรณ
- 12) สถานที่สัมภาษณ์ บ้านเลขที่ 40 หมู่ 12 ตำบล แม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ภาพประกอบ 66 นายเจือ เปลวทอง

4.3.5 นางจิราภรณ์ คล้อยปาน

- 1) วัน/เดือน/ปีเกิด : 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2504
- 2) อยู่บ้านเลขที่ 133 หมู่ 16 ตำบล แม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- 3) โทรศัพท์ : 085-6148869
Facebook : JIRA PAT
- 4) ตำแหน่งที่อยู่ตามพิกัดภูมิศาสตร์
ละติจูด 19.040779
ลองจิจูด 99.931909
- 5) ประวัติส่วนตัว : เป็นคนจังหวัดพะเยา ปัจจุบันเป็นอาจารย์ ณ มหาวิทยาลัยสงฆ์พะเยา คณะครุศาสตร์ เอกสังคมศึกษา ประวัติการทำงานเคยรับราชการครู (อดีตครูชำนาญการ) อดีตรองนายกเทศมนตรี ตำบลแม่กา ปัจจุบันอาจารย์ประจำหลักสูตรสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
- 6) ประวัติการศึกษา
  - 5.1) ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนพะเยาพิทยาคม
  - 5.2) ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง สังคมศึกษา
  - 5.3) ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยนเรศวร การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การศึกษาพิเศษ
- 7) อาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา นักธุรกิจ
- 8) บทบาทและความสำคัญในตำบลแม่กา อดีตรองนายกเทศมนตรี ตำบลแม่กา
- 9) คติพจน์ประจำใจ : ทำวันนี้ให้ดีที่สุด, ความขยัน อดทน นำสู่ความสำเร็จ
- 10) คำสำคัญ (keywords) จิราภรณ์ คล้อยปาน หอแม่พลอย ครูหนึ่ง
- 11) ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล : นางจิราภรณ์ คล้อยปาน อายุ 57 ปี
- 12) ชื่อผู้สัมภาษณ์ นายพิรัช นามศิริ นายกิตติพัฒน์ เผ่ากันทะและนายศรันย์ สระทองอ้อย
- 13) สถานที่สัมภาษณ์ : เลขที่133 หมู่ 16 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

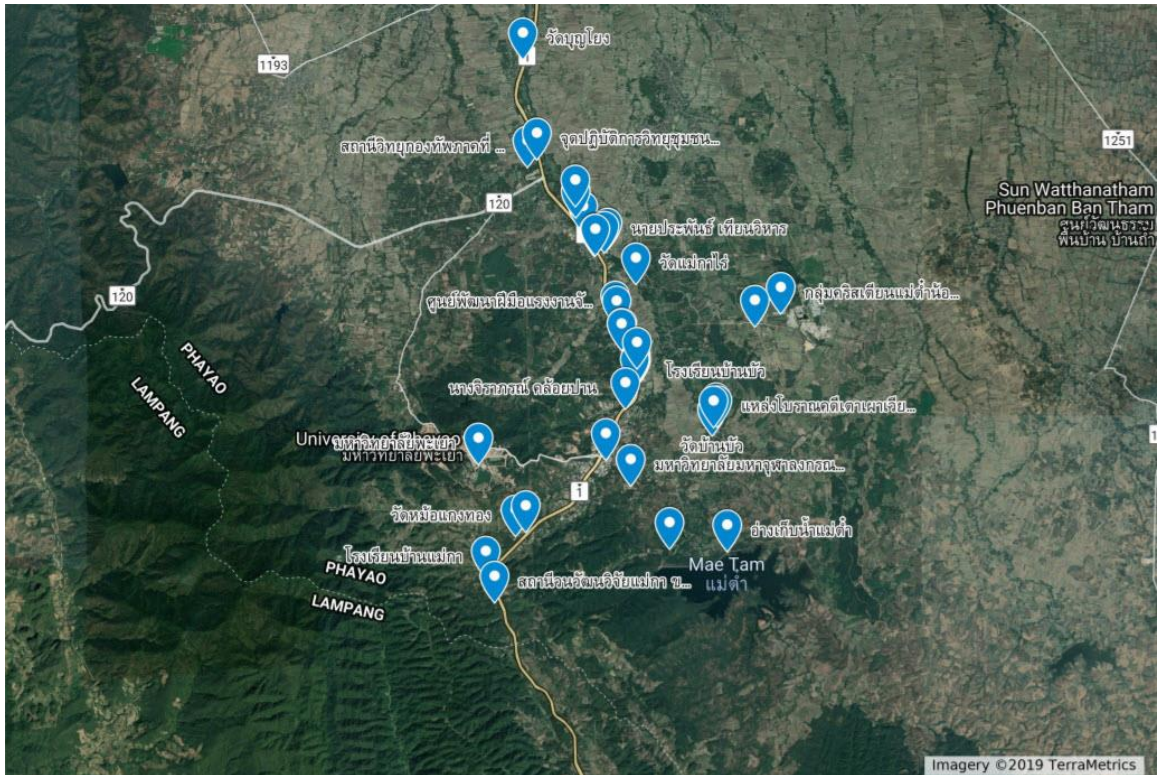
ภาพประกอบ 67 นางจิราภรณ์ คล้อยปาน

4.4 การปักหมุดแหล่งสารสนเทศ

ภาพประกอบ 68 การปักหมุดแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นตำบลแม่กา

4.5 การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น

ภาพประกอบ 69 แผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นตำบลแม่กา

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การเก็บข้อมูลของโปรแกรมฐานข้อมูลวัดจังหวัดพะเยา

1. เข้าที่ link web site <http://www.clm.up.ac.th/templephayao/>หรือสแกน QR CODE

2. กรอก username และ password ที่มหาวิทยาลัยออกให้

โปรแกรมฐานข้อมูลวัดในจังหวัดพะเยา

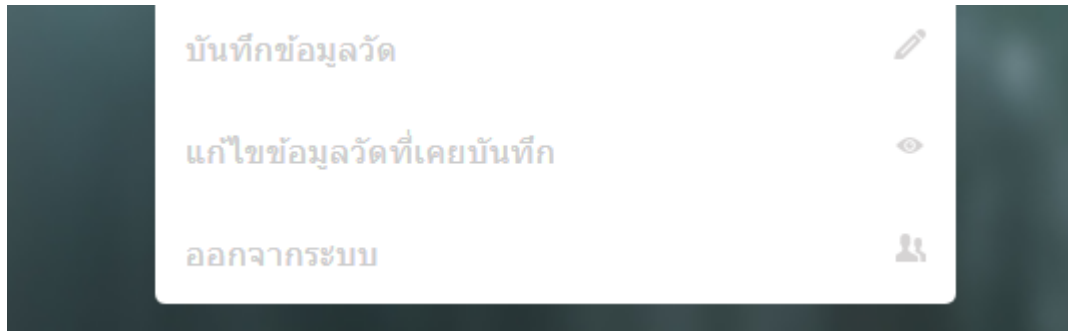
Pen + by **Andy Tran**

Login to your account

[Forgot your password?](#)

3. เข้าที่เมนูบันทึกข้อมูลวัด เพื่อบันทึกข้อมูลวัดที่ลงสำรวจ

4. กรอกข้อมูลที่ได้ลงฟอร์ม ในส่วนของการหา ละติจูด(LAT) ลองจิจูด (LONG) สามารถดาวน์โหลดโปรแกรมได้ทั้งจาก ระบบ ios และ android โดยค้นหาคำว่า พิกัด จาก appstore หรือ playstore

5. เมื่อใส่ข้อมูลเรียบร้อยแล้วให้กดบันทึก

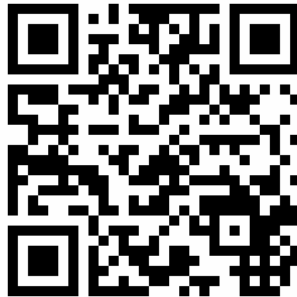
6. หากต้องการแก้ไขข้อมูลให้ไปที่เมนู แก้ไขข้อมูลวัดที่เคยบันทึก จะมีข้อมูลวัดที่เราเคยบันทึก และจะสามารถแก้ไขได้ หากข้อมูลยังไม่ได้รับการอนุมัติ

ภาคผนวก ข

การเก็บข้อมูลของโปรแกรมฐานข้อมูลหน่วยงานตำบลแม่กา

1. เข้าที่ link web site <https://goo.gl/tsKQoW> หรือสแกน QR CODE

2. กรอก username และ password ที่มหาวิทยาลัยออกให้

โปรแกรมฐานข้อมูลหน่วยงาน ในจังหวัดพะเยา

Pen ✍️ + <> by Andy Tran

Login to your account

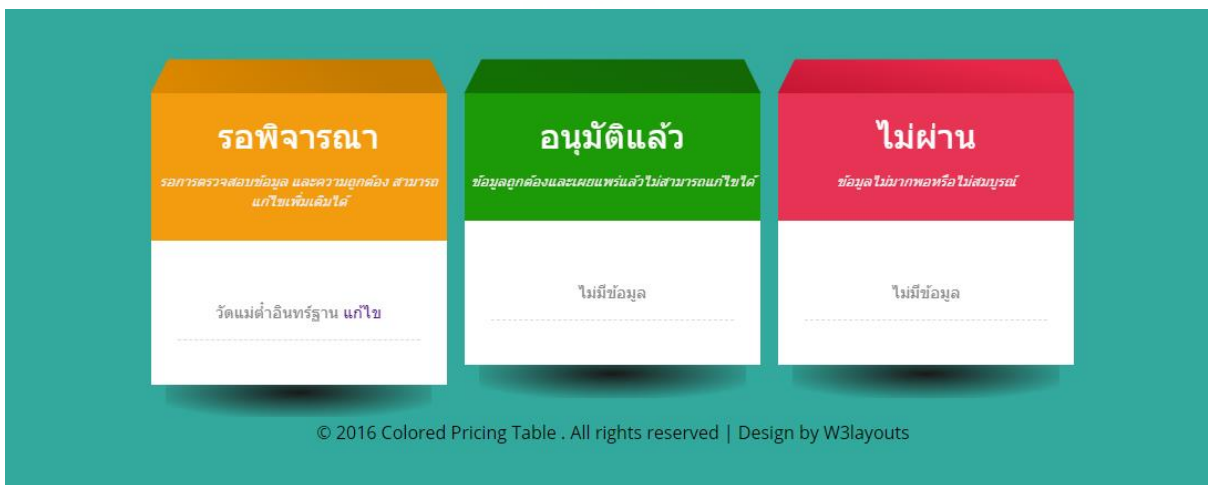
piyarach.so

.....

Login

login โดยการใช้ username และ password ที่
มหาวิทยาลัยออกให้

3. เข้าที่เมนูบันทึกข้อมูลหน่วยงาน เพื่อบันทึกข้อมูลหน่วยงานที่ลงสำรวจ
4. กรอกข้อมูลที่ได้ลงฟอร์ม ในส่วนของการหา ละติจูด(LAT) ลองจิจูด (LONG) สามารถดาวน์โหลดโปรแกรมได้ทั้งจาก ระบบ ios และ android โดยค้นหาคำว่า พิกัด จาก appstore หรือ playstore
5. เมื่อใส่ข้อมูลเรียบร้อยแล้วให้กดบันทึก
6. หากต้องการแก้ไขข้อมูลให้ไปที่เมนู แก้ไขข้อมูลหน่วยงานที่เคยบันทึก จะมีข้อมูลหน่วยงานที่เราเคยบันทึกและจะสามารถแก้ไขได้ หากข้อมูลยังไม่ได้รับการอนุมัติ

ภาคผนวก ค

แบบฟอร์มเก็บข้อมูลวัด
ชื่อวัด

1. ประเภทของวัด
  - พระอารามหลวง
  - วัดราษฎร์
2. นิกาย
  - มหานิกาย
  - ชรรมยุติกนิกาย
3. ที่ตั้ง เลขที่ ..... หมู่ ..... ถนน .....
- ตำบล ..... อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- โทรศัพท์ .....
- โทรสาร .....
- Website .....
- Facebook .....
4. จำนวนพื้นที่วัดและธรณีสงฆ์
ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่จำนวน..... ไร่.....งาน.....ตารางวา
5. อาณาเขต
  - ทิศเหนือ ติด....
  - ทิศใต้ ติด...
  - ทิศตะวันออก ติด...
  - ทิศตะวันตก ติด...
6. ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์
  - ละติจูด .....
  - ลองจิจูด.....
7. ชื่อเดิม (ถ้ามี) .....
8. ปีที่สร้าง/สมัยที่สร้าง .....
9. ชื่อผู้ก่อตั้งวัด .....

10. ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน) .....สมณศักดิ์.....
 อายุ.....ปี จำนวนพรรษา.....พรรษา
11. จำนวนพระ.....รูป สามเณร.....รูป แม่ชี..... คน ฆราวาส.....คน
12. สถานภาพของวัด
 ได้รับอนุญาตตั้งเป็นวัด พ.ศ. ....
 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา พ.ศ.....
13. ประวัติของวัด
14. ตำนาน ความเชื่อที่เกี่ยวกับวัด
15. บทบาทและความสำคัญ
16. สิ่งที่น่าสนใจในวัด/ของดีประจำวัด
 เช่น โบราณวัตถุ ลายปูนปั้น จิตรกรรมฝาผนัง พระพุทธรูป เจดีย์ วัดถมมงคล
 ฯลฯ
 ปูนยิววัตถุ ได้แก่
 .....
 ปูนยิวบุคคล (เช่น ผู้มีคุณูปการกับวัด/ชุมชน เจ้าอาวาสที่มีชื่อเสียงในอดีต
 เป็นที่นับถือ เป็นผู้ปฏิบัติดี) ได้แก่
 .....
 วัดถมมงคล ได้แก่
 .....
 อื่นๆ ได้แก่
 .....
17. ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของวัด ยกเว้นประเพณีวันสำคัญทางศาสนา (เช่น ประเพณี
 แปดเป็ง)
18. การบริการชุมชนของวัด
 ให้ยืม โต๊ะ เก้าอี้ เต็นท์ อุปกรณ์ครัว
 ให้ยืมเครื่องดนตรีไทย เช่น กลอง วงปี่พาทย์ ฉิ่ง ฉาบ ฯลฯ
 บริการเมรุเผาศพ
 อื่นๆ ได้แก่
 .....

19. การจัดการศึกษาของวัด

- สอนนักธรรม/ธรรมศึกษา
  - สอนภาษาบาลี
  - สอนพุทธศาสนาวินัย
  - สอนนักเรียนผู้สูงอายุ (โรงเรียนผู้สูงอายุในวัด)
  - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - อื่นๆ ได้แก่
- .....

20. แหล่งเรียนรู้ภายในวัด

- ห้องสมุด
  - พิพิธภัณฑ์
  - หอไตร
  - อื่นๆ ได้แก่
- .....

21. ภาพประกอบวัด 5-10 ภาพ

22. คำสำคัญ (keywords)

.....

23. ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

.....

24. รูปภาพของผู้ให้ข้อมูล (ขออนุญาตก่อนถ่ายภาพ)

.....

25. ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

26. วันเดือนปีที่สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล.....

ภาคผนวก ง

แบบฟอร์มเก็บข้อมูลหน่วยงาน/องค์กร หน่วยงาน

1. ประเภทของหน่วยงาน
2. สังกัด
3. ที่ตั้งสำนักงาน
โทรศัพท์
Facebook
4. พิกัด ละติจูด.....ลองจิจูด.....
5. ปีที่จัดตั้ง/สมัยที่จัดตั้ง
6. ชื่อผู้ก่อตั้งหน่วยงาน
7. ชื่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน
ตำแหน่ง
8. จำนวนบุคลากรในองค์กร
9. ประวัติความเป็นมาขององค์กร
10. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร
11. บทบาทและความสำคัญขององค์กร
12. คำสำคัญ (keywords)
13. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน่วยงาน
14. ผู้ให้ข้อมูล
อายุ
15. ชื่อผู้สัมภาษณ์
16. วันเดือนปีที่สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล

ภาคผนวก จ

แบบฟอร์มเก็บข้อมูลบุคคล

27. ชื่อบุคคล .....
- 1.1 สมณศักดิ์ (กรณีเป็นภิกษุสงฆ์) .....
- 1.2 จำนวนพรรษา (กรณีเป็นภิกษุสงฆ์) .....
28. วัน/เดือน/ปีเกิด .....
29. อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ถนน .....
- ตำบล แม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- โทรศัพท์ .....
- โทรสาร .....
- ID Line .....
- Facebook .....
30. ตำแหน่งพิกัดภูมิศาสตร์
- ละติจูด .....
- ลองจิจูด .....
31. ประวัติส่วนตัว
32. ประวัติการศึกษา
- 6.1 ระดับมัธยมศึกษา.....
- 6.2 ระดับปริญญาตรี.....
- 6.3 ระดับปริญญาโท.....
- 6.4 ระดับปริญญาเอก.....
- 6.5 อื่นๆ ได้แก่ .....
- .....
33. อาชีพ .....
- .....

34. บทบาทและความสำคัญในตำบลแมกกา

8.1 อดีต

.....

8.2 ปัจจุบัน

.....

35. คติพจน์ประจำใจ

.....

36. ภาพประกอบบุคคล 3-5 ภาพ

37. คำสำคัญ (keywords)

.....

38. ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อขอสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

.....

39. รูปภาพของผู้ให้ข้อมูล (ขออนุญาตก่อนถ่ายภาพ)

.....

40. ชื่อผู้สัมภาษณ์

.....

41. สถานที่สัมภาษณ์

.....

42. วันเดือนปีที่สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล

.....

ชื่อเรื่อง	การจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
ผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ จันทร์แดง สาขาวิชาการสื่อสารสื่อใหม่ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
คำสำคัญ	แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น สารสนเทศท้องถิ่น ข้อมูลท้องถิ่น แผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแหล่งสารสนเทศท้องถิ่นที่สำคัญ เพื่อจำแนกประเภทของแหล่งสารสนเทศท้องถิ่น และเพื่อจัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นในตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจเริ่มจากการศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ หลังจากนั้นสร้างระบบฐานข้อมูลวัด/องค์กรโดยใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล MySQL และใช้ภาษา PHP เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลในโปรแกรมสร้างฐานข้อมูล พร้อมทั้งนำข้อมูลที่จัดเก็บได้มาตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นประยุกต์ใช้ Google Maps เพื่อการปักหมุดแหล่งสารสนเทศตลอดจนใช้โปรแกรม Adobe Photoshop จัดทำแผนที่แหล่งสารสนเทศท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่าแหล่งสารสนเทศสถาบันในตำบลแม่กามีจำนวนทั้งหมด 30 แห่ง แบ่งออกเป็นกลุ่มวัด 9 แห่ง กลุ่มโบสถ์ (church) 2 แห่ง กลุ่มการศึกษา 9 แห่ง กลุ่มการรักษาพยาบาล 2 แห่ง กลุ่มการเกษตร 3 แห่ง กลุ่มช่างฝีมือ 2 หน่วยงาน หน่วยงานราชการ 1 แห่ง คือเทศบาลตำบลแม่กา แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ 2 แห่ง คือแหล่งโบราณคดีเตาเผาเวียงบัว และอนุสาวรีย์ผู้เสียสละร้อยเอกฮันส์ มาร์ควอร์ด เจนเซน (Hans Marqvard Jensen หรือ Hans Markward Jensen) ส่วนแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนในเขตตำบลแม่กามีเพียงแห่งเดียวคือสถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 3 จังหวัดพะเยา นอกจากนี้ยังมีแหล่งสารสนเทศบุคคลแบ่งออกเป็นพระภิกษุสงฆ์จำนวน 2 รูปและฆราวาสอีก 3 คน

Title: Mapping local information in Maeka Subdistrict, Muang District, Phayao.
Researcher: Assistant Professor Phornphan Jandaeng, Ph.D.
New Media Communication Department,
Faculty of Management and Information Science, University of Phayao
Keywords: local information sources, local information, mapping local information

Abstract

The purposes of the research entitled “Mapping local information in Maeka Subdistrict, Muang District, Phayao.” were 1) to survey local information resources, 2) to classify the local Information sources, and 3) to create mapping local information sources in Maeka Subdistrict, Muang District, Phayao Province.

This is a survey research by studying secondary and primary sources. The database system was created by MySQL database management system and PHP language as to manage the data of temples and organizations. Data collections and records were done in the database management system. The collected data were rechecked and analyzed. The program namely Google Maps was applied to pin the information sources and Adobe Photoshop program was used to create mapping.

The study revealed that the institutional information sources in Maeka Subdistrict, there are totally of 30 sources. They are 9 temples, 2 churches, 9 educational institutions, 2 health promoting hospitals, 3 agricultural organizations, 2 handcraft centers, 1 government bureaucracy, i.e. Mae Ka Municipality. Other information sources are archaeological sites, namely Wieng Bua kilns and monument of Captain Hans Markgardard Hansen or Hans Markward Jensen. The only information source about mass media is the Royal Thai Army Radio Region 3, Phayao Province. In addition, there are 5 sources of personal information, they are 2 monks and 3 laymen.